

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra teologické etiky a spirituální teologie

Bc. Michal Přívara

Charismata, jejich rozlišování a poslání v životě Církve

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. ThLic. Mgr. Karel Sládek, Th. D.

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem *Charismata, jejich rozlišování a poslání v životě Církve* napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury a že jsem ji nevyužil k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze dne 5. 12. 2011

Michal Prívára

Bibliografická citácia

Charismata, jejich rozlišování a poslání v životě Církve : diplomová práce / Bc. Michal Prívvara; vedoucí práce: doc. ThLic. Mgr. Karel Sládek, Th. D. -- Praha, 2012. -- 84 s.

Abstrakt

Diplomová práca skúma a rozvíja jeden z mnohých darov Ducha Svätého, ktoré Katolícka Cirkev má ako poklad, a to sú charizmy. Mnohokrát sa v Cirkvi alebo vo svete pri použití pojmu charizmy dá stretnúť s negatívnym postojom, pretože mnoho ľudí nepozná pravý význam a cieľ týchto darov Ducha Svätého. Úlohou teda bolo v jednoduchosti predostrieť hlavné otázky tejto problematiky a ponúknuť odpoveď na niektoré otázky spojené s odokrytím pravosti týchto darov, o ktorých píše svätý Pavol. Táto práca sa v prvej časti venuje hlavným postojom Katolíckej Cirkvi k charizmám z pohľadu cirkevných dokumentov; čo hovorí o charizmách Sväté Písmo a Katechizmus Katolíckej cirkvi. Ďalej sa snaží v danej téme rozvíjať duchovné poznanie chariziem, ich pravosť a zároveň nebezpečenstvo sklznutia mimo Cirkev. Rozoberá kritériá rozlišovania a rozpoznávanie chariziem. Pojednáva o daroch, charizmách a ovocí Ducha Svätého. Stredobodom danej témy je rozpoznať dary a ich pôsobenie v Cirkvi a u jednotlivca samotného. Napokon práca približuje poslanie chariziem v Cirkvi a opisuje témy ako „krst v Duchu Svätom“, čiže prehĺbenie duchovného vzťahu s Bohom. Následne sa práca venuje svätosti v kontexte darov Ducha Svätého, pretože celý život človeka má viesť ku svätosti a spáse človeka. V závere práca približuje obnovný prúd v Cirkvi a charizmatické spoločenstvá ako miesto prejavu chariziem a budovania Cirkvi ako spoločenstva.

Kľúčové slová

Duch Svätý, Charizma, Dar, Modlitba, Viera, Svätosť, Obnova.

Abstract

The Diploma work explores and develops one of the many gifts of the Holy Spirit, that Catholic Church has like a treasure, and it is charisma. Many times in the Church or outside the Church a man can encounter with a negative attitude when the concept of charismas is mentioned, because many people do not know the true meaning and purpose of these gifts of the Holy Spirit. The purpose of the Diploma work is to raise in a simplicity

the main issues of the topic and to offer answers to certain questions connected with the exposing of authenticity of this gift, which the Saint Paul is writing about. In the first part the Diploma work deals with the main attitudes of the Catholic Church towards charismas from the perspective of what Holy Scripture and Catechism of the Catholic Church says on the charismas. The Diploma work efforts to develop a spiritual knowledge of charismas, their authenticity and also a danger of sliding out of the Church. It discusses the criteria for distinguishing and recognition of charismas. The work discusses the gifts, charismas and fruits of the Holy Spirit. The topic is focused on identifying of the gifts of Holy Spirit and their presence in the Church and in the life of individual. Finally, the Diploma work describes topics such as „baptism in the Holy Spirit“, thus deepening the spiritual relationship with the God. Subsequently, the Diploma work deals with holiness in the context of the gifts of the Holy Spirit, because the whole life of a man shall lead to holiness and salvation of man. At the end the Diploma work deals with a recovered stream in the Church and with the theme of the charismatic movement.

Keywords

The Holy Spirit, Charismas, Gift, Prayer, Holiness, Recollection.

Počet znakov (vrátane medzier): 184 388

Pod'akovanie

Týmto by som sa chcel úprimne poďakovať môjmu vedúcemu diplomovej práce doc. ThLic. Mgr. Karelovi Sládkovi, Th. D. za trpezlivosť, podporu, cennú pomoc a rady pri písaní tejto práce.

Tiež sa chcem poďakovať Mgr. Adriáne Hančinskej, ktorá mi poskytla viacero knižných diel a taktiež pomoc pri hľadaní zdrojov pre vznik tejto diplomovej práce.

Obsah

Úvod	7
1. Charizmy – slovo, obsah, zmysel	9
1.1. Duch Svätý – Darca všetkých darov	15
1.2. Čo charizma nie je	18
1.3. Charizmy vo Svätom Písme, v učení Cirkvi a Katechizme Katolíckej cirkvi	22
2. Rozlišovanie chariziem	27
2.1. Rozpoznanie chariziem	29
2.2. Všeobecné kritériá rozlišovania	31
3. Rozličnosť darov Ducha Svätého	34
3.1. Dary Ducha Svätého	35
3.2. Jednotlivé charizmy Ducha Svätého	42
3.3. Ovocie Ducha Svätého	53
4. Poslanie chariziem v živote Cirkvi	59
4.1. Krst v Duchu Svätom – Vylatie Ducha Svätého	59
4.2. Svätosť a dary Ducha Svätého v kontexte chariziem	64
4.3. Obnova v Cirkvi	67
4.4. Charizmatické spoločenstvá	71
Záver	77
Zoznam použitých skratiek	80
Zoznam použitej literatúry a prameňov	81

Úvod

Charizmy, o ktorých píše svätý Pavol v knihe Nového zákona, sú stále aktuálne pre každú dobu. Preto táto diplomová práca sa snaží písať o charizmách ako o veľkom poklade Cirkvi.

Cieľom práce je v jednotlivých kapitolách charizmy popísať a priblížiť tak, aby boli v Cirkvi chápané a používané správne a aby sa voči nim zrušili akékoľvek nesprávne predsudky, ktoré, žiaľ, v názoroch ľudí žijúcich v súčasnosti vznikajú.

Ako pramene pre túto diplomovú prácu poslúžili hlavne knižné vydania publikácií, ktoré majú súvis s danou témou a tiež niekoľko internetových zdrojov, ktoré sa vo viacerých oblastiach charizmami zaoberajú. Medzi najdôležitejšie knihy, ktoré sa zaoberajú témou chariziem patria: *Sväté Písmo Starého i Nového zákona*, kde je zmienka o daroch, charizmách a ovocí, ktorých pôvodcom je Duch Svätý. Druhou knihou je *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, kde sa tiež nachádzajú významné jednotlivé články, ktoré sa zaoberajú charizmami. Ďalšou knihou je *Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie* od Petra Brodeka, v ktorej tento autor približuje Ducha Svätého ako darcu všetkých darov, teda aj chariziem a ovocia Ducha, tiež sa týmto darom venuje konkrétnejšie, v závere knihy približuje tému charizmatického spoločenstva. Cennou knihou je *Teologie agapé* od Josefa Zvěřinu, ktorá takisto pojednáva o Duchu Svätom, venuje sa niektorým charizmám podrobne a poukazuje na kritériá rozlišovania pravosti chariziem; venuje sa aj obnove v cirkvi a jej podáva jej stručný historický prehľad. Inými dôležitými knihami sú *Zpěv Ducha* od Raniera Cantalamessu a *Duch Svätý – pramen života* od Eliasa Vellu, ktoré okrem iného približujú tému ako „vyliatie Ducha Svätého“ či obnovu, ktoré sú späté s charizmami. Prínosná je kniha *Slovník spirituality*, kde sa nachádza zaujímavá časť pod názvom „Charizmatikovia“, kde A. Barruffo, autor tejto časti, sa venuje charizmám z pohľadu skúsenosti Ducha Svätého, všeobecného úžitku darov Ducha Svätého. Okrem toho približuje historické pozadie charizmatickej obnovy v katolíckej cirkvi, zaoberá sa „vyliatím Ducha Svätého“ a ďalšie rôzne témy súvisiace s charizmami.

Táto diplomová práca metodologicky vychádza z predpokladu, že slovo charizma je veľmi bohaté a používa sa v rôznych kontextoch. Preto sa snaží zdefinovať slovo charizma, jeho význam a obsah v širšom zmysle. Ďalej logicky približuje ich pôvod – darcu – Ducha Svätého a snaží sa charizmy zdefinovať a priblížiť ich tak, ako o nich hovorí Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi a učenie Cirkvi. K tomu, aby táto práca mohla priblížiť charizmy v kontexte darov Ducha Svätého ako darcu, je nutné sa zaoberať

ich správnym rozlišovaním a rozpoznávaním ich pôvodu. Následne prechádza od všeobecnosti k jednotlivosti, kde približuje jednotlivé dary, charizmy a ovocie Ducha Svätého a ich účinky alebo prejavy v človeku. Zároveň posledná časť diplomovej práce približuje využitie celkového dynamizmu Ducha Svätého a poslanie charizmiem v živote Cirkvi.

Na základe toho je diplomová práca rozčlenená na štyri kapitoly, ktoré postupne pojednávajú o súčasnom stave poznania. Treba podotknúť, že aj napriek tomu, že Duch Svätý charizmy počas stáročí neustále daruje, Cirkev ich hodnotu a význam objavuje opätovne až v druhej polovici dvadsiateho storočia v súvislosti s takzvaným „aggiornamentom“ a následnými plodmi Druhého vatikánskeho koncilu. Táto diplomová práca má byť akýmsi sprievodcom, či sumárom o charizmách a má prispieť k objasneniu ich problematiky a poslania.

Prvá kapitola rozpráva o hlavných bodoch, o ktoré sa charizmy opierajú a o ich hlavnom darcovi, ktorým je Duch Svätý. Používa biblické a dogmatické východiská. Keďže sa dá takmer všetko pochopiť aj opačne, vysvetľuje, čo charizma nie je. Predkladá pohľad dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu, Katechizmu katolíckej cirkvi a Svätého písma.

V druhej kapitole sa práca zameriava na rozlišovanie charizmiem a snaží sa ukázať znaky pravosti. Snaží sa poukázať na veľký význam správneho rozpoznávania charizmiem a rozvinúť všeobecné kritériá pre rozlišovanie ich pravosti, pretože je ľahké upadnúť do omylu, kde nemusí byť pôvodcom Duch Svätý, ale zlý duch.

V nasledujúcej kapitole práca rozoberá rozličnosť darov Ducha Svätého. Všíma si jednotlivé dary a charizmy, ktoré sú veľkým pokladom Cirkvi. Veľký význam v živote ľudí má aj ovocie Ducha Svätého, ktoré majú všetci ľudia, ktorí úprimne hľadajú Boha.

Posledná kapitola, ktorá pojednáva o stave, kedy sa v Cirkvi znovu objavuje význam, služba a poslanie charizmiem, darov a ovocia. Približuje tému so sporným názvom krst v Duchu Svätom alebo vyliatie Ducha Svätého. Zaoberá sa Obnovným prúdom v Cirkvi. Predkladá tému svätosti, ku ktorej by používanie darov Ducha Svätého malo viesť. Snaží sa poukázať, že charizmy nie sú známkou svätosti človeka, ale predovšetkým ovocie a dary. V závere približuje charizmatické spoločenstvo ako miesto, kde je možné rozvíjať charizmy a slúžiť tým, ktorí to potrebujú.

Na základe tohto logického rozdelenia každej kapitoly je snaha ozrejmiť hlavný názov tejto diplomovej práce: Charizmy, ich rozlišovanie a poslanie v živote Cirkvi.

1. Charizmy – slovo, obsah, zmysel

V dnešnej dobe sa často v Cirkvi objavuje otázka, či sú potrebné charizmy pre dnešnú Cirkev. Keďže boli potrebné a mali význam pre Krista (porov. Lk 7,20-22), pre apoštolov (porov. Mt 10,7-8), pre prvotnú Cirkev (porov. Sk 8,16-17), tak aj počas stáročí i v dnešnej dobe boli a sú potrebné. Kristus ich prisľúbil všetkým ľuďom v každom čase (porov. Mk 16,15-18).¹

Diplomová práca v tejto časti približuje charizmy, najprv ich samotné slovo, obsah, zmysel. Následne približuje ich pôvod od Ducha Svätého, ktorý je Darca všetkých darov. Na základe ich pôvodu, sa potom práca snaží ukázať, čo charizmou nie je a nakoniec podáva ich ukotvenie vo Svätom písme, v učení Cirkvi a Katechizme Katolíckej cirkvi.

Slovo charizma sa v súčasnosti používa často. No mnohokrát sa nevie správne vystihnúť podstata tohto slova, nevie sa, čo toto slovo znamená, aký je jeho obsah.

Slovo „charizma“ pochádza z gréckeho *charisma*, ktoré je odvodené od slova *charis*, znamená milosť, to znamená dar daný zdarma. Je to dar, ktorý dáva niekto niekomu. U kresťanov ide o dar daný Bohom človeku. V danom prípade sa nejedná len o všeobecný pojem milosti, ale aj o obdarenie s konkrétnym obsahom.² Ako píše Zvěřina: „Obsah slova charizma je bohatý. V liste Korint’anom sa Pavol snaží vystihnúť nový jav v jeho rozmanitých prejavoch a problematike. Petrov list je toho ohlasom. V liste Rimanom zaraďuje Pavol charizmy do širších súvislostí. Na jednej strane sú to zaslúbenia Starého zákona (Rim 11,26), ale je to i osobný apoštolát Pavla (Rim 1,11; 1 Kor 1,11), moc milosti proti hriechom (Rim 5,15n), večný život (Rim 6,23; 1 Kor 1,7).³

Kresťanská obec v Novom zákone bola obdarovaná bohatými a veľmi rozdielnymi darmi milosti a tieto dary ju aj budovali. Svätý Pavol v nich rozpoznal prejavy Ducha Svätého a preto ich nazval charizmy. Tieto charizmy sa môžu zhruba rozčleniť do štyroch skupín:

- kerygmatické charizmy – kazateľská služba, ktorú konali apoštolí, proroci a učítelia;
- extatické charizmy – konanie zázrakov a hovoriť cudzími jazykmi;
- organizačné charizmy – poriadková služba a schopnosť byť predstaveným;

¹ Porov. DEGRO, I.: Charizmatické hnutie, Prešov: Réma, 1997, s. 20.

² Porov. BAUMERT, N.: Dary Ducha Ježíšova. Charizmatická dimenze církve. 3.díl. Teologický rozbor charizmatické dimenze církve, Praha: Pastorační středisko, 1994, s. 28.

³ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 177.

- charitatívne charizmy – pomoc iným, obdarovať iného, zľutovať sa nad iným a pododne.

Každá osoba mohla mať súčasne viaceré charizmy.⁴

Vzniká teda otázka: Kto je darcom chariziem? Podľa Zvěřinu: „v liste Korint’anom je to prevažne Duch, v liste Rimanom je to Kristus svojou milosťou (tiež 1 Kor 1,4,7; 2 Tim 1,6; 1 Pt 4,10b).“⁵

A kto môže byť nositeľom chariziem? Ako ďalej Zvěřina píše: „podľa listu Korint’anom všetci, ale každý osobne a podobne o tom hovorí aj Prvý Petrov list (1 Pt 4,10-11). Podľa listu Rimanom je to Pavol, proroci a učitelia, a potom i Timotej. Je to charizma stavu. Podľa Pavla nie je charizma ani určitý konkrétny dar, ani nie sú všetky Božie dary alebo dary Ducha označované ako charizmy. Toto Pavlovo poučenie je záväzné a z neho musí vychádzať každá teológia kresťanského charizmu, čiže toho, ktoré sa objavuje v Kristovej Cirkvi. Ale Pavol nevymenoval všetky, napr. hovorí o charizme manželstva a panenstva (1 Kor 7,7), ktoré inak inde neuvádza.“⁶

Páter Baumert sa zaoberá vývojom chápania pojmu charizma. Podľa neho je charizma:

- od Boha
- zo slobodnej vôle
- zdarma
- dané
- dobro
- v poriadku spásy, ktoré spočíva v nejakom
- od Ducha Svätého
- vždy individuálne pridelenom
- uschopnení, ktoré je
- dané navyiac (nie je nutné k vlastnej spáse)
- určené spolupôsobeniu na spáse druhých
- nedisponovateľné
- a mimoriadne.⁷

⁴ Porov. Biblická úvaha o kňazoch a laikoch, http://www.ti.rafael.sk/skripta/historia_o_laikoch.doc, (16.02.2011).

⁵ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 177-178.

⁶ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 177-178.

⁷ Porov. BAUMERT, N.: Dary Ducha Ježíšová. Charismatická dimenze církve. 3.díl. Teologický rozbor charismatické dimenze církve, Praha: Pastorační středisko, 1994, s. 28.

Raniero Cantalamessa píše, že: „Charizma je definovaná pomocou dvoch prvkov. Prvým je dar daný „ku spoločnému úžitku“ (1 Kor 12,7), ktorý nie je určený v prvom rade a obyčajne k posväteniu príjemcu, ale ku „službe“ spoločenstvu (porov. 1 Pt 4,10). A za druhé, charizma je darom daným obzvlášť „niekomu“ alebo „niektorým“; nie je teda udeľovaná všetkým rovnakým spôsobom, preto sa líši od posväcujúcej milosti, teologálnych cností a sviatostí, ktoré sú pre všetkých rovnaké a zhodné. U niektorých chariziem prevláda aspekt daru „pre spoločné dobro“, zatiaľ čo u iných aspekt „jedinečnosti“.“⁸

Podľa slov Zvěřinu: „Charizma sa neudeľuje, ani vo sviatostiach sa priamo charizma nedáva. Charizma je zvláštne rozvinutie darov prijatých v sviatostiach i mimo sviatostí, v prijímajúcej pokore a účinnej láske. Nemôže byť udeľovaná ani vkladáním rúk (vkladanie rúk môže byť iba isté gesto prosby) a charizmy neudeľuje ani ordinácia: úrad môže byť zastavaný hocijako, autorita vykonávaná rôznymi spôsobmi, charizmatické zastávanie tohto poslania sa deje opäť a jedine predovšetkým veľkou láskou, múdrosťou a vernosťou. Preto práve napomína autor listu Timotejovi, aby Timotej nezanedbával dar, napomína ho k skromnosti a zaprisaháva ho k horlivosti.“⁹ Ako ďalej tento autor píše: „Charizmy, či už „všedné“, teda pre každodenný život, alebo „riadne – mimoriadne“, spojené s úradom, nech sú zvláštne alebo i mimoriadne, sú na oživenie Cirkvi. Jedno podmieňuje druhé: Cirkev bez chariziem je ohrozená nehybnosťou, charizmy bez Cirkvi sú anarchiou. Pravú charizmu umocňuje tiež prijímanie sviatostí.“¹⁰

„V cirkvi nikdy nechýbal a nebude chýbať charizmatický prvok, pretože patrí k jej základu. Medzi charizmatickým prvkom a prvkom inštitucionálnym a sakramentálnym nie je vzťah opozície, ale integrácie. Milosť a znamenia, neviditeľné a viditeľné, neoddeliteľne utvárajú Kristovu cirkev. Kardinál Suenens hovorí: „Nie je možné hovoriť o dvoch cirkvách, z ktorých jedna by bola viditeľnou inštitucionálnou cirkvou a druhá cirkvou charizmatickou a neviditeľnou. Jednota týchto dvoch rozmerov je podstatná pre samotný pojem cirkvi“. Tradičné učenie cirkvi hovorí, že sviatostná a mimosviatostná milosť spoločne posväcujú kresťana. Táto náuka Mystici Corporis Pia XII. Bola zdôraznená Druhým vatikánskym koncilom v Lumen Gentium, predovšetkým v článkoch 11. a 12. Pneumatologický prvok nepôsobí až následne po prvku kristologickom, ale Kristus a jeho Duch tvorí cirkev a jej štruktúru oživovanou posväcujúcim dynamizmom. Duch Svätý

⁸ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 159.

⁹ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 186.

¹⁰ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 187.

neustále pôsobí, aby ľudia povolání Kristom vnímali v cirkvi jeho aktívnu prítomnosť a uznávali, že „samotné inštitúcie sú zvláštnymi nositeľmi najvzácnejších chariziem“. Služby v cirkvi sú oživované zodpovedajúcimi charizmami, ktoré tí, ktorí ich prijímajú, uschopňujú k evanjelizácii a posväteniu. Každá oficiálna služba v cirkvi má byť považovaná za charizmu pre ďalšie charizmy, za dar Ducha Svätého, ktorý dáva veriacim schopnosť objaviť vlastné dary, ktoré obdržali pre dobro jediného spoločenstva spásy.“¹¹

Charizma ako taká nie je nejakým zvláštnym darom, ale je umocnením darov prirodzených a nadprirodzených a je silou prítomného Svätého Ducha. On je ten, ktorý umocňuje všetky ostatné dary, nie je samostatnou kategóriou, ale priebežnou dynamikou darov prirodzených i nadprirodzených. Charizma je otvorom k ďalším darom, ktoré v Písme nie sú vymenované, ale v živote sa môžu vyskytnúť. Charizma môže povýšiť aj prirodzené dary do novej roviny – na toto poukazuje napr. W. Kopermann, H. W. Schmidt.¹²

Philippe Madre hovorí, že charizmy vôbec nie sú znakom vyvolenia alebo svätosti. Pán ich rozdáva predovšetkým pre dobro iných a nie pre dobro držiteľa. Slúžia ako znamenia Božieho pôsobenia a predovšetkým na budovanie (spoločné dobro) Cirkvi. Charizmy sú spolu s čnosťami ozdobou kresťanského charakteru. Charizmy tvoria súčasť bežného kresťanského života. Nejde o nejaké zvláštne prejavy, ktorých by sa mali ľudia obávať. Tieto dary je treba zbaviť rúška tajomnosti. Nejde o nejakú mimoriadnu milosť, ktorá by mala byť vyhradená len nejakej špeciálnej skupine jedincov. Ani si nevyžaduje „svätosť“, ktorá je medzi „ozajstnými smrteľníkmi“ tak či tak niečím nezvyčajným.¹³

Ako je možné vidieť u proroka Joela (Joel 3,1-5), tieto dary nie sú privilegiom niektorej kategórie ľudí v Cirkvi, ale sú rozdelené medzi veriacich všetkých stavov. Píše sa tam: „Potom vylejem svojho ducha na každé telo a budú prorokovať vaši synovia i vaše dcéry; vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia. Aj na služobníkov a služobnice vylejem v tých dňoch svojho ducha.“¹⁴

V konštitúcii Lumen Gentium sa hovorí, že „Duch Svätý posväcuje, vedie a čnosťami ozdobuje Boží ľud nielen prostredníctvom sviatostí a služieb, ale aj tým, že rozdeľuje medzi veriacich všetkých stavov aj osobitné milosti – „každému, ako chce“ (1 Kor 12,11). Pomocou týchto milostí ich robí schopnými a ochotnými podujat' sa na rozmanité diela

---

¹¹ BARRUFFO, A. [...]: Charismatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 325.

¹² Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 180.

¹³ Porov. MADRE, P.: Túžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 5-9.

¹⁴ SVĚTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 1906.

a úlohy užitočné na obnovu a ďalšie budovanie Cirkvi, ako je napísané: „Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok“ (1 Kor 12,7). Tieto charizmy, či už neobyčajné, alebo bežnejšie a rozšírenejšie, treba prijímať s vďakou a uspokojením, pretože obzvlášť zodpovedajú potrebám Cirkvi a sú jej na osoh. Avšak mimoriadne dary netreba opovážlivo vyhľadávať ani od nich trúfalo očakávať úspech apoštolských podujatí. Súdiť o ich pravosti a správnom používaní prislúcha len tým, ktorí sú predstavení v Cirkvi a ktorým zvlášť patrí úloha neuhášať Ducha, ale všetko skúmať a držať sa toho, čo je dobré (porov. 1 Sol 5,12 a 19-21).“¹⁵

Philippe Madre ďalej hovorí, že charizma je prejavom vnímateľnej a nezaslúženej milosti:

- Vnímateľnej milosti, čiže milosti, ktorú človeku sprostredkujú zmysly. Znamená to, že sa zviditeľňuje, spočiteľňuje alebo zhmotňuje. Je potrebné povedať, že aj diabol sa snaží napodobňovať predovšetkým charizmy, aby ich znevážil a zahrnul do svojho poľa pôsobnosti. Vzhľadom na to, že sú zmyslovo vnímateľné, dajú sa napodobňovať. Preto je potrebné správne rozlišovať a používať charizmatické znamenia.
- Nezaslúženej milosti, to znamená, že udelenie charizmy nie je podmienené osobnou svätosťou. Charizmy sa dávajú zdarma, nie ako odmena za nejakú zásluhu.¹⁶

Ďalej Madre dáva do pozornosti zoznam, ktorý zostavil svätý Tomáš Akvinský, ktorý rozlišuje tri kategórie chariziem. Síce nepoužíva termín charizmy, ale označuje ich ako „zdarma danú“ milosť, t. j. osobitý dar, ktorý nie je na posvätenie príjemcu, má byť na všeobecný úžitok. Svätý Tomáš poznamenáva, že niektoré z týchto darov, ktoré nemajú nič spoločné so siedmymi darmi Ducha Svätého, súvisia s poznaním (rozprávanie alebo spev v jazykoch, prorokovanie, bezprostredné poznanie, rozlišovanie), iné s rečou (slovo múdrosti alebo vedenia) a ďalšie s konaním (spravovanie, viera atď).¹⁷

Exorcista Nitrianskej diecézy Mons. Peter Brodek rozdeľuje charizmy do troch skupín: Prvú skupinu tvoria charizmy poznania a do tejto skupiny je možné zaradiť:

- charizmu slova múdrosti
- charizmu slova poznania

---

¹⁵ DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu: Lumen gentium, Praha: Zvon, 1995, čl. 12.

¹⁶ Porov. MADRE, P.: Túžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 12-14.

¹⁷ Porov. MADRE, P.: Túžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 15.

- charizmu rozlišovania duchov.¹⁸

Druhá skupina chariziem sú charizmy slova:

- charizma jazykov
- charizma vysvetľovať jazyky
- charizma proroctva.¹⁹

Tretou skupinou chariziem je charizma konania, a pod túto skupinu patrí:

- charizma uzdravovania
- charizma viery
- charizma robiť zázraky.²⁰

V Slovníku spirituality sa dodáva podľa kardinála Suenensa, že charizmy „nie sú okrajovým a doplnkovým javom v cirkvi, ale majú naopak životnú dôležitosť v budovaní mystického tela.“²¹ Ďalej tento slovník dopĺňa: „Pohľad kardinála Suenensa, ktorý predkladal pojmami chariziem obhajované v predchádzajúcich rokoch vynikajúcimi teológmi, ako boli Y. Congar a K. Rahner, u koncilných otcov prevážil a bol kodifikovaný v článku 12, kde sa hovorí, že „Duch Svätý okrem toho Boží ľud posväcuje, vedie a skrášľuje cnosťami nielen prostredníctvom sviatostí a služieb, ale nadto svoje dary prideluje „každému zvlášť, ako chce“ (1 Kor 12,11). Rozdáva medzi veriacich každého stavu taktiež zvláštne milosti, ktoré ich činia schopnými (*aptos*) a pohotovými (*promptos*) prijímať rôzne práce či úlohy užitočné pre obnovu a ďalší rozvoj cirkvi, a to podľa slov: „Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok“ (1 Kor 12,7). Každý kresťan, ktorý vníma v sebe prítomnosť Ducha Svätého, je volaný k tomu, aby sa pýtal, akými darmi (často založených na jeho prirodzených schopnostiach, je obohatený k službe bližným. Má ich rozlišovať a uznávať ich pôvod od Darcu každého dobra a zapájať ich do budovania cirkvi – spoločenstva spásy.“²²

Ako je vidieť, obsah slova „charizma“ je veľmi bohatý. Charizmy sú darom Ducha Svätého. Charizmy sú zdarma danými milosťami. Darcom charizmatického daru je Ducha Svätý. Charizmy sa líšia od teologálnych cností a sviatostí. Tieto sú pre všetkých rovnaké. Charizmy sú zvláštnym rozvinutím darov vo i mimo sviatostí. Charizmy nie sú nejakým špeciálnym darom, ale sú silou prítomného Ducha Svätého.

¹⁸ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 73.

¹⁹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 105.

²⁰ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 140-150.

²¹ BARRUFFO, A. [...]: Charismatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 326.

²² BARRUFFO, A. [...]: Charismatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 326.

1.1. Duch Svätý – Darca všetkých darov

Duch Svätý je pôvodca všetkých darov. Duch Svätý je Dar a od neho pochádzajú aj charizmatické dary. Je dôležité vedieť odkiaľ má každý dar pôvod, teda kto je jeho darcom.

Prebývanie Ducha Svätého vo svete, v Cirkvi aj v človeku je vždy dynamické. Duch Svätý je svetu dávaný a Duch Svätý dáva svetu dary. Ducha Svätého nemožno oddeliť od darov a dary od Ducha Svätého.²³

Zvěřina píše: „V proroctve Iz 11, 2 sa hovorí, že Duch Pánov spočinie na pni Jesseho: duch múdrosti a rozumu, duch rady a sily, duch poznania a bohabojnosti a naplní ho bázeň pred Pánom. V neskorších výkladoch sa venovalo málo pozornosti Svätému Duchu – Pánovmu Duchu a mesiášskemu zmyslu tohto miesta, preklad grécky aj latinský sa rozmnožil na sedem darov a ich výklad ovládol neskoršie teologické pole.“²⁴

V Biblii slovo duch znamená dych života. Grécki filozofi kládli dôraz na jeho nehmotný charakter, i keď nie vždycky. Duch sa považoval za princíp ľudského jednania. Veľký rozdiel v chápaní ducha podľa Biblie a spôsobom ako mu rozumeli filozofi je v tom, že v Biblii je Duch v bezprostrednom spojení s osobou Boha. Svätý Duch sa v dejinách spásy stále jasnejšie prejavuje ako činný.²⁵

Na základe tohto sa ukazuje, že duchovný život má svoj pôvod v činnosti Svätého Ducha, ktorý pôsobí zvnútra ľudskej osoby, a tak sa zjavuje navonok v tom, čo sa žije a koná v mentalite kresťana. Prebývanie Božieho Ducha v ľudskej osobe je účasťou lásky Boha Otca na živote človeka.²⁶

Svätý Duch (hebrejsky *ruach* a grécky *pneuma*) je označenie vnútornej Božej sily, osobnej duchovnej aktivity, prejavujúcej sa cez tretiu osobu Najsvätejšej Trojice – Ducha Svätého. Svätý Duch pôsobí už v Starom zákone, je to možné vidieť už pri stvorení, pri patriarchoch, sudcoch, prorokoch, ..., pokračuje v Novom zákone a jeho pôsobenie je viditeľné až do dnešného dňa. Duch Svätý dáva moc v ňom konať, moc zviditeľňovať Božie kráľovstvo vo svätosti života tých, ktorí mu uverili i v mocných skutkoch, ktoré sa prostredníctvom nich prejavujú tak, ako v ranej Cirkvi. Tam, kde prichádza Boží Duch,

²³ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 115.

²⁴ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 166.

²⁵ Porov. ŠPIDLÍK, T.: Spiritualita kresťanského Východu. Systematická príručka, Olomouc: Refugium, 2002, s. 45-46.

²⁶ Porov. RUPNIK, M.: Uvedení do duchovného života, Olomouc: Refugium, 2003, s. 38.

kde sú ľudia naplnení Božím Duchom a v moci Svätého Ducha môžu konať, tam sa na prvom mieste prebúda záujem o osobnú svätosť a o Božie kráľovstvo.²⁷

Činnosť Ducha Svätého prítomného vo veriacom človeku mu umožňuje živú komunikáciu s Ježišom a Otcom, zbožšťuje ho. Zbožštenie človeka odpovedá vnútornej logike humanizácie, Božieho vtelenia: ide o tajomnú výmenu, v ktorej si človek osvojuje to, čo patrí inému. Svätý Ignác z Antiochie pripomína adresátom svojich listov, že sú „nosiťmi Ducha“. V tomto kontexte sa používajú iné dobre známe termíny: adoptívne synovstvo, znovuzrodenie, príbuzenstvo, rovnaká prirodzenosť s Bohom a podobne.²⁸

V stupňovej antifóne štvrtého hlasu byzantskej nedeľnej utierne sa spieva: „Svätým Duchom, každá duša sa živí a čistotou sa povznáša, skveje sa leskom tajupľnej Božej Trojice.“²⁹

Duch Svätý je Očisťovateľ, odpúšťa hriechy, očisťuje telo v askéze a panenstve. Dáva silu mučeníkom, slzy kajúcnikom, vedie veriacich k zachovávaní prikázaní, učí ich všetkým cnostiam. Priblíženie ducha človeka k Svätému Duchu sa uskutočňuje predovšetkým v modlitbe. Tá sa uskutočňuje v Duchu. V tom zmysle sa dá povedať, že v každej modlitbe je nejaká *epiklesis*, aby sa uskutočnila silou Svätého Ducha. Najdôležitejšia je modlitba eucharistická, vo východnej liturgii je výslovná *epiklesis*, modlitba zvolávajúca Svätého Ducha na prinesené dary. Jedným slovom sa dá vyjadriť činnosť Ducha, keď sa povie, že ľudí privádza ku Kristovi. Ním sa v ľuďoch život Spasiteľa uskutočňuje.³⁰

Elias Vella sa vyjadruje k Duchu Svätému, že čo sa týka jeho identity, volá sa Duch Svätý. Je to všeobecné označenie ducha, dobrého ducha, svätého ducha. Výraz Duch Svätý je skutočne tak všeobecný výraz, že sa nechápe z neho nič, nevie sa z toho „vyčítať“ o koho ide. Kto je Duch Svätý, sa vie pochopiť iba z toho, čo je možné vidieť, zo spôsobu akým sa prejavuje. Všetky mená, s ktorými sa vo Svätom Písme dá stretnúť, naznačujú jeho dynamiku, jeho poslanie v živote veriacich.

Duch Svätý sa označuje ako:

- Tešiteľ – z gréckeho *parakletos* (pomocník, radca, utešiteľ). Je to najčastejšie používané meno na označenie Svätého Ducha.

²⁷ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 4-9.

²⁸ Porov. ŠPIDLÍK, T.: Vnitřně zakoušet, Olomouc: Refugium, 2009, s. 177-181.

²⁹ Citované podľa: Modlitby a píestne pre gréckokatolíkov, Prešov: Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, 1994, s. 205.

³⁰ Porov. ŠPIDLÍK, T.: Spiritualita křesťanského Východu. Systematická příručka, Olomouc: Refugium, 2002, s. 49-52.

- Duch pravdy – znamená to, že s Duchom a v Duchu je možné kráčať k pravde. „Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy, lebo nebude hovoriť sám zo seba, ale bude hovoriť, čo počuje, a zvestuje vám, čo má prísť“ (Jn 16,13).
- Prislúbený Duch – Ježiš nám neustále pripomína, že ho veriaci dostanú.
- Duch adoptívneho synovstva – všetci sú adoptované deti, adoptovaní skrze Ducha Otcom.
- Kristov Duch – ten istý Duch, ktorý prebýval v Ježišovi prebýva aj vo veriacich. Rozdiel je len v tom, že Ježiš nekládol Duchu prekážky.
- Pánov Duch – ten istý Duch, ktorý v plnosti pôsobil v Ježišovi počas jeho služby, pôsobí aj dnes vo veriacich.
- Boží Duch – on veriacich vedie na ich cestách a usmerňuje ich skutky.
- Duch slávy, Duch darca,...³¹

Podľa Jerzyho: „dielo Svätého Ducha zahŕňa dva aspekty duchovného života; pozitívny – dielo posvätenia, rozvoj všetkých nadprirodzených schopností získaných vo svätom krste; a tiež negatívny – uzdravenie z hriechov a jeho následkov. Táto pravda je veľmi dôležitá pre praktizovanie duchovného života.“³² Duchovný život musí byť závislý, naviazaný, spätý s Božím Duchom. Životy mnohých svätých to len potvrdzujú. Pre každého človeka je pozvanie k svätosti.

Človek je v duchovnom živote pretváraný Svätým Duchom na obraz a podobu Krista. Svätý Duch vyzýva, aby veriaci hlásali slovo spásy (Sk 4,31), spoznávali konkrétnu Božiu vôľu (Sk 8,21), spoznali úmysly iných (Sk 5,1-11), prorokovali (Sk 2,4; 10,46). Moc Ducha oživuje prorocká apoštolov Petra, Jána (Sk 4,21) a vyznačuje misijnú cestu Pavlovi a jeho spoločníkom do Európy (Sk 16,6-7). Svätý Duch dáva silu počas prenasledovania, dáva silu pospolitosti, vytrvalosť v počúvaní slova, jednomyselné zotrúvanie na modlitbách (Sk 2,41; 9,31). Ovocím Ducha je tiež plnosť radosti a vzájomná dôvera medzi učeníkmi (Sk 13,52). Na Jeruzalemskom koncile Duch pobáda rokujúcich k obráteniu sa s dobrou novinou aj na pohanský svet (Sk 15,28).³³

Všeobecným rysom v pneumatologickom učení svätého Pavla je prezentovanie Ducha ako prameňa a princípu kresťanského napredovania. Celý kresťanský život je živý Svätým Duchom, ktorý prebýva v srdciach veriacich (1 Kor 3,16; Rim 8,9-11). Život podľa Ducha sa prieči životu podľa tela (Rim 8). Duch, prostredníctvom, ktorého Boh

³¹ Porov. VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: LÚČ, 2005, s. 35-40.

³² JERZY, W. G.: Teológia spoločenstva s Bohom, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2005, s. 25.

³³ Porov. JERZY, W. G.: Teológia spoločenstva s Bohom, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2005, s. 61-62

vzkriesil Syna, vzkriesi aj telá veriacich, ktorí sú ním ospravedlnení. Duch buduje Cirkev. Korint'anom svätý Pavol píše, že sú „živým listom napísaným Duchom“ (2 Kor 3,3).³⁴

„Bohu, ktorý dáva zjavenie, treba preukazovať poslušnosť viery (Rim 16,26; porov. Rim 1,5; 2 Kor 10,5-6), ktorou sa celý človek slobodne oddáva Bohu, podriadiac mu svoj rozum a vôľu a dobrovoľne prijímajúc jeho zjavenie. Aby táto viera bola možná, musí ju predchádzať a sprevádzať svojou pomocou milosť Božia; je potrebná aj vnútorná pomoc Ducha Svätého, žeby pohl srdce a obrátil ho k Bohu, otvoril duševný zrak a dal všetkým pocítiť sladkosť zo súhlasu a viery v pravdu. Aby sa však chápanie zjavenia stále prehlbovalo, ten istý Duch Svätý neprestajne zdokonaľuje vieru svojimi darmi.“³⁵

„Ak je duchovný život životom vo Svätom Duchu, potom pravý dosah duchovného života tkvie v tom, že kresťan prijíma podobu Krista, základom jeho identity je jeho spojenie s Kristom, Synom a bratom. Je to Duch Boží, ktorý vteliť Slovo – Ježiša ako Syna Božieho. Je to vždy Svätý Duch, ktorý tohto Krista sprítomňuje v živote kresťana, ktorý uskutočňuje možným to, že ho kresťan poznáva ako svojho Pána, ktorý osvetľuje jeho kroky pri nasledovaní Krista a ktorý ukotvuje jeho život do života Krista. Kvôli tomu je duchovný život životom vo Svätom Duchu, ktorý sa rozvíja ako život v Ježišovi Kristovi, Synovi Božom a Spasiteľovi ľudí.“³⁶

Celý život kresťana má byť posilňovaný Duchom Svätým. K tomu slúžia aj dary, ktoré od neho pochádzajú a teda aj charizmy.

1.2. Čo charizma nie je

Dary Ducha Svätého sú rozmanité, je ich mnoho a pôsobia na rôznych „úrovniach“ ľudskej bytosti. Avšak aj napriek tomu veľa ľudí zosmiešňuje charizmy a dary Ducha Svätého. Niektorí dokonca stotožňujú charizmy s fenoménmi, ktorých základom je mágia, povera. Toto nesprávne porovnávanie chariziem a fenoménov súvisiacich s mágiou či poverami, môžu dary Ducha Svätého nielen diskreditovať, ale môžu aj spôsobiť bráneniu rozvoja chariziem.

Písmo hovorí, že charizmy sa majú vyhľadávať, skúmať a napomáhať ich rozvoju. Niektorí ťažia zo súčasnej reaktualizácie chariziem tak, že k nim zahrňujú aj niektoré

---

³⁴ Porov. JERZY, W. G.: Teológia spoločenstva s Bohom, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2005, s. 61-62.

³⁵ DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu: Lumen gentium, Praha: Zvon, 1995, čl. 5.

³⁶ RUPNIK, M.: Spiritualita, In: Haas, A. et al.: Studijní texty ze spirituální teologie I.: axiomy duchovního života, Olomouc: Refugium, 2003, s. 64-65.

parapsychologické alebo priamo magické praktiky. Takto ich mnohí považujú za pravé, i keď slovo charizma je iba nálepkou.³⁷

Tak ako je daný príkaz „Ducha neuhášať“, je potrebné si aj overiť pravosť chariziem (1 Sol 5,19n) a „skúmať duchov“ (1 Jn 4,1). Toto rozoznávanie duchov, ktoré je samo ovocím milosti (1 Kor 12,10), je zásadné. Užívanie chariziem sa musí podriadiť spoločnému dobru a má rešpektovať hierarchiu. Všetky dary, na ktorých môžu mať podiel všetci veriaci sa musia hodnotiť podľa toho, na koľko sú užitočné pre celé spoločenstvo a nie podľa nejakých vonkajších prejavov. Apoštol Pavol dáva cirkevnej obci v Korinte presné smernice, ktoré sa majú zachovávať (porov. 1 Kor 14,26-38). Tento zásah apoštola do oblasti pôsobenia Ducha Svätého prostredníctvom chariziem ukazuje, že v každom prípade zostávajú tieto pod cirkevnou autoritou. Keďže apoštolát je prvou charizmou, ostáva moc v tejto oblasti výhradne na apoštoloch, kým títo žijú. Na tej istej autorite majú účasť aj tí, ktorí sú nimi delegovaní za ich nástupcov.³⁸

Podľa pátra Baumerta, človek, ktorý kráča vo svojom živote s Kristom je osvedčovaný v skúškach, podobne ako bol Ježiš po zostúpení Ducha Svätého pri krste „vyvedený na púšť, aby bol pokúšaný“ (Mt 4,1; Lk 4,2). Čím jasnejšia sa stáva cesta k Bohu, tým jasnejšie sa tiež objavujú falošné tendencie, ktoré sú v človeku vždy skryté: hriechy a falošné postoje, ktoré až doposiaľ ako také neboli rozpoznané. Tieto hľadajú spásu, ako zneužiť nový život, ale sú tým zároveň odkryté, takže môže byť človek od nich oslobodený. Pri tomto procese sa objavujú nové, typické nebezpečenstvá, preto Baumert uvádza nasledovné:

- Fascinácia skúsenosti, keď sa pozornosť príliš zameria na duchovnú skúsenosť miesto na Boha. Častokrát je človek skutočne zameraný na Boha, ale po čase odbočuje k „okrajovým javom“. Falošná horlivosť zas môže viesť k tomu, že sa hovorí viac o charismatickej obnove než o Ježišovi a jeho evanjeliu. Ide tu neustále o hľadanie zážitku. Takto prichádza k veľkému sklamaniu, keď vnímateľné dary modlitby alebo neobyčajné znamenia ustávajú. K fascinácii skúsenosti patrí i duchovná chudoba. Keď človek pozoruje, že sa mu dary stávajú dôležitejšie než samotný darca. Je dôležité, aby veriaci všetky duchovné skúsenosti a očakávania odovzdali do Božích rúk. Charizmy sú len prostriedkom. Veriaci si potrebujú od Boha vyprosiť dar chudoby (2 Kor 9,7n). Ježiš v tomto dáva svoj príklad.

---

³⁷ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 122-123.

³⁸ Porov. DUFOUR, L.: Slovník biblickej teológie, Zagreb: Kršćanska Sadašnjost, 1990, s. 343-344.

- Pokušenie slávy – zviditeľnenia sa, keď sa chcú veriaci urobiť zaujímavými na základe duchovných skúseností, posúvajú do popredia seba. Kto pozorne dbá o vnútorné vedenie Duchom i na vonkajšie okolnosti, učí sa pritom nedat' sa strhnúť do falošnej fantázie, ani sa nenechať dirigovať vonkajškom. Toto všetko poukazuje na Ježišovu zdržanlivosť.
- Nebezpečenstvo vlastnej moci, spočíva v tom, že veriaci nevedia čakať a chcú si vziať niečo alebo sa zmocniť niečoho, čo môže byť len prijaté. Napríklad keď niekto zažije, ako sú ľudia premenení modlitbou, môže pocítiť nutkanie privodiť takú zmenu u seba alebo u niekoho iného, a to aj s použitím istého násilia alebo psychického tlaku. Ľudia sa musia naučiť rozoznávať naliehanie Ducha od ľudského nátlaku. Jedna je sprevádzaná kľudom a trpezlivosťou, druhá netrzeplivosťou a nervozitou.
- Pod maskou dobra, chyba skôr spočíva v spôsobe alebo množstve, v mieste a čase, v okolnostiach a motívoch, nie natoľko v jednaní samom. Ako v celom ľudskom živote existujú i v duchovnej oblasti podnety, ktoré sú samy o sebe dobré, a napriek tomu v danom okamihu nedozreté. Takto častokrát dočasné prepínanie v dobrom vedie okrem toho niekedy do opačného pokušenia, k únave a skleslosti mysli. Toto je však treba rozlišovať od vyprahlosti, do ktorej ľudí vedie Boh a kde zostávajú zachované vernosť a najvnútornejší pokoj napriek ťažkému duševnému bremenu. Ako pomoc k správnej orientácii dáva Boh dar rozlišovania (1 Kor 12,10). Tento dar nespočíva iba v používaní ľudských pravidiel múdrosti, ale je to schopnosť rozlišovania, ktorá podľa druhu podnetu rozpozna, či mu možno prisvedčiť alebo nie. Keď Ignác z Loyoly pridáva k svojim exercíciám pravidlá pre rozlišovanie, nie je účelom nahradiť dar rozlišovania, ale je to pomoc k jeho správne mu používaniu a rozvoju. Dar sám sa prejavuje jasným úsudkom svedomia, ktorým človek poznáva, či určité jednanie je v súlade s Duchom Svätým, či nie.
- Osvedčenie sa v ťažkostiach, ako je už vyššie spomenuté, cesta s Kristom vedie po dlhšej dobe k uvoľneniu. Prirodzená ľudskosť a prichádzajúce ťažkosti sa ukazujú ako brána k vykúpeniu celého ľudského bytia. Ľudia zisťujú, že sú vtiahnutí do samého Ježišovho boja. Svätý Duch ukazuje ľuďom náchylnosť k zlému, usvedčuje ich z toho, ale s týmto poznaním zároveň daruje schopnosť k obráteniu a dôvere. Sviatosť zmierenia je tiež účinnou pomocou jednotlivcom v prípadoch ťažkostí,

ktoré sú častokrát s veľkou trpezlivosťou znášané ostatnými členmi skupiny, spoločenstva.³⁹

Aj uplatňovanie chariziem má byť prevádzané v láske a slobode. Nesmie vzbudzovať odpor. Tiež nestačí, ak človek absolvuje pár stretnutí a myslieť si, že už je treba behať po svete a naháňať pomocou evanjelizácie nových ľudí. Pretože potom vzniká tzv. fenomén preľudnenia – stále prichádzajú noví a noví ľudia až do takej miery, že sa to nedá zvládnuť. Pod tlakom toho sa potom delí skupina na malé bunky, ktoré po čase prestanú medzi sebou komunikovať. Nakoniec buď dôjde k stagnácii, alebo každá bunka pôjde k inému stromu. Ale paradoxné na tom je, že každá bunka sa navonok hlási k tej prvotnej a pritom sú od nej už veľmi ďaleko. Je vždy lepšie vyvíjať menej aktivity, mať menší záber, ale o to kvalitnejšie. Ak nebudú dobré vzťahy, nie je možné vydávať ani kvalitné svedectvo.⁴⁰

I v charizmatickej obnove často dochádza ku konfúzii medzi bielou mágiou, do ktorej patria okrem iného liečiteľa, a charizmou uzdravovania. Tieto dva fenomény bývajú stavané na roveň. Je však veľký omyl, keď sa myslí, že výsledok pokladaný za kladný, musí mať nutne dobrú príčinu. Napodobenín charizmatických milostí je veľa. Je potrebné ich odhaľovať pomocou zdravej teológie, ale tiež používaním chariziem v Cirkvi.⁴¹

Jestvovanie charizmy nie je v mysli, ale ona je vždy pre praktickú službu. Dokonca aj pri charizmatikom obdarovaní nemusí prísť k jej zviditeľneniu, ak obdarovaný svoj dar nepoužíva pre službu iným. Charizmy sa overujú v službe. Emiliano Tardif, ktorý 26 rokov slúžil službou uzdravovania, povzbudzoval: „Všetci sme pozvaní modliť sa za chorých. Dar uzdravovať je pre všetkých pokrstených. Nie je privilegium len jednej osoby. Je to služba Božiemu ľudu. Ježiš chce aj naďalej uzdravovať a to cez svojich učeníkov“.⁴²

Charizmy dostáva každý, ale nie rovnakým spôsobom. Charizmy dostáva každý človek v závislosti na svojich schopnostiach. Boh sa pozerá aj na prirodzené schopnosti človeka. Človek charizmy dostáva aj v závislosti na mimoriadne okolnosti, v ktorých žije. Pokiaľ človek dostane nejaké charizmy, tak to neznamená, že bude mať po celý život. Boh dáva ľuďom charizmy v závislosti na okolnostiach, v ktorých žijú prítomnú chvíľu. Charizmy sú dary, ktoré dáva priamo Duch Svätý, pričom ich používanie je zamerané na konkrétny

---

³⁹ Porov. BAUMERT, N.: Dary Ducha Ježíšova – 1. časť, http://www.pastorace.cz/index.php?typ=texty&sel_char=D&sel_tema=7&sel_podtema=735, (17.02.2011).

⁴⁰ Porov. SCHNEIDER, H.: Význam „krstu Duchom“ v Charizmatickej obnove katolíckej Cirkvi, Charizmatiké zošity 4, s. 3-4.

⁴¹ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 126-128.

⁴² Porov. MÁTEL, A.: Rozpoznanie chariziem, http://www.andrejmatel.info/Texty/.../Rozpoznovanie_chariziem, (11.02.2011).

výsledok. Charizmy pochádzajú od Boha. Pochádzajú od Otca skrze Ducha zásluhou Ježiša Krista. Charizmy sú darom, na ktorom spolupôsobí jeden Boh v troch osobách: Otec, Syn a Duch Svätý.⁴³

1.3. Charizmy vo Svätom Písme, v učení Cirkvi a Katechizme Katolíckej cirkvi

Keď sa chce poukázať na to, čo hovorí Cirkev o charizmách, je nutné pozrieť sa na charizmy v dejinách Cirkvi. Ako píše Zvěřina: „Prvý mimobiblický spis Didaché hovorí predovšetkým o prorocktve, ale táto charizma je prisudzovaná „biskupom a diakonom, ktorí vykonávajú rovnako službu prorokov a učiteľov“, uvádza tu i kritérium pre rozpoznanie pravých aj nepravých prorokov.“⁴⁴

V spise Didaché sa píše: „Každého apoštola, ktorý k vám prichádza, prijmite ako Pána. Nemá však zotrvať viac, ako jeden deň, iba keď je to potrebné, môže zostať aj ďalší deň. Ak však zostane tri dni, je to falošný prorok. Keď apoštol odchádza, nech si neberie nič, iba chlieb, čo mu vydrží na jedno prenocovanie. Keď však bude brať peniaze, je to falošný prorok. A žiadneho proroka, ktorý hovorí v Duchu, neskúšajte (už po predchádzajúcej skúške, ak hovorí v Duchu, je to reč Božia a nemožno skúšať jej pravosť) ani neposudzujte, lebo všetky hriechy je možné odpustiť, ale tento odpustený nebude. Nie každý, kto hovorí v Duchu, je však prorok, iba ten, kto vedie Pánov spôsob života. Podľa tohto spôsobu života rozoznate falošného proroka od pravého. A žiaden prorok, ktorý v Duchu prikáže pripraviť jedlo (pravdepodobne pre chudobných), nebude z neho ješ'; ak áno, je to falošný prorok. Ak prorok vyučujúci pravde nekoná podľa toho, čo učí, je to falošný prorok. Žiadneho preskúmaného a skutočného proroka, ktorý si počína v súlade s pozemským mystériom Cirkvi (snáď učí náuku novú, ktorá však priamo neprotirečí tradícii cirkevnej obce), ale neučí tak, ako treba konať, nesúďte. Taký má súd u Boha. Tak isto konali aj starí proroci. Kto však v Duchu povie: „Daj mi peniaze!“ alebo niečo podobné, toho nepočúvajte. Ak však povie: „Treba to dať ostatným núdzným“, nech ho nik nesúdi.“⁴⁵

Duch Svätý dáva veriacim všetkých stupňov tiež zvláštne milosti pre rozličné úlohy, pre obnovu a zveľadenie Cirkvi. Tieto charizmy – vynikajúce *clarissima* či jednoduché *simpliciora* a všeobecne rozšírené – je treba prijímať vďačne a radostne. Posudok

⁴³ Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 235-237.

⁴⁴ Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 178.

⁴⁵ Didaché, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2000, s. 9.

o charizmách a o ich riadnom používaní prináleží cirkevnej autorite, tá je daná k tomu, aby neuhášala Ducha, a čo je dobré, toho, aby sa držala (porov. 1 Sol 5,12.19-21).⁴⁶

V Cirkvi sa tradovalo (aj keď to nebolo oficiálnym učením katolíckej Cirkvi), že doba chariziem, ktoré sú známe z Nového zákona, je dávno preč, že to bolo vtedy potrebné a dnes to už potrebné nie je, preto sa charizmy nevyskytujú. Nanajvýš sa nejakému svätcovi občas ten alebo onen zvláštny dar „uznal“, ale skôr ako výsledok a prejav jeho svätosti než ako zadarmo daný Boží dar z lásky, než ako charizma. Preto je veľmi pozoruhodné, že Druhý vatikánsky koncil zhruba tri roky pred začiatkom charizmatickej obnovy v katolíckej Cirkvi, teda niekoľko rokov pred stretnutím s charizmami, vo väčšej miere nehovorí o charizmách ako o veciach patriacich len do apoštolskej doby, ale ako o daroch, ktoré sa v Cirkvi vyskytujú a majú byť riadne využívané. Toto hovorí i o takzvaných „žiarivých charizmách“, čiže o prejavoch Ducha skutočne mimoriadnych.⁴⁷

Ďalej podľa pastorálneho teológa Aleša Opatrného je Cirkev v konštitúcii *Lumen Gentium* predstavovaná ako skutočnosť pneumatická. Bez Svätého Ducha nie je existencia mysliteľná. Duch Svätý je tvorcom svätosti Cirkvi (i napriek tomu, že cez všetky nedokonalosti nás, ľudí, ktorí ju tvoríme, je úplne Božia) a umožňuje prístup veriaceho skrze Krista k Otcovi. Cirkev sama a vnútro jednotlivých veriacich sú vlastným miestom prebývania Ducha na zemi. Týmto všetkým sa líši Kristova Cirkev podstatne od všetkých neognostických a ezoterických spoločností. Nie je spolkom zasvätených ani združením duchovných virtuózov, ale spoločenstvom ľudí, ktorí prijali vrcholný Boží dar, dar Ducha. Ten je daný všetkým, aj keď nie všetci ho rovnako prijímajú.⁴⁸

Pozoruhodné je tu spojenie úcty a triezvosti v postoji k charizmám. V žiadnom prípade nie sú videné ako niečo navyše či niečo extravagantné, bez čoho sa Cirkev dobre zaobíde. Koncil hovorí o daroch Ducha, vrátane mimoriadnych, ako o normálnej súčasť života Cirkvi, ktoré nemajú byť ani podceňované, ani preceňované, ale správne ocenené a používané. Zvláštna zodpovednosť patrí tým, ktorí sú nositeľmi darov Ducha Svätého pre vedenie a posilňovanie druhých: pastierov. Ich úloha posudzovať a rozlišovať je vyostrená o biblickú požiadavku „neuhášať Ducha“.⁴⁹

---

⁴⁶ Porov. ZVĚŘINA, J.: *Teologie agapé*, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 178-179.

⁴⁷ Porov. OPATRŇÝ, A.: *Duch svatý v dokumentech II. vatikánského koncilu*, <http://www.cho.cz/clanky/Duch-svaty-v-dokumentech-2-vatikanskeho-koncilu-I.html>, (17.02.2011).

⁴⁸ Porov. OPATRŇÝ, A.: *Duch svatý v dokumentech II. vatikánského koncilu*, <http://www.cho.cz/clanky/Duch-svaty-v-dokumentech-2-vatikanskeho-koncilu-I.html>, (17.02.2011).

⁴⁹ Porov. OPATRŇÝ, A.: *Duch svatý v dokumentech II. vatikánského koncilu*, <http://www.cho.cz/clanky/Duch-svaty-v-dokumentech-2-vatikanskeho-koncilu-I.html>, (17.02.2011).

„Nuž ako všetky údy ľudského tela, hoci ich je mnoho, predsa tvoria len jedno telo, tak aj veriaci v Kristovi (porov. 1 Kor 12,12). Aj pri výstavbe Kristovho Tela jestvuje rozmanitosť údov a služieb. Jeden je Duch, ktorý rozdeľuje svoje rozličné dary pre dobro Cirkvi podľa svojej štedrosti a podľa potreby služieb (porov. 1 Kor 12,1-11). Medzi týmito darmi vyniká milosť apoštolov, ktorých autorite sám Duch podrobuje aj charizmatikov (porov. 1 Kor 14). Ten istý Duch svojou prítomnosťou a pôsobnosťou, ako aj súdržnosťou údov zjednocuje telo a tým vzbudzuje a roznečuje medzi veriacimi lásku. Preto, keď trpí jeden úd, s ním trpia aj všetky ostatné údy, a keď sa dostane cti jednému údu, s ním sa radujú aj všetky ostatné údy (porov. 1 Kor 12,26).“⁵⁰

„Duchovní pastieri si totiž dobre uvedomujú, na aký veľký ošoh sú laici pre celú Cirkev. Ved' duchovní pastieri vedia, že Kristus ich neustanovil nato, aby jedine oni vzali na seba celé spasiteľné poslanie Cirkvi na svete, ale že ich vznešenou úlohou je tak viesť veriacich a tak brať do úvahy ich služby a charizmy, aby všetci svorne svojím spôsobom spolupracovali na spoločnom diele.“⁵¹

Aj v Katechizme Katolíckej Cirkvi je evidentné pojednanie vo vysvetleniach o charizmách. V kapitole týkajúcej sa viery v Ducha Svätého, sa hovorí, že Cirkev je to pravé miesto, kde sa stáva Duch Svätý viac a viac známejším vo vývoji kresťanskej viery; v Biblii, v tradícii, vo sviatostnej liturgii, „v modlitbe a charizmách a službách, ktorými je Cirkev budovaná“.⁵²

Veriaci, ktorí prijali vyliatie Ducha Svätého, majú zvláštne poslanie stať sa cez Ducha Svätého kanálom jeho chariziem. Konanie milosrdenstva ich činí obzvlášť disponovaných prijať bohatstvo darov a chariziem⁵³, ktoré zdobia službu milosrdenstva, ktorá buduje Cirkev⁵⁴.

Katechizmus dáva zaujímavé rady pre správny popis chariziem. Charizmy sú „zvláštne milosti, ktorými Duch Svätý činí veriacich schopnými a ochotnými podujat' sa na rozmanité diela a úlohy užitočné na obnovu a ďalšie budovanie Cirkvi.“⁵⁵ A sa dá dočítať v Biblii, že sú „rozdeľované Duchom Svätým medzi veriacich každého postavenia a každému je daný prejav Ducha pre spoločné blaho“ (1 Kor 12,7).⁵⁶

---

⁵⁰ DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu: Lumen gentium, Praha: Zvon, 1995, čl. 7.

⁵¹ DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu: Lumen gentium, Praha: Zvon, 1995, čl. 30.

⁵² Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ Cirkvi, Trnava: SSV, 1999, čl. 688.

⁵³ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ Cirkvi, Trnava: SSV, 1999, čl. 809.

⁵⁴ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ Cirkvi, Trnava: SSV, 1999, čl. 2003.

⁵⁵ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ Cirkvi, Trnava: SSV, 1999, čl. 798.

⁵⁶ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ Cirkvi, Trnava: SSV, 1999, čl. 951.

Charizmy „sú zamerané na posväcujúcu milosť a sú určené pre spoločné dobro Cirkvi“ a „sú v službe lásky, ktorá buduje Cirkev.“⁵⁷

Charizmy sú „obdivuhodným bohatstvom milosti pre apoštolskú vitalitu a svätosť celého Kristovho tela.“⁵⁸ Znamenajú „láskavosť“, „bezplatný dar“, „úžitok“. Preto sú odlišované od „posvätných milostí, darov náležitých k rozličným sviatostiam.“⁵⁹

V KKC nie je presný zoznam chariziem, ktoré je možné v Cirkvi zažiť. Katechizmus odporúča, aby charizmy, či už mimoriadne alebo jednoduché a pokorné boli s vďačnosťou prijaté tým, kto ich prijíma a aj všetkými príslušníkmi Cirkvi.⁶⁰ To zdôrazňuje, že prejav chariziem v Cirkvi je spôsobený iba autonómnou a voľnou iniciatívou Ducha Svätého.⁶¹ Ale je potrebné vedieť, že „sú to skutočne dary Ducha Svätého a sú použité v plnej zhode so skutočnými podnetmi rovnakého Ducha“⁶², je vždy nevyhnutné rozlišovanie; „nijaká charizma neoslobodzuje od závislosti od pastierov Cirkvi“.⁶³

Ako záver k praktizovaniu chariziem v cirkvi, Katechizmus prijíma, čo apoštol Pavol píše v Liste Rimanom: „Máme rozličné dary podľa milosti, ktorú sme dostali: či už dar prorokovať v súlade s vierou, alebo dar slúžiť v službe, alebo učiť pri vyučovaní, či povzbudzovať pri povzbudzovaní. Kto teda dáva, nech dáva nezištne, kto je predstavený, nech je starostlivý, kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí radostne“ (Rim 12,6-8).⁶⁴

Vo Svätom Písme je písané o charizmách hlavne v niektorých Pavlových listoch. Profesor Heriban uvádza, že Pavol vo svojom Liste Rimanom a v Prvom liste Korint'anom opisuje zoznam jednotlivých chariziem. K deviatim charizmám, ktoré sú uvedené v 1 Kor 12,8-10 sa mnohí odborníci stavali ako k základným. No je možné vidieť rozdiel v Liste Rimanom v dvanástej kapitole a v Prvom liste Korint'anom taktiež v dvanástej kapitole. Vysvetlenie, ktoré je najpravdepodobnejšie, vychádza zo skutočnosti, že Pavol poznal korintské spoločenstvo veľmi dobre, avšak list rímskej cirkvi písal prv, než by Rím navštívil. Zoznam chariziem z 1 Kor 12,8-10 odráža Pavlove osobné poznatky o jednotlivých daroch, ktoré v tom čase Korint'ania najviac používali. Pavol mal u Korint'anov radosť z daru jazykov *logos* a poznania *gnosis*. Avšak postupne začína kritizovať ich múdrosť *sophia* a spôsob, ako svojím poznaním zraňovali svedomie svojich najbližších. Preto nie je prekvapujúce, že dva prvé dary uvedené v zozname chariziem sú

⁵⁷ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 2003.

⁵⁸ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 800.

⁵⁹ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 2003.

⁶⁰ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 799 a čl. 800.

⁶¹ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 951.

⁶² KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 800.

⁶³ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 801.

⁶⁴ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 2004.

logos sophias (slovo múdrosti) a *logos gnoseos* (slovo poznania) a podobne. Na druhej strane, ak sa vie, že Pavol v čase, keď písal list Rimanom, nepoznal ich spoločenstvo osobne, je logické, že sa domnieva, že charizmy v Rim 12,6-8 by rád videl v každom spoločenstve. Preto je dôležité vedieť, že v tomto zozname sa objavuje prorokovanie, a to dokonca na prvom mieste, ale nie je tu zmienka o daroch uzdravovania, zázrakov, jazykov či ich výklade. Charizmy boli viditeľným dôkazom prítomnosti Ducha Svätého v prvotnej Cirkvi, ako sa to môže vyvodiť zo state 1 Kor 12-14, ktorá podáva obsiahle a dosť podrobné informácie o živom vnútornom dynamizme prvokresťanských cirkevných obcí.⁶⁵

Sväté písmo píše: „A nechcem, bratia, aby ste nevedeli o duchovných daroch. Viete, že keď ste boli pohanmi, ťahalo vás to a chodili ste za nemými modlami. Preto vám vyhlasujem, že nik, kto hovorí v Božom Duchu, nepovie: „Prekliaty Ježiš!“, a nik nemôže povedať: „Ježiš je Pán“, iba ak v Duchu Svätom. Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý. Aj služby sú rozličné, ale Pán je ten istý. A rozličné sú aj účinky, ale Boh, ktorý pôsobí všetko vo všetkých, je ten istý. Každý však dostáva prejavy Ducha na všeobecný úžitok. Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky. Ale toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému, ako sám chce.“⁶⁶

Dôkaz o trvalosti duchovných darov v Cirkvi je zjavný v 1 Kor 13,8-12, kde sa hovorí o tom, že sa budú prejavovať až do druhého Pánovho príchodu. Ak sa hovorí o prerušení ich výskytu v neskorších dejinách Cirkvi, môže to byť ovplyvnené kolísaním vo viere, duchovným zameraním Cirkvi a zvrchovaným plánom samého Ducha Svätého, ktorý udeľuje dary „ako sám chce“ (1 Kor 12,11).⁶⁷

Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu, Katechizmus Katolíckej cirkvi i samotné Sväté písmo jasným spôsobom hovoria o charizmách. Ich darcom je Duch Svätý. Sú zamerané na spoločné dobro, slúžia k posväteniu. Charizmy sú cenným pokladom Cirkvi a majú pevný základ v Písme a v učení Cirkvi. Úlohou Cirkvi je skúmať pravosť chariziem. Charizmy majú svoje jasné a neoddeliteľné miesto v živote Cirkvi.

---

⁶⁵ Porov. HERIBAN, J.: Príručný lexikón biblických vied, Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1992, s. 481-482.

⁶⁶ SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 2409.

⁶⁷ Porov. DOUGLAS, J. D.: Nový biblický slovník, Praha: Návrat domů, 1996, s. 185.

2. Rozlišovanie chariziem

Dôležitou súčasťou pri používaní a prejavoch chariziem je ich rozlišovanie. Pravdivosť je podstatnou vlastnosťou Boha. V tejto časti táto diplomová práca poukazuje na faktory, ktoré ovplyvňujú rozpoznávanie chariziem a napokon predkladá všeobecné kritériá rozlišovania, ktoré sú nevyhnutné pre ich správne uplatnenie. Takýmto spôsobom sa približuje ďalšia časť témy diplomovej práce a to je rozlišovanie chariziem.

Charizmy má vďačne prijímať nielen ten, kto ich dostáva, ale aj všetci členovia Cirkvi. Ved' sú obdivuhodným bohatstvom milosti pre apoštolskú životnosť (vitalitu) a pre svätosť celého Kristovho tela; pravda, ak ide o dary, ktoré skutočne pochádzajú od Ducha Svätého a používajú sa spôsobom, ktorý plne zodpovedá jeho autentickým podnetom, čiže v duchu lásky, ktorá je pravým kritériom chariziem.⁶⁸

Charizmy znepokojujú ľudí, ktorí po nich túžia, jednak tých, ktorí ich skepticky skúmajú a rozoberajú, aby ich kriticky posúdili. Znepokojujú, pretože presne nevedia, ako takýto jav prežívať, ako ho rozvíjať, napríklad v nejakej modlitebnej skupine, a nenechať sa oklamať a nepodporovať niečiu túžbu získať si týmto spôsobom moc alebo uznanie iných. Rušivo pôsobia – a to aj v Cirkvi – svojim „zmyslovým“ rozmerom, ktorý vzbudzuje obavu, že pritiahnu svojou nezvyčajnosťou, a navyše prispievajú k zrodu prehnanej dôverčivosti (ba priam poverčivosti) medzi veriacimi. Charizmy majú povahu znamenia a znamenia v sebe nevyhnutne zahrňujú aj čosi nepostihnuteľné, a to najmä, ak je ich posudzovanie iba rozumové. Takto charizmy iracionálne fascinujú a znepokojujú zároveň. Charizmy naozaj znepokojujú a ich používanie môže byť aj nebezpečné, pokiaľ sa tak deje samoučelne alebo so zámerom nadobudnúť moc, vďaka ktorej by ľudia stúpili v očiach iných. Je potrebné povedať, že používanie chariziem v sebe spravidla skrýva určité riziko. Tieto mimoriadne javy už svojou podstatou pôsobia na zmysly toho, kto ich používa. Takže Boh s nimi vo svojej múdrosti zaobchodí s tým rizikom, že podráždí priveľmi logicky založených jedincov. Nebezpečenstvo, ktoré sa v charizmách skrýva, má reálnu podobu. Napriek tomu však neslobodno pod zámienkou určitej hrozby, ktorej sa tak či tak nedá vyhnúť, zavrhnúť všetko, vrátane Božieho daru.⁶⁹

„Evanjeliový dar rozlišovania uskutočňuje sa so zmyslom pre vieru, ktorý je darom Ducha, udelený všetkým veriacim. Je to teda dielo celej Cirkvi podľa rozdielnosti rôznych darov a chariziem, ktoré všetky spolu a podľa zodpovednosti každému vlastnej

⁶⁸ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 800.

⁶⁹ Porov. MADRE, P.: Túžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 5-6.

spolupracujú na hlbšom pochopení a uskutočňovaní Božieho slova. Cirkev teda nevykonáva vlastné evanjeliové rozlišovanie iba prostredníctvom duchovných pastierov, ktorí učia v Kristovom mene a jeho mocou, ale aj prostredníctvom laikov.⁷⁰

Duch Svätý veriacim umožňuje rozlišovať medzi skúškou, ktorá je nevyhnutná na rast vnútorného človeka a má za cieľ „osvedčenú čnosť“ (Rim 5,3-5) a medzi pokušením, ktoré vedie k hriechu a smrti. Treba rozlišovať aj medzi „pokušením“ a „súhlasom“ s pokušením.⁷¹

Rozlišovanie napokon odhaľuje klamstvo pokušenia: zdanlivo je jeho predmet dobrý, „na pohľad krásny a na poznanie vábivý“ (Gn 3,6), kým jeho ovocím je v skutočnosti smrť. Boh nechce, aby niekto robil dobro akoby z nevyhnutnosti, ale dobrovoľne... No užitočnosť pokušenia je takáto: Nikto okrem Boha nevie, čo naša duša dostala (od neho), ani my sami; pokušenia to odhaľujú, aby nám viac nebolo skryté, akí sme, ale – keď spoznáme, čo sme – aby sme si uvedomili, či si želáme svoje nečnosti, a aby sme aj vzdávali vďaky za dobrá, ktoré nám pokušenia odhalili.⁷²

V knihe Zpěv Ducha, jej autor Raniero Cantalamessa, k téme rozlišovania cituje slová jedného stredovekého autora: „Kto môže skúmať, či vnuknutia pochádzajú od Boha, ak mu nebolo Bohom dané ich rozlišovanie, aby mohol presne a so správnym úsudkom skúmať myšlienky, možnosti a úmysly ducha? Rozlišovanie je ako matka všetkých cností a potrebuje ju každý človek, aby podľa nej mohol riadiť život svoj i druhých [...]. Rozlišovanie je teda spojenie správneho úsudku s cnostným úmyslom.“⁷³

Slovenský teológ Marián Chovanec k problematike rozlišovania dodáva: „Cirkevná hierarchia – aj každý veriaci – by mali vedieť rozlišovať duchov, pretože nie každý „duch“ je Boží a nie každý „dar“ je od Ducha Svätého. Existujú tri druhy rozlišovania:

- Prirodzené rozlišovanie. Človek prirodzenou inteligenciou správne rozlišuje základné skutočnosti, má tzv. „zdravý sedliacky rozum“. Boh nikdy nechce to, čo sa prieči „zdravému“ rozumu. Prirodzené rozlišovanie treba pestovať (počúvaním, čítaním, uvažovaním...), aby sa rozvíjalo. Napokon podlieha doktrinálnemu rozlišovaniu.
- Doktrinálne rozlišovanie. Ide o posúdenie neviditeľného (stromu) cez viditeľné (ovocie), o spoznanie zdroja vnuknutia (Duch, človek, satan), v ktorom veľkú úlohu zohráva Cirkev. Doktrinálne rozlišovanie môže vlastniť spoločenstvo aj

⁷⁰ JÁN PAVOL II.: Familiaris Consortio, Trnava: SSV, 1993, čl. 5.

⁷¹ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 2847.

⁷² Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 2847.

⁷³ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 303-304.

jedinec (najmä veriaci). Treba ho tiež pestovať (cirkevné vzdelávanie, náboženská prax), aby sa rozvíjalo.

- Charizmatické rozlišovanie. Toto rozlišovanie pochádza zhora – od Ducha, nie z prirodzeného poznania či skúsenosti. Hoci je „zhora“, predsa podlieha doktrínálnemu rozlišovaniu (por. *Lumen gentium* 12).⁷⁴

2.1. Rozpoznanie chariziem

K správne mu rozpoznaniu pravosti či nepravosti chariziem, je potrebné sa nechať poučiť minulosťou. Už od druhého storočia je možné vidieť rozličné sekty; veľké schizmy východnej i západnej Cirkvi vznikli okrem iného tiež okolo Ducha Svätého.

Zvěřina píše, že: „Dnes máme rôzne letničné, svätodušné, novoletničné a iné sekty. Ide však o novú tvárnosť Cirkvi, o novú podobu kresťanstva, nie o rozbíjanie jednoty a sektársku agresivitu. Namiesto viery a poslušnosti vzniká nová gnóza, miesto lásky roztržky, miesto služby vytŕženie, namiesto pokory domýšľavosť, miesto daru vlastnenie Ducha. Prvé rozlíšenie sa týka javov a prejavov, ktoré vychádzajú z ľudskej psychiky, od tých, ktoré môžeme chápať ako dar Ducha. Ďalšie otázky poukazujú na pomer sviatostí a chariziem, tretí okruh sa týka niektorých dnes zdôrazňovaných chariziem.“⁷⁵

„Človek môže spoznávať dobro a zlo pomocou rozlišovania, čo aj robí sám vlastným rozumom, predovšetkým rozumom osvieteným Božím zjavením a vierou, mocou zákona, ktorý Boh dal vyvolenému ľudu, od počiatku vedenému príkazmi udelenými na Sinaji.“⁷⁶

Charizmy slúžia predovšetkým k všeobecnému úžitku Cirkvi. Duch Svätý dáva dary hlavne k službe iným, samozrejme dary majú slúžiť aj nositeľovi daru k jeho osobnému rastu. Spojenie ľudskej i Božskej čnosti sa najlepšie prejavuje pri uskutočňovaní tej čnosti, ktorá je vrcholom a súhrnom všetkých ostatných. Láska ako taká je dar Ducha Svätého, ale niektorí ľudia by chceli vidieť v láske čistý dar Ducha Svätého. Ale i dar predpokladá niekoho, kto ho prijíma, oceňuje, komu nie je nadarmo.⁷⁷

„Ak ide o nadprirodzený dar nespojený so sviatosťou, dôležité sú tzv. kritériá orientácie (vonkajšie a vnútorné). Otázky kritérií patria k pokladu cirkevnej tradície (Jacques Philippe):

⁷⁴ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 108.

⁷⁵ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 183.

⁷⁶ JÁN PAVOL II.: Veritatis Splendor, Trnava: SSV, 1994, čl. 44.

⁷⁷ Porov. ŠPIDLÍK, T.: Prameny světla, Olomouc: Refugium, 1995, s. 67.

- Neprotirečí to Božiemu slovu? Pretože Pán si nikdy neprotirečí, čo raz zjavil za tým si stojí.
- Neprotirečí to učeniu Cirkvi? Pretože Duch nežiada urobiť to, čo Cirkev (vedená Duchom) pokladá za nemorálne.
- Neprotirečí to požiadavke osobného povolania (manželka, kňaz, rehoľnica, atď.)? Pretože Božie vnuknutie sa neprotiví stavovským povinnostiam, ono ich pomáha plniť. Takto sa dá vyhnúť mnohým ilúziám. Treba zdôrazniť, že toto kritérium má občas aj výnimky (skúsenosti niektorých svätých), čo však býva zrejme až po dlhšej modlitbe a po rade s duchovným otcom.⁷⁸

„Vyššie spomenuté tri otázky patria do kategórie vonkajších kritérií. Nasledujúce otázky patria do kategórie vnútorných kritérií:

- Aké ovocie to prinesie? Čomu to posluží? Kto sa bude z toho najviac tešiť? Škoda, že odpoveď je niekedy v polohe pravdepodobnosti.
- Čo v minulosti priniesla podobná skúsenosť? Objektívne fakty pomáhajú rozlíšiť vnuknutia, či sú Božie, ľudské alebo dokonca diabolské.
- Prinesie to opravdivý pokoj? Božie vnuknutie môže v prvej chvíli znepokojiť. Ak sa mu však človek otvorí a prijme ho, postupne prináša božský pokoj. Podľa najväznejších teológov je práve hlboký pokoj kardinálne vnútorné kritérium správnej orientácie.⁷⁹

„Základom charismatickej štruktúry Cirkvi je pôsobenie Ducha a prejavuje sa predovšetkým:

- V každodennom živote veriacich. Duch v nich vzbudzuje ochotu svedčiť o Kristovi (por. 1 Kor 14,1-5) vytvárajúc *sensus fidei* (cit pre vieru), vďaka ktorému sa veriaci, ako celok, nemôžu pomýliť vo veciach viery a mravov (Lumen Gentium 12). Ide o tzv. pasívne magistérium.
- V mimoriadnych zásahoch Ducha (por. 1 Kor 11,12). Obdarovaní charizmatici svedčia o Kristovi prekračujúc zvyčajné formy. Sú vítanými prvkami zdravého nepokoja a nepriateľmi pohodlnej existencie.
- V ordinovaných. Každý ordinovaný (diakon, kňaz, biskup) dostáva k úradu sviatosťnú moc. Úrady založené Kristom majú podobu i silu od Ducha Svätého

⁷⁸ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 109.

⁷⁹ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 109-110.

(por. 1 Kor 12,28; 1 Kor 15,3.8-10). Jediný Duch je zárukou jednoty „úradného“ i „neúradného“ života Cirkvi.⁸⁰

Zo skúsenosti cirkvi a svätých je možné vyvodit' všeobecnú zákonitosť, že to, čo prichádza od Ducha Svätého, prináša radosť, pokoj, vnútorný mier, lahodosť, jednoduchosť, svetlo. To, čo prichádza od ducha zla, spôsobuje smútok, nepokoj, strach, rozrušenosť, zmätok, temnoty. Ovocie Ducha Svätého diabol nie je schopný vytvárať v trvalej podobe. Nepokoj, smútok sú naopak spoľahlivými znakmi pôsobenia zlého ducha. Duch Svätý sám o sebe nemôže byť ich pôvodcom.⁸¹

2.2. Všeobecné kritéria rozlišovania

Podľa Josefa Zvěřinu je možné v Cirkvi stanoviť tieto kritéria znakov darov Ducha Svätého. Nositeľ – charizmatik má tieto antropologické a teologálne vlastnosti – znaky darov Ducha:

- Duchovné obrátenie. Božia milosť stavia na prirodzenosti – i pri charizmách.
- Život v posväcujúcej milosti. Svätosť, spoločenstvo s Duchom Svätým, je základným a všeobecným povolaním kresťana (por. Lumen gentium 5).
- Poslušnosť Božiemu Duchu. Neposlušnosťou sa človek uzatvára vanutiu Ducha.
- Sebadarovanie. Egoizmus je prekážkou každej charizmy (milosť pre druhého).
- Duch služby, obetavosť. Hoci charizma nie je askéza, predsa však charizma osobnú askézu vyžaduje.
- Psychické zdravie a duchovná vyváženosť. Správna miera je ovocím pravého obrátenia.
- Láska. Najvyššie kritérium. Pomáhať treba tak, aby to druhých „nebolelo“ – pokojne a pokorne.
- Trinitárny rozmer zbožnosti. Preferovanie ktorejkoľvek osoby z Trojice je neopodstatnené.
- Správna úcta k Duchu Otca i Syna. Život s ovocím Ducha Svätého. Ovocím sú dokonalosti, ktoré v človeku utvára Duch (por. Gal 5,22-23). Je ich dvanásť.
- Ekleziologický rozmer zbožnosti. Hoci sa tento znak najťažšie zachováva (ako to smutne dosvedčujú dejiny), Duchu je vlastné byť a žiť – prebývať – v Kristovom tajomnom tele.

⁸⁰ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 71.

⁸¹ Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 49.

- Mariánsky rozmer zbožnosti. Písmo dosvedčuje, že Matka Božia je prvá charizmatička. Hoci Duch Svätý vanie aj mimo Cirkvi, nikdy nevanie proti Panne Márii.⁸²

Podľa Baumerta musia byť charizmy i charizmatické prejavy konfrontované s:

- Božím slovom a náukou Cirkvi: konkrétne to znamená, že charizma ani jej prejav nemôže byť v rozpore s Božím slovom ani s náukou Cirkvi, lebo v Božom slove pôsobí ten istý Duch a Boh predsa nemôže byť sám proti sebe. Nikdy nekoná proti Božiemu a prirodzenému zákonu;
- Božou láskou: charizma i charizmatický prejav prinášajú skúsenosť Božej lásky. Charizma robí človeka vnímavým na hriech, vedie ho k odpusteniu a zmiereniu;
- vnútorným prežívaním: známky pravosti sú vnútorný pokoj, útecha, radosť, sloboda, „nutkanie“ do modlitby chvál a ďakovaniu;
- inými skúsenosťami: je potrebné sa človek vedome orientoval na Boha a v dialógu s ním porovnával danú skúsenosť s inými duchovnými skúsenosťami, v ktorých veriaci jasne rozpoznali Božie riadenie alebo účinky zlého;
- efektívnosťou a užitočnosťou: cez charizmu Svätý Duch robí omnoho väčšie veci ako by mohol urobiť človek. Boh vlastne buduje na prirodzených základoch, ktoré svojou milosťou umocňuje tak, že prinášajú ešte väčšie ovocie a efektívnosť pre vlastný duchovný život človeka a hlavne pre iných;
- inými bratmi a sestrami: pravosť charizmy potvrdzujú iní. Pokiaľ sa tak nestane v dostatočnom počte prípadov, a ak sa počet nezvyšuje, je lepšie zriecť sa charizmy.⁸³

Charizmy nie je možné vidieť len ako nejaký žiarivý jav. Charizma so sebou prináša i zápornú skúsenosť. Pavol trpel pre zavrhnutie svojho národa, podobne aj ľudia môžu a niekedy musia na svojom tele prežívať kvôli druhým aj krízu ducha, bolesti duše, neprítomnosť Boha. Dary Ducha naozaj pramenia z tajomstva kríža.⁸⁴

Ako bolo povedané, charizma umocňuje prirodzené vlastnosti aj dary Ducha, a to introvertne aj extrovertne. Ak na seba nadväzuje Božie aj ľudské, milosť a ľudská prirodzenosť, je veľkou otázkou širšieho dosahu. Dá sa teda pýtať kedy dochádza k stretnutiu človeka s Božou ponukou a výzvou? Tento čas Boží je však Božím tajomstvom. Ak je teda tomu tak, potom môže zarážať, že sa organizujú charizmatické

⁸² Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 193-195.

⁸³ Porov. BAUMERT, N.: Dary Ducha Ježíšova. Charizmatická dimenze církve. 3.díl. Teologický rozbor charizmatické dimenze církve, Praha: Pastorační středisko 1994, s. 21-22.

⁸⁴ Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 185.

zhromaždenia, semináre, kongresy. Ako možno určovať čas a priestor Duchu, ktorý vanie, kam chce? Zhromaždenie sa môže chápať ako vytváranie vhodného prostredia, semináre ako prípravu a odstraňovanie prekážok a kongresy ako hľadanie ciest pre obnovu v Duchu Svätom.⁸⁵

Jacques Philippe v knihe *Ve škole Ducha svätého* k téme rozlišovania a jej kritérií dáva do pozornosti texty svätého Františka Saleského, kde sa píše: „Jedna z najlepších známk dobrého vnuknutia treba i neobvyklého, je pokoj a miernosť v srdci, toho, kto takéto vnuknutie prijíma. Lebo božský Duch je síce mocný, ale jeho moc je mierna, jemná a pokojná. Prichádza ako víchor a blesk, ale nezráža apoštolov k zemi, ani neuvádza v zmätok. Bázeň, ktorá ich zachvátila pri jeho hukote, netrvá dlho; a hneď po nej nastupuje kľudná istota. Zlý duch je naopak prudký, nesmierny a nepokojný. Kto načúva jeho satanskému našepkávaniu a pokladá ich za nebeské vnuknutia, ten sa pozná obyčajne podľa toho, že sám je rovnako nepokojný, umiernený, domýšľavý a plne zamestnaný všelijakou činnosťou. Pod rúškom horlivosti takíto ľudia boria všetko, čo už je postavené, vytýkajú malichernosti celému svetu, každému nadávajú a všetko hania, nevedia sa chovať, sú neústupní, neznášaliví, presadzujú svoje sebecké záujmy a nazývajú to horlivosťou za Božiu česť.“⁸⁶

Ďalej vyzdvihuje poslušnosť ako znak pravdivosti vnuknutí a k tomu píše: „Všetko je isté, čo sa deje v poslušnosti, a všetko podozrivé, čo sa deje mimo poslušnosť. Ak dáva Boh do srdca svoje vnuknutia, tak tým prvým medzi nimi je vnuknutie poslušnosti... Kto hovorí, že má vnuknutia, a pritom však odmieta poslúchnuť predstavených a nasledovať ich rady, ten je podvodník. Všetci proroci a kazatelia, ktorí boli osvietení od Boha, vždy milovali cirkev, vždy zastávali jej učenie a sami od nej boli vždy uznávaní. Svätý František, svätý Dominik a iní zakladatelia rádov sa zasvätili službe duším na základe mimoriadneho vnuknutia, avšak o to pokornejšie sa s úprimným srdcom podriadovali svätej cirkevnej hierarchii. Tri najlepšie a najistejšie známky pravého vnuknutia sú: vytrvalosť ako protiklad nestálosti a ľahkomyselnosti; pokoj srdca ako protiklad nepokoja a nenávisť; pokorná poslušnosť ako protiklad tvrdošijnosti a náladovosti.“⁸⁷

---

⁸⁵ Porov. ZVĚŘINA, J.: *Teologie agapé*, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 184-185.

⁸⁶ PHILIPPE, J.: *Ve škole Ducha svätého*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 74-75.

⁸⁷ PHILIPPE, J.: *Ve škole Ducha svätého*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 75.

3. Rozličnosť darov Ducha Svätého

V tejto kapitole sa diplomová práca venuje rôznosti darov Ducha Svätého, pretože, ak by sa samotné charizmy odčlenili od darov a ovocia, stratili by svoj význam a poslanie. Charizmy sú cestou alebo otvorom k ďalším darom. Táto práca sa v tomto kontexte v tejto časti snaží bližšie rozobrať jednotlivé dary a charizmy a takisto ovocie Ducha Svätého, ktoré je meradlom správnosti používania darov a chariziem, aby bolo možné vidieť ich v konkrétnosti a opravdivosti.

„Druhý vatikánsky koncil pochopil a vyjadril novým spôsobom teológiu chariziem, keď rozoznáva medzi znameniami dnešnej cirkvi niekedy skrytú, niekedy dôraznú činnosť Ducha Svätého medzi veriacimi v každej situácii.“⁸⁸

Pohľad na niektoré aspekty biblického učenia, hlavne Pavlovo učenie o charizmách, umožňuje lepšie pochopiť Druhý vatikánsky koncil. Skutočnosťou je, že v prvotnom apoštolskom spoločenstve sa u kresťanov prejavovali zvláštne milosti udeľované Duchom Svätým pre dobro cirkvi. Duch Svätý sa prejavuje v týchto daroch skúsenostne. Všeobecne sa pripúšťa, že počet chariziem je neobmedzený. Ich jediným obmedzením je konkrétne spoločenstvo, v ktorom sa prejavujú určité a nie iné charizmy. Preto v rôznych Pavlových zoznamoch chariziem ich počet kolíše (Rim 12,6-8nn; 1 Kor 12,8-10.28-30) a nie sú systematicky usporiadané. Postupuje sa od najväčších chariziem, ktorými sú dary poznania, múdrosti, uzdravovania, proroctva, hovorenia v jazykoch, až k bežným charizmám, ktorými sú riadenie, služba a vedenie spoločenstva, skutky štedrosti a milosrdenstva.⁸⁹

Fakt, že na duchovnej ceste kresťana sa objavia určité ťažkosti, jej udáva charakter námahy, boja, skúšky. Nie je to zlé. Kríza je zlá, ak nie je správne prežitá, t.j. využitá v prospech duchovného pokroku a rozvoja. Boh dopúšťa na veriaceho skúšky, pretože je schopný ich využívať pre jeho dobro. Ak nejakú krízu prijíma s vierou a dôveruje Bohu, potom sa môže očistiť, porozumieť vlastnej úbohosti, utvrdiť sa v pokore a v pravde. Skúšky môžu byť veľmi ťažké, ale Boh, ktorý ich dopúšťa, dáva silu k ich prekonaniu. Faktom zostáva, že k plnosti kresťanského povolania sa postupuje prekonávajúc ťažkosti, útlak a skúšky každého druhu. Kresťan sa pri raste svojho duchovného života môže stretnúť s rozličnými ťažkosťami a možnosťami rozvoja. Pokrok a rast v milosti si od

---

⁸⁸ BARRUFFO, A. [...]: Charismatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 325.

⁸⁹ Porov. BARRUFFO, A. [...]: Charismatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 325-326.

veriaceho vyžaduje úsilie. Duchovný rast si vyžaduje prekonať mnohé ťažkosti: slabosť, hriech, iné životné prekážky. V každej oblasti, dokonca i v svetskej činnosti človeka všetko, čo má nejakú hodnotu, má aj svoju cenu, čosi ho to stojí. Pokrok v dokonalosti je ťažký, ale možný. „Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje“ (Flp 3,14). Aj v duchovnom živote človeka určite boli úspešné obdobia a na ich základe môže ohlásiť, že pokrok je možný. Duchovný pokrok ostatným ľuďom potvrdzujú životy svätých.⁹⁰

„Kresťania dostávajú sedem darov Ducha Svätého: dar múdrosti, dar rozumu, dar rady, dar sily, dar poznania, dar nábožnosti a dar bázne voči Bohu.“⁹¹

„Rôzne účinky konania Ducha Svätého sa volajú dary. Sú to stále dispozície (habitus), ktoré robia človeka ochotným riadiť sa Božími vnuknutiami [...]. Pôsobenie Ducha má mnohoraké, nielen sedmoraké, prejavy.“⁹²

Ovocie sa líši od darov, je ich dôsledkom. Ovocie Ducha je tiež vyjadrením vnútorného života duše.⁹³

3.1. Dary Ducha Svätého

„Dary Ducha sú udeľované s ohľadom na všeobecné dobro; sú odstupňované podľa toho, akú dôležitú službu preukazujú.“⁹⁴

Dá sa povedať, že je to sedem tradičných darov, ktoré sa získavajú pri sviatosti krstu. Sú to: dar múdrosti, dar rozumu, dar rady, dar sily, dar poznania, dar nábožnosti a dar bázne voči Bohu. Tieto dary sú energiou, túto potrebujú veriaci, aby mohli napredovať. Ak kresťania chcú nasledovať Krista, tak dané dary by mali ustavične používať, sú to dary, ktoré dostávajú od Ducha Svätého.⁹⁵

Ako píše Tardif: „Otec prisľúbil Turíce a splnil, čo povedal, sú teda splnením Jeho prisľubu. Apoštoli dôverujú Obrancovi a Utešiteľovi, ktorý im odhaľuje úplnú pravdu. Práve oni sú tí, ktorí vlastnia Ducha synovstva, ktorý ich oslobodzuje od strachu a robí ich synmi a dedičmi všetkých požehnaní, ktoré prisľúbil Ježiš, všetkých nebeských požehnaní (Rim 8,17).“⁹⁶

⁹⁰ Porov. JERZY, W. G.: Teológia spoločenstva s Bohom, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2005, s. 130-133.

⁹¹ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 1845.

⁹² CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 116.

⁹³ MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 2, Bratislava: Serafín, 2007, s. 182.

⁹⁴ JOURNET, CH.: Promluvy o Duchu svätém, Praha: Krystal OP, 2009, s. 92.

⁹⁵ Porov. VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: Per Immaculatam, 2005, s. 193.

⁹⁶ TARDIF, E.: V ohni lásky Ducha Svätého, Bratislava: LÚČ, 2009, s. 88-89.

Podľa Zvěřinu: „Duch Svätý pôsobí všade a vo všetkých dobách najrôznejšími darmi (Sk 10,45; 11,17). Ale medzi nimi sú aj dary, ktoré dal oslávený Pán svojej Cirkvi, sú to špecifické dary Ducha. Pre tieto dary je poučenie, rozlíšenie a taktiež Pavlovo odporúčanie stálym východiskom, aj keď nevymenováva všetky, je možné, že sa vyskytnú aj iné dary v kresťanstve.“⁹⁷

„...láskou ku Kristovi, ktorá pozýva k dôvernému priateľstvu s ním; láskou k Svätému Duchu, ktorá uspôsobuje duše na prijatie jeho vnuknutí.“⁹⁸

„Veľká mystická tradícia Cirkvi tak na Východe ako aj na Západe, môže o tom veľa povedať. Ukazuje, že modlitba, ako pravý a vlastný dialóg lásky môže pokročiť tak, že napokon ľudskú osobu úplne zaujme božský Miláčik, ona sa stane vnímavou na vnuknutia Ducha Svätého a ako Božie dieťa oddanou Srdcu nebeského Otca. Tak sa oživuje skúsenosť s Kristovým prísľubom: „Kto miluje mňa, toho bude milovať môj Otec; aj ja ho budem milovať a zjavím mu sám seba“ (Jn 14,21). Ide o cestu, úplne závislú od milosti, ktorá však vyžaduje silné duchovné nasadenie a pozná aj bolestné očisťovania („tmavú noc“). Rozličnými možnými spôsobmi však vedie k nevýslovnej radosti, prežíanej mystikmi ako „manželský zväzok.“⁹⁹

Podľa Marscha: „Na základe toho, že Boh ponúka človeku priateľstvo, človek ho môže prijať. Prijatť priateľstvo s Bohom môžeme na základe toho, že Boh dáva človeku oprávnenie a to takým spôsobom, že do srdca človeka vkladá božské cnosti skrze svojho Svätého Ducha. Tento vzťah priateľstva a lásky medzi Bohom a človekom uschopňuje ľudí tiež k láske medzi sebou.“¹⁰⁰

Raniero Cantalamessa uvádza, že: „O niekoľko storočí neskôr začala nová etapa vývoja témy siedmich darov Ducha Svätého, ktorá ich úplne odlúčila od chariziem a ustanovila pre ne zvláštnu kategóriu. Veľký význam má otázka, ktorá celý tento vývoj sprevádzala a doviedla ho k novému chápaniu darov Ducha. Sú dary Ducha totožné s cnosťami alebo sa od nich líšia? Veľkí učitelia scholastickej teológie došli k záveru, že dary sú odlišné od morálnych cností a že ich prevyšujú. Sú to trvalé dispozície duše vliate Bohom, ktoré činia dušu vnímavú ku vnuknutiam Ducha Svätého.“¹⁰¹

Podľa názoru Tardifa: „Jedine Duch Svätý môže v nás utvoriť nový život, lebo len on nás môže obnoviť – premeniť na Kristov obraz. Jedine Duch môže spôsobiť, aby sme sa

⁹⁷ ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 167.

⁹⁸ JÁN PAVOL II.: Vita Consecrata, Trnava: SSV, 1996, čl. 21.

⁹⁹ JÁN PAVOL II.: Novo Millennio Ineunte, Trnava: SSV, 2001, čl. 33.

¹⁰⁰ MARSCH, M.: Uzdravení skrze Bibli, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 102-103.

¹⁰¹ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 163.

stali novým stvorením v Ježišovi Kristovi. Nikto nemôže prísť k Ježišovi, ak ho nepozve Otec. Otec totiž dáva Ducha Svätého, aby sme poznali Ježiša nielen rozumom, ale aj životom a srdcom.“¹⁰²

„Dary Ducha Svätého sú chápané ako koruna duchovného života.“¹⁰³

Dary Ducha Svätého oproti charizmám nie sú milosti zmyslami vnímateľné a presne vymedziteľné. Dary sa konkrétne prejavajú, keď človek v kresťanskom živote dozreje do určitej miery, zatiaľ čo charizmy môžu rásť človeka v Kristovi predbiehať. Dary sú zacielené na osobné posvätenie. Prejavy darov nie sú v ničom mimoriadne a samy o sebe nie sú zamerané na evanjelizáciu. Dary Ducha Svätého zdokonaľujú čnosti, ktoré človeka vedú k tomu, aby konal podľa prirodzenosti svojich schopností. Dary Ducha sa rozvíjajú s postupom ľudského dozrievania a tým ako srdce človeka úprimne a s dôverou hľadá v modlitbe Boha. Tradične podľa proroka Izaiáša (Iz 11,2-3) rozlišujeme sedem darov Ducha Svätého.¹⁰⁴

- Dar múdrosti

Dar múdrosti je zo všetkých siedmich darov najdokonalejší, svojím spôsobom ich v sebe všetky zahrňuje. Osvecuje myseľ človeka, odhaľuje človeku tajomstvo Boha a tajomstvo stvorenia ako niečoho, v čom Boh prebýva. Človek popritom zakúša lásku Boha, ktorá pôsobí ako na srdce, tak na vôľu.¹⁰⁵

„...múdroseť nie je v skutočnosti ničím iným než láskou, ktorá cíti, zakusuje a dozvedá sa, ako dobrotivý a láskavý je Boh.“¹⁰⁶

Preto duša, ktorá chce robiť pokrok v dokonalosti, má podľa rady svätého Jána z Kríža „pozorne zvažovať, do čích rúk sa zveruje, lebo aký je učiteľ, taký bude aj žiak, a aký je otec, taký bude aj syn“. A dodáva, že duchovný vodca „má byť nielen učený a rozvážny, ale aj skúsený... Ak nemá skúsenosť s tým, čo je čistý a opravdivý duch, nebude vedieť uviesť do neho dušu, keď jej ho Boh dá, ba ani ho nepochopí“.¹⁰⁷

Tento dar uschopňuje k poznávaniu zmyslu a cieľa života veriaceho, tento dar usporadúva vzťah stvorenia k Stvoriteľovi. Čnosť múdrosti hovorí, že človek si vyberá a volí správne prostriedky, ktoré ho dovedú k cieľu, a ten cieľ pre ľudí je večné Božie

---

¹⁰² TARDIF, E.: V ohni lásky Ducha Svätého, Bratislava: LÚČ, 2009, s. 92.

¹⁰³ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 164.

¹⁰⁴ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 123-124.

¹⁰⁵ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 125.

¹⁰⁶ PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svatého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 81.

¹⁰⁷ KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 2690.

kráľovstvo. Múdrost' Božia, múdrost' Ducha Svätého v živote človeka, na prvom mieste pomáha lepšie vidieť a vnímať Božiu prítomnosť.¹⁰⁸

„Syn môj, ak prijmeš moje výroky a moje prikázania schováš u seba, ak budeš napínať ucho za múdrost'ou a nakloníš si srdce k umnosti, keď budeš vzývať rozumnosť, dovolávať sa svojím hlasom umnosti, ak ju budeš hľadať ako strieborniak a slediť za ňou ako za skrytými pokladmi, vtedy porozumieš bázni pred Pánom a získaš Božie poznanie“ (Prís 2,1-5).¹⁰⁹

„V duchovnom živote dar múdrosti uschopňuje človeka, aby rád spoznával Boha ako zmysel a šťastný cieľ svojho života.“¹¹⁰

- Dar rozumu

Dar rozumu poskytuje prenikavú intuíciu zjavených právd, pričom pochopiť tajomstvo Boha neumožňuje, ale umožňuje človeku rôznymi spôsobmi do týchto tajomstiev vstupovať a stávať sa plnším účastníkom.¹¹¹

Rozumnosť je láskou, ktorá zameriava svoju pozornosť na to, aby prenikla krásu vieroučných právd a mravoučných zásad, aby v nich spoznala Boha, aký je sám v sebe, a tiež ho poznávala v jeho tvoroch.¹¹²

„V duchovnom živote dar rozumu umožňuje človeku hlbšie spoznávať Božie pravdy a rozoznať morálne dobro od zla.“¹¹³

- Dar rady

„Blažený človek, čo nekráča podľa rady bezbožných a nechodí cestou hriešnikov, ani nevysedáva v kruhu rúhačov, ale v zákone Pánovom má záľubu a o jeho zákone rozjíma dňom i nocou. Je ako strom zasadený pri vode, čo prináša ovocie v pravý čas, a jeho lístie nikdy nevädne; darí sa mu všetko, čo podniká“ (Ž 1,1-3).¹¹⁴

Dar rady zdokonaľuje rozvážnosť a pomáha v konkrétnych prípadoch voliť to, čo má pre dušu človeka väčší duchovný úžitok. Nadprirodzená rozvážnosť má úlohu riadiť ľudský život vo svetle viery a v konkrétnych situáciách ukazovať správny spôsob

¹⁰⁸ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, str. 28.

¹⁰⁹ SVÄTÉ PÍSMA STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 1185.

¹¹⁰ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 116.

¹¹¹ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 125.

¹¹² Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svatého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 81.

¹¹³ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 117.

¹¹⁴ SVÄTÉ PÍSMA STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 1005.

napredovania. Dar rady pripravuje dušu, aby mohla vnímať Boží hlas a ísť za Bohom, ktorý hovorí v hĺbke srdca a vnuká zvoliť si v daných okolnostiach najlepšie riešenie.¹¹⁵

Dar rady umožňuje zrelý úsudok pomocou určitej nadprirodzenej intuície, ktorá človeku napovedá, čo by bolo vhodné vykonať, obzvlášť v ťažkých alebo zúfalých situáciách, ktoré úplne presahujú schopnosti prirodzeného úsudku človeka, alebo v ktorých sa pre spleť problémov nedokáže rozhodnúť.¹¹⁶

„Prostredníctvom daru alebo charizmy rady Duch Svätý pomáha hodnotiť situácie a orientovať sa v rozhodnutiach, a to nielen na základe ľudskej múdrosti a prezieravosti, ale aj vo svetle nadprirodzených princípov viery.“¹¹⁷

Rada je láska, ktorá pôsobí v tom zmysle, aby človeka učinila starostlivejším, pozornejším a spôsobilejším pri voľbe vhodných prostriedkov, ako Bohu sväto slúžiť.¹¹⁸

„V duchovnom živote dar rady pomáha človeku nájsť riešenie vlastných i cudzích problémov.“¹¹⁹

- Dar sily

„Moja sila a moja udatnosť je Pán a stal sa mi spásou“ (Ex 15,2).¹²⁰

Dar sily účinkuje vďaka Duchu Svätému, ktorý posilňuje dušu zvonka, udeľuje jej časť svojej moci, t. j. svojej všemohúcnosti. Pôsobenie Ducha Svätého pomáha riešiť pochybnosti a váhania, znášať skúšky a očistenia na ceste dokonalosti. Ľudia sa stávajú odvážnymi a plnými zápalu, sú pripravení v každej chvíli pracovať a trpieť pre Boha.¹²¹

Je to milosť Ducha Svätého, ktorá posilňuje vôľu človeka. Je to dar, ktorý posilňuje v ňom mravnú čnosť sily. Nie je silný ten, ktorý oplýva len veľkou fyzickou silou, ale predovšetkým ten, kto sa vie posväcujúco ovládať. Nejde tu o silu ovládať iných. „Preto mám záľubu v slabostiach, v potupe, v núdzi, v prenasledovaní a v úzkostiach pre Krista; lebo keď som slabý, vtedy som silný“ (2 Kor 12,10). Pavol tu opisuje, že všetky slabosti sú príležitosťou, aby sa v nich prejavila Kristova sila. Človek má denne možnosť prežiť chvíle, kedy sa necíti byť silný, kedy práve naopak spoznáva, že je slabý. V celých dejinách Cirkvi je mnoho svedkov, ktorí vo svojej slabosti a krehkosti nechali v sebe

---

¹¹⁵ Porov. MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 1, Bratislava: Serafín, 2005, s. 44.

¹¹⁶ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 124.

¹¹⁷ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 303.

¹¹⁸ Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svatého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 81.

¹¹⁹ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 117.

¹²⁰ SVĚTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 150.

¹²¹ Porov. MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 1, Bratislava: Serafín, 2005, s. 44-45.

zažiarit' Kristovu silu, silu Kristovho Ducha. Matka Božia pevne stála pod krížom, a to je možné len z Kristovej sily, zo sily Božieho Ducha. Svätý Štefan v Kristovej sile ohlasoval evanjelium. Mocnými činmi dosvedčoval, komu uveril. Pred kameňovaním jeho protivníci nevládali odporovať múdrosti a duchu, ktorý z neho hovoril. V sile Ducha Svätého bol schopný sa modliť a odpúšťať svojim mučiteľom. Všetci sú povolaní vo svojej slabosti objaviť v sebe Kristovu silu, silu Kristovho Ducha.¹²²

Dar sily dodáva vôli energiu, ktorá jej umožňuje napriek najhorším prekážkam smelo konať veľké veci, ktorá ľudská múdrosť často pokladá za hlúposť. Tento dar umožňuje prijímať utrpenie (nie však zlo) so znalosťou veci, teda, ak je to nutné, trpieť s vedomím nesmiernej a vykupiteľskej hodnoty utrpenia. Ak človek prežíva veci takýmto spôsobom, potom dar sily umožňuje premenu, metanoiou, „okolitého prostredia“. Prejavom tohto daru „par excellence“ je mučeníctvo.¹²³

„V duchovnom živote dar sily uschopňuje človeka žiť podľa viery aj napriek ťažkostiam.“¹²⁴

„Dar sily vzbudzuje v človeku väčšiu túžbu po dokonalosti a svätosti a zároveň aj po spravodlivosti.“¹²⁵

- Dar poznania

Dar poznania pomocou osvietenia Duchom Svätým umožňuje poznávať stvorené veci v ich vzťahu k Bohu, teda to, čo človeku vypovedajú o Bohu. Známý je príklad svätého Františka z Assisi, ktorý uctieval Otca skrze svojho brata slnka a svoju sestru vodu.¹²⁶

Dar poznania pripravuje dušu, aby mohla prekonať v sebe očarenie stvoreniami a zdokonaľiť čnosť nádeje úplným spoľahnutím sa na Boha. Človek pozná nestálosť bohatstva, preukazovania pôct a príjemností, ktoré na chvíľu prinesú uspokojenie. Jediným opravdivým potešením v živote je istota, že Boh človeka miluje a má nádej na večnú blaženosť.¹²⁷

---

¹²² Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 47-50.

¹²³ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 124-125.

¹²⁴ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 117.

¹²⁵ MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 2, Bratislava: Serafín, 2007, s. 184.

¹²⁶ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 125.

¹²⁷ Porov. MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 1, Bratislava: Serafín, 2005, s. 45.

Poznanie je láska, ktorá pozornosť človeka zameriava na to, aby poznal sám seba i ostatné tvory, a tým došiel k dokonalejšiemu poznaniu služby, ktorú je povinný voči Bohu.¹²⁸

„V duchovnom živote dar poznania umožňuje človeku prijať pravdu. Niektorí autori nazývajú tento dar aj umenie. Je naozaj veľkým „umením“ žiť tak dobre, aby život smeroval k Bohu.“¹²⁹

- Dar nábožnosti

Tento dar poukazuje na to, že nábožný človek je ten, ktorý nazerá na Boha, predovšetkým vo svojom srdci, vo svojom vnútri. Nábožnosť môže mať aj ďalšie prívlastky, ako napríklad šľachetnosť, úprimnosť, obetavosť a pod. Kde je pravdivá vnútorná nábožnosť, tam je pravdivé aj vonkajšie svedectvo.¹³⁰

Dar nábožnosti je veľmi žiaduci, pretože prebúdza v človeku túžbu po Bohu, elán hlbokkej synovskej lásky, ktorá vedie k dôvere v Božie otcovstvo, zdroj ľudskej identity.¹³¹

Zbožnosť je láska, ktorá človeku uľahčuje prácu a vedie ho k tomu, aby sa venoval skutkom, ktoré sa páčia Bohu, aby ich človek konal srdečne a s láskou.¹³²

„V duchovnom živote dar zbožnosti pomáha žiť v priateľstve s Bohom. Obsahuje klaňanie, ako prejav najvyššej úcty a lásky, ako prejav najdokonalejšieho vzťahu.“¹³³

„Dar nábožnosti skvalitňuje popri duchovnom živote aj medziľudské vzťahy, ktoré preniká duchom lásky. Medzi darom nábožnosti a blahoslavenstvom o tichých ľuďoch jestvuje úzky vzťah; človek tak panuje nad sebou samým.“¹³⁴

- Dar bázne Božej

„Základom poznania je bázeň pred Pánom, (len) blázni pohŕdajú múdrosťou a nácvikom“ (Prís 1,7).¹³⁵

„Bázeň pred Pánom predlžuje dni života, lež roky bezbožných sa skracujú“ (Prís 10,27).¹³⁶

---

¹²⁸ Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 81.

¹²⁹ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 118.

¹³⁰ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 55-57.

¹³¹ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 124.

¹³² Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 81.

¹³³ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 118.

¹³⁴ MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 2, Bratislava: Serafín, 2007, s. 184.

¹³⁵ SVÄTÉ PÍSMA STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 1183.

¹³⁶ SVÄTÉ PÍSMA STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 1200.

„Jeho časy budú bezpečné, bohatstvo spásy, múdrosť a poznanie a bázeň pred Pánom bude jeho poklad“ (Iz 33,6).¹³⁷

Dar bázne Božej uvádza človeka do obľuby v Božích očiach, pretože človek, ktorý ju nosí vo svojom srdci, si uvedomuje Božiu veľkosť. Bázeň posilňuje vedomie úcty voči Bohu a vzbudzuje radosť zo služby Bohu. Bázeň pred Pánom má vždy niečo spoločné s Božím dotykom, ktorý pozoruje človek vo svojom živote. Bázeň nie je strach, je to rozmer, ktorý je potrebné v sebe nosiť pre oslavu Boha, ale aj pre záchranu seba. Ak má človek v srdci bázeň pred Bohom, silnejšie odporuje hriechu.¹³⁸

Bázeň je láskou vtedy, ak pôsobí v tom zmysle, že nechá človeka odísť od toho, čo sa nepáči božskej vznešenosti a vyhýbať sa tomu.¹³⁹

Tento dar sa nesmie spájať s predstavou Boha ako pomstiteľa a neľútostného sudcu. Nejde o strach z Boha, ktorý by človeka trestal a odsudzoval za jeho previnenia, ale skôr ide o strach pred hriechom, ktorý zarmucuje milovanú bytosť, o ktorej človek bezpečne vie, že ho miluje.¹⁴⁰

„V duchovnom živote dar bázne vedie človeka, aby neurazil Boha, ktorému sa klania a ktorého miluje a aby pokorne a s úctou prijímal Božiu vôľu.“¹⁴¹

3.2. Jednotlivé charizmy Ducha Svätého

Silná skúsenosť prítomnosti Ducha v prvotnej Cirkvi hľadala slovné výrazy. „Hľa, ja na vás zošlem, čo môj Otec prisľúbil. Preto zostaňte v meste, kým nebudete vystrojení mocou z výsosti“ (Lk 24,49). Lukášov popis v Sk 2,38, no tiež i v Sk 10,45 upresňuje popis nových javov, ktoré už volá dar Ducha Svätého, alebo všeobecne Boží dar (Sk 8,20). Ďalší stupeň predstavuje Pavol, plný Ducha Svätého, ktorý bol už nútený jednak výslovne o daroch poučiť, jednak zasiahnuť proti duchovnej anarchii, ktorá sa objavila v Korinte. V liste Rimanom napomína k správne použitiu duchovných darov (Rim 12,6nn). List Efezanom rozvíja myšlienku o nositeľoch týchto darov, téma popisuje pomer chariziem k úradom v Cirkvi. Duch Svätý skutočne pôsobí všade a vo všetkých dobách najrôznejšími darmi (Sk 10,45; 11,17). Ale medzi nimi sú aj tie dary, ktoré dal Pán svojej Cirkvi,

¹³⁷ SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 1520.

¹³⁸ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 61-63.

¹³⁹ Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 81.

¹⁴⁰ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 125.

¹⁴¹ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 119.

špecifické dary Ducha Svätého. Pre tieto dary je Pavlove poučenie, rozlíšenie aj odporúčanie stálym východiskom, i keď nevymenováva všetky, a tiež je možné, že sa vyskytnú aj iné dary.¹⁴²

Charizmy sú milosti dávané z Božej dobroty a štedrosti zdarma, to znamená bez ohľadu na zásluhu, postavenie alebo osobnú svätosť. Charizmy sa dostávajú pre dobro druhých, nepriamo však môžu slúžiť aj na osobné posväcovanie. Prejavujú sa vo vnímateľnej forme ako počutie slov, vnútorné pohnutie, zmena fyzických vlastností atď. Majú vždy prechodný charakter. Sú uplatňované určitý časový priestor, pri konkrétnej príležitosti a iba v priebehu kratšej alebo dlhšej životnej etapy. Svätý Pavol ich vymenúva deväť (1 Kor 12,4-11).¹⁴³

- Charizma múdrosti

Charizma múdrosti je zosilnený prejav Božej štedrosti voči veriacim. Je vstupnou bránou k múdrosti Božej, a tou je pokorné srdce. Práve charizma slova múdrosti rozradostňuje život človeka, jeho dušu, pre samotnú múdrosť Božiu, ktorou sa obohacuje. Duch Boží odkrýva pravú múdrosť. Žiť v pravej múdrosti znamená žiť v Duchu Svätom. On dáva slovo múdrosti, počas modlitby.¹⁴⁴

„Slovo múdrosti sú slová zjavené v jedinom okamihu Duchom Svätým skrze nositeľa tejto charizmy. Dotýkajú sa právd viery alebo situácie, ktorá pre niekoho v zhromaždení predstavuje problém.“¹⁴⁵

Múdrosť sa spája s pokorou. V pokornom srdci má Boh zaľúbenie a pokorných vedie po správnych cestách. Vstupnou bránou k múdrosti Božej je pokorné srdce človeka. Tam kde človek obsiahne Božiu múdrosť, nie je ďaleko k veľkej láske. Bez slova múdrosti nie je človek schopný múdro obstať. Ustavične potrebuje charizmu Božieho Ducha, a On dáva slovo múdrosti, okrem iných chvíľ, najčastejšie počas modlitby.¹⁴⁶

- Charizma poznania

„V myslení svätého Pavla (i mnohých ďalších) predstavuje charizma poznania inšpiráciu od Ducha Svätého, ktorý využíva rozumových znalostí k tomu, aby objasnil tajomstvo Krista, zvlášť, čo sa týka Kríža. Ide teda o určitý druh zjavenia, ktoré prostredníctvom rozumových faktov sprístupňuje tajomstvo..., ktoré by zostalo

¹⁴² Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 166-167.

¹⁴³ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 109.

¹⁴⁴ Porov. KUKLA, M.: Charizmy Ducha Svätého, <http://www.jezuiti.sk/blog/miroslavkuklasj/2008/co-su-charizmy/>, (15.03.2011).

¹⁴⁵ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 109.

¹⁴⁶ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 73-79.

hermeneuticky uzavreté, keby Duch Svätý charizmou poznania tieto fakty neusporiadal. Je viac než zrejmé, že charizma poznania je veľmi užitočná a nevyhnutná pre teológov.¹⁴⁷

Charizma poznania sa môže viazať priamo k textu Božieho slova alebo k osobitnému vnuknutiu slova, ktoré má za úlohu pozvať človeka k dokonalejšej spolupráci s Bohom. Podobne môže slovo poznania viazať k slovu, ktoré je človeku vnuknuté. Ono pritom nemusí vychádzať priamo z Písma Svätého. Môže byť vnuknuté ako osobitné slovo pre určitú rozhodujúcu situáciu, ktorá stojí pred človekom. Je to možné vidieť napríklad v Skutkoch apoštolov v tretej kapitole, keď Peter a Ján vystupujú do chrámu modliť sa a pri chrámovej bráne sedí človek, mrzák. Je to človek, ktorý očakáva nejaký milodar, od tých, ktorí sa prichádzajú modliť. Keď k nemu pristúpia Peter a Ján, povie Peter: „Striebro a zlato nemám, ale čo mám, to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a choď!“ (Sk 3,6) „Vstaň a choď.“ Bolo to slovo poznania alebo to bola charizma uzdravovania? Je tu vidieť „spoluprácu“ oboch chariziem.¹⁴⁸

„Človek obdarovaný touto zvláštnou charizmou dostáva vnútorne nejaké duchovné vyrozumenie cestou psychického alebo psychosomatického filtru. Táto informácia mu nečakaným spôsobom odhaľuje to, čo si Duch Svätý praje urobiť alebo práve činí v jednej konkrétnej osobe prítomnej v modlitbovom zhromaždení (alebo v človeku, ktorý počúva Božie slovo). Ak je nejakým spôsobom potvrdené, že ide o dar poznania, má „prorok“ verejne povedať, čo mu Duch dal práve poznať. Slovom „označený“ človek sa cíti ihneď zasiahnutý. Zasiahnutie môže mať rôzny charakter. Niekedy je účinok slova poznania sprevádzaný známym citovým prejavom (pocit vnútorného tepla, ukludnenia, náhleho oslobodenia atď.), ale niekedy slovo nespôsobí žiadnu citovú zmenu, v človeku vzbudí iba istotu, že vyslovená informácia odpovedá jeho osobnej situácii, ktorá by nemohla byť odhalená iba obyčajným rozumom. Na tomto prejave sú prekvapujúce presné informácie odhalené slovom poznania. Tie umožňujú, aby sa človek „navštívený Bohom“ skutočne poznal a vo svojej slobode buď prijal, alebo neprijal toto nadprirodzené navštívenie.“¹⁴⁹

„Slovo poznania je teda druhom proroctva, ale neoznamuje nič budúce. Naopak odhaľuje špecifickú Božiu prítomnosť, a to konkrétnemu človeku. Bezprostredná odpoveď tohto človeka na Božie pozvanie je rozhodujúca pre následné ovocie.“¹⁵⁰

---

¹⁴⁷ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 109.

¹⁴⁸ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 80-86.

¹⁴⁹ MADRE, P.: Dar poznání, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000, s. 8-9.

¹⁵⁰ MADRE, P.: Dar poznání, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000, s. 9-10.

Je potrebné venovať veľkú pozornosť skutočnému obsahu slova bezprostredného poznania. Obsah vyrieknutého slova môže byť chybný, ak človek, ktorý to slovo povedal, nepočúva Ducha pozorne. Úplná otvorenosť Duchu je prvou podmienkou pri používaní chariziem. Zmysel charizmy poznania je napomáhať ku krokom viery a osobnej dôvery v Boha.¹⁵¹

- Charizma rozlišovania duchov

Úlohou tejto charizmy je zistenie, či je niečo ovplyvňované dobrým alebo zlým duchom. Keď Pán Ježiš posielal svojich apoštolov na prvú evanjelizačnú misijnú cestu, dáva im moc a poslanie oslobodzovať ľudí od zlého, od zlých duchov. Súčasne im udeľuje aj milosť, aby boli schopní rozlišovať duchov, spoznávať ich a vyháňať. Ak Boh prostredníctvom Ducha Svätého vystrája veriacich charizmou rozlišovania duchov, teraz by sa mohlo presnejšie povedať, rozlišovania zlých duchov, je to kvôli reálnej prítomnosti diabla a kvôli schopnosti človeka alebo aj nutnosti spoznávať ho v jeho pôsobení a následne sa pred ním a pred jeho vplyvom chrániť. Toto poznanie tu nie je len preto, aby sa o týchto veciach vedelo alebo aby bola o nich informovanosť, ale toto poznanie by malo veriacich predovšetkým viesť k zodpovednosti. Vedie ich k tomu, ako sa postaviť na odpor alebo ako sa nevystaviť pôsobeniu zlého.¹⁵²

Rozlišovaním sa dáva Bohu priestor, aby veriacich viedol. Rozlišovanie je Božím darom, ale veľa bude pritom závisieť aj od rozvoja osobného charakteru ľudí. Dar rozlišovania musia veriaci chcieť, túžiť po ňom a prehĺbovať si poznanie o ňom. Dar poznania ich vedie k zodpovednosti za milosť vykúpenia a charizma rozlišovania im môže pomôcť chrániť sa i užívať prostriedky vydobyté Ježišom Kristom v Duchu Svätom. Po víťazstve diabla nad človekom v raji, bol diabol porazený v Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaní. Je treba si uvedomiť, že ani Ježiš hoci bol Božím Synom nebol uchránený od pokúšania diablom. Ježiš v trojnásobnom pokúšaní na púšti vyjadril rázne „nie“ zlému a jasné „áno“ Božej vôli. Kristus vo chvíľach pokúšania zasa vyjadril to, čo nedokázal vyjadriť na začiatku človek. Ježiš, tým, že prijal ľudskú prirodzenosť, v slobodnej ľudskej vôli porazil diabla. Vo víťazstve Ježišovom sa obnovuje aj ľudská schopnosť víťaziť nad zlým. V ňom majú veriaci silu odolávať vplyvom, ktoré by diabol rád uplatňoval na nich. Spôsoby, ako diabol napáda ľudí, sú rôzne. Diabol má tiež tendencie vyvolávať roztržky v Cirkvi. Vzbudzuje odpor voči autorite.¹⁵³

---

¹⁵¹ Porov. MADRE, P.: Dar poznání, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000, s. 20.

¹⁵² Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 93-94.

¹⁵³ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 95-98.

„Práve rozlišovanie duchov je Pavlom uvádzané v zozname chariziem ako dar spočívajúci v schopnosti rozlíšiť, či je niekto inšpirovaný Božím Duchom alebo duchom démonickým (2 Kor 11,13n; 1 Tim 4,1; 1 Jan 4,1). Tento dar samozrejme nevyučuje použitie ľudských rozumových schopností a rozboru znamení, ktoré by pomohli určiť s pomernou istotou, či niektoré charizmy sú skutočne božského pôvodu a predovšetkým, ak je ich motívom láska (1 Kor 13).“¹⁵⁴

„O túto dôležitú charizmu je potrebné prosieť Pána stoj čo stoj, takisto ako o charizmu proroctva (porov. 1 Kor 14,1). Nejde o „diagnostický“ dar, ktorý by umožňoval odhaliť prípadných zlých duchov, pod ich vplyvom sa nejaký človek alebo miesto nachádza, prípadne zistiť ich vlastné alebo funkčné meno. Je to charizma potrebná pre duchovných vodcov a sprievodcov, taktiež i pre predstavených a kňazov, pretože umožňuje okamžite vidieť do toho, čo „sledovaná osoba“ prežíva a poznať, či to pochádza od Boha, z nej samej alebo priamo od Zlého, avšak bez konkrétnych podrobností. Tento dar mimo iné umožňuje vycítiť, či určitá charizma, prejavujúca sa napríklad v modlitebnej skupine, je naozaj od Boha a nie je v skutočnosti plodom niekoho svojvôle. A v prípade, že od Boha pochádza, tak či je uplatňovaná podľa Božieho zámeru s celou skupinou a s jednotlivými členmi. Charizma rozlišovania duchov tiež overuje, či je niekoho duchovný či mystický život pravý, alebo ho, pokiaľ nepochádza z posväcujúcej milosti, demystifikuje. Môže to ísť až tak ďaleko, že vyjde na svetlo niečo, čo by dotyčný radšej skryl, ale Pán to vo svojej múdrosti chce odhaliť. Tradične sa tomu hovorí „čítať v duši“. Rozlišovanie duchov má svoju úlohu v rade citlivých situácií, ako je voľba životnej orientácie alebo zhodnotenie určitej minulej udalosti, ktorej zmysel nám a priori uniká.“¹⁵⁵

- Charizma jazykov

V Slovníku spirituality sa hovorí, že charizma hovorenia v jazykoch je v charizmatickej obnove i z tradičných dôvodov obzvlášť cenená. Nazýva sa glosolália, kde jazyk (*glossa*) označuje výrazy skladajúcich sa zo slabík, ktoré nasledujú po sebe, aj keď by vety nedávali zmysel tomu, kto ich vyslovuje alebo poslucháčom. Umožňuje tajomným spôsobom vyjadrovať veľkosť spásy darovanej Kristom. Svätý Pavol píše: „Lebo kto hovorí jazykmi, nehovorí ľudom, ale Bohu; nerozumie mu nik, pod vplyvom Ducha hovorí tajomstvá (1 Kor 14,2). Snáď sa „sám Duch sa prihovára za nás nevysloviteľnými vzdychmi“ (Rim 8,26), vyslovované ľudským hlasom, ktorých pôvodcom je Duch Svätý, ktorý takto

---

¹⁵⁴ BARRUFFO, A. [...]: Charismatické, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 333.

¹⁵⁵ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 110-111.

prichádza na pomoc ľudskej slabosti a neschopnosti sa náležite modliť. Karl Barth nazýva tento druh modlitby „vyjadrením nevyjadriteľného“. Spravidla sa nejedná o hovorenie cudzími jazykmi. Používanie tohto daru sa môže taktiež konať formou spoločného spevu v jazykoch, ako slobodný a spontánny prejav Božej chvály alebo posolstva v jazykoch, ktoré ale predpokladá dar výkladu u toho, kto hovorí alebo u niekoho z počúvajúcich. Tento dar má byť podrobený rozlišovaniu, aby sa ubezpečilo o jeho pravosti.¹⁵⁶

Glosolália sa podľa Petra Brodeka dá priblížiť pomocou „Výkladu žalmov od svätého biskupa Augustína, ktorý nám môže veľmi dobre poslúžiť, aby sme zvnútra pochopili, o čo v tomto dare ide.“ A ďalej píše: „Pozri, ako keby ti on radil, ako máš spievať; Nehľadaj slová, ako by si mohol vysloviť niečo, čo by mohlo potešiť Boha. Spievaj s jasotom. Lebo dobre spievať Bohu znamená spievať s jasotom. Čo znamená spievať s jasotom? Zbadať, že nemožno slovami vyjadriť, čo spieva srdce. Veď tí, čo spievajú v žatve alebo vo vinici alebo pri nejakej inej usilovnej práci, začnú veselo plesať slovami piesní, ale potom akoby ich naplnila taká radosť, že ju už nemôžu vyjadriť slovami a nechajú slabiky a slová a prechádzajú na zvuky jasotu.“¹⁵⁷

„Ďalším prínosom daru jazykov je, že pri modlitebných zhromaždeniach alebo pri výkone služby uzdravovania pripravuje pôdu charizmám ďalším, komplementárnym. Často sa stáva, že slovo proroctva, múdrosti, bezprostredného poznania alebo výkladu sa dostaví pri speve v jazykoch alebo tesne po ňom, akoby inšpirovaný spev aktivoval charizmy ďalšie.“¹⁵⁸

„Takýto prejav v jazyku potom vždy obsahuje určité posolstvo, preto je nutné ho vyložiť, lebo inak nemá žiadny význam. Ak nepríde výklad krátko po glosolalickom prejave, znamená to, že posolstvo v jazykoch nebolo inšpirované Bohom, ale skôr nevedomosťou človeka, alebo že výklad nemohol byť podaný preto, že osoba, ktorej sa ho dostalo, málo načúvala či bola príliš bojazlivá. Boh je verný, a ak dá zhromaždeniu posolstvo v jazykoch, poskytne súčasne tej istej alebo inej osobe výklad, inak by táto milosť nemala žiadny zmysel – a nezmysel nemá v Božom konaní miesto.“¹⁵⁹

„Modlitba hlasov má prirodzenú (psychologickú) i nadprirodzenú (duchovnú) rovinu. Zvláštny prejav reči (cudzia reč, neartikulované zvuky) nie je automaticky charizma.

---

¹⁵⁶ Porov. BARRUFFO, A. [...]: Charismatické, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 333.

¹⁵⁷ BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 108-109.

¹⁵⁸ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 119.

¹⁵⁹ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 120.

„Zvuk“ pre dospelého človeka nie je tak dôležitý, ako pre dieťa, ktoré „cvičí jazyk“. Dospelý kresťan musí prejsť od zvuku k zmysluplnému obsahu (Ježiš je Logos nielen hlas). Prejav reči môže byť charizma, ak pochádza zo zážitku s Bohom. Glosolália vyjadruje slobodu Božích dietok a otvára dvere ďalším charizmám (napr. charizme proroctva a poznania).¹⁶⁰

Podľa Brodeka charizma jazykov je darom Boha, ktorý vychádza človeku v ústrety, aby mohol premodliť aj tie záležitosti, tie oblasti života, ktoré by inak nebol schopný vidieť, ani sa správne za ne modliť. Duch sa prihovára za potreby Božieho ľudu. Táto intenzívna, vnútorná spolupráca s Božím duchom je pre kresťana cestou k posväcovaniu sa. V tejto súvislosti sa spomína, že v jazykoch sa modlili i niektorí svätci, ako napr. svätý František Xaverský alebo Ján Maria Vianney.¹⁶¹

Charizma glosolálie otvára cestu k hlbšej modlitbe, k bezprostrednejšiemu kontaktu s Bohom. Niekedy slúži k vyjadreniu úcty a chvál, inokedy je mocnou modlitbou príhovoru. Človek pri nej zakusuje novú jednotu, celá osoba sa modlí a otvára sa Bohu.¹⁶²

- Charizma výkladu jazykov

„Keď k hovoreniu v jazykoch dôjde v zhromaždení, musí po každom poslanstve nasledovať taktiež výklad jazykov, ako po každom proroctve muselo nasledovať rozlišovanie. Vykladač „netlmočí“, čo niekto povedal; skôr cíti nutkanie niečo povedať (povzbudenie, slovo Písma), vysloviť to, čo on sám i prítomní vnímajú ako späť s poslanstvom a čo vyjadruje globálny zmysel.“¹⁶³

Charizma výkladu jazykov sa môže veľmi úzko spájať s charizmou proroctva. Nie je vždy ľahké urobiť deliacu čiaru v tom, keď niekto vykladá jazyk, pričom to, čo hovorí, môže zasahovať aj do budúcnosti, a tým mať aj určitý nádych proroctva. Tam, kde sa prihovára Duch, v Duchu sa aj všetky charizmy spájajú. Spájajú sa do jednej základnej charizmy a ňou je láska Božieho Ducha. Pretože, ak sa Duch prihovára človeku, tak je to vždy preto, že ho má rád, že mu na ňom záleží a že ho zároveň pozýva k tomu, aby sa stal tlmočníkom Božej lásky.¹⁶⁴

Je to prejav moci Ducha Svätého uprostred charizmatického spoločenstva. V Prvom liste Korint'anom hovorí svätý Pavol: „Moja reč a moje ohlasovanie nespočívali v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavoch Ducha a moci, aby sa vaša viera

¹⁶⁰ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 120-121.

¹⁶¹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý, Nitra: Garmond, 2004, s. 114.

¹⁶² Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 202-203.

¹⁶³ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 203.

¹⁶⁴ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 117.

nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci“ (1 Kor 2,4-5). Duch Boží sa túži takým spôsobom prejavovať uprostred svojho ľudu. „Iba ak by aj vysvetľoval, aby sa budovala Cirkev“ (1 Kor 14,5). Je to dar na budovanie. „Tak aj vy, keďže sa horlivo usilujete o duchovné dary, usilujte sa mať ich v hojnosti na budovanie Cirkvi. A preto ten, kto hovorí jazykmi, nech sa modlí, aby vedel aj vysvetľovať“ (1 Kor 14,12-13). „Čo teda, bratia? Keď sa zídete, každý niečo má: dar chválospevu, náuky, zjavenia, jazykov, vysvetľovania; všetko nech je na budovanie“ (1 Kor 14,26).¹⁶⁵

„Výklad tiež môže využiť obrazivosť: človek pri speve v jazykoch viac alebo menej zreteľne vníma obraz, ktorý vyjadruje niečo z Božej lásky. Spočiatku sa často jedná o obraz statický a jediný, ale s pribúdaním skúseností a v klíme poslušnosti charizma rastie, obraz sa oživuje, podrobnosti sa upresňujú. Môže sa na ňom i začať niečo diať: a práve tento dej je základom výkladu inšpirovaného spevu.“¹⁶⁶

- Charizma proroctva

Trvalý diakon Madre k charizme proroctva hovorí, že je to milosť nevyhnutná pre život cirkvi. Nejedná sa vôbec o žiadnu veštbu. Proroctvo je vždy slovo lásky, ktorým Boh chce ľuďí upozorniť, že sú zaslepení, alebo že nevedomky zblúdili. Proroctvo môže ľuďom oznámiť veľmi konkrétnu skutočnosť. Existujú aj menej konkrétne proroctvá, ktoré je potrebné vysvetľovať skôr v duchovnom význame. Významným aspektom prorockej reči je vyučovanie, lebo prorokovať neznamená predpovedať, ale hlásať. Prorok je človek inšpirovaný Duchom Svätým. Je niekto, kto odhaľuje skryté tajomstvá úmyslov Božej lásky s človekom.¹⁶⁷

Srdcom proroctva je vzťah človeka s Bohom. Ak k ľuďom chce Boh hovoriť vyberie si mužov alebo ženy a urobí z nich poslov. Svätý Pavol končí svoj výklad o charizmách pre Korint'ánov radou: „A tak, bratia moji, usilujte sa prorokovať“ (1 Kor 15,39).¹⁶⁸

V Skutkoch apoštolov je napísané: „v posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem zo svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, vaši mladíci budú mať videnia a vaši starci budú snívať sny. Aj na svojich služobníkov a na svoje služobníčky vylejem v tých dňoch zo svojho Ducha a budú prorokovať“ (Sk 2,17-18).¹⁶⁹

---

¹⁶⁵ Porov. KOCZULAP, W.: Dar vysvetľovania jazykov, <http://www.koinonia.sk/sk/rubrika/temy/charizmy-ducha-svateho/>, (23.03.2011).

¹⁶⁶ MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 121.

¹⁶⁷ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 111-114.

¹⁶⁸ Porov. KUKLA, M.: Charizmy Ducha Svätého, <http://www.jezuiti.sk/blog/miroslavkuklasj/2008/co-su-charizmy/>, (15.03.2011).

¹⁶⁹ SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 2315.

Podľa Brodeka je charizma proroctva Boží dar, v ktorom človeka Ježiš pripravuje a pozýva uskutočniť jeho plány. Čiastočne mu ich odkrýva, aby mohol do nich vstúpiť a splniť svoju úlohu, poslanie. Mať účasť na proročkom obdarení, je podmienené úprimnou snahou dobre načúvať vanutiu Božieho Ducha. Proroctvo je zvláštne Božie poslanstvo, ktoré má za cieľ povzbudiť, vliať nádej, útechu.¹⁷⁰

Charizma proroctva spočíva v inšpirovaných slovách, ktoré pociťujú vyriechnúť členovia zhromaždeného spoločenstva. Svätý Pavol pripomína Timotejovi proroctvo, ktoré bolo o ňom vyslovené (porov. 1 Tim 1,18), pravdepodobne má na mysli inšpirované poslanstvo vyriechnuté pri modlitbe nad Timotejom pri jeho krste alebo pri voľbe, ktorá zjavovala, aký má s ním plán Boh. Ak je proroctvo autentické, zhromaždenie jednoznačne vníma Božiu prítomnosť a na určitú situáciu a na „tajomstvo srdca“ je vrhnuté svetlo pravdy. Uskutočňovanie charizmy proroctva musí byť sprevádzané charizmou rozlišovania duchov.¹⁷¹

- Charizma uzdravovania

„Charizma (služba) uzdravovania zasahuje duchovnú i telesnú oblasť človeka (dnes sa v praxi propaguje tzv. holistická medicína, gr. *holos* – celý). Pán Ježiš sám uzdravoval (por. Lk 13,10-13; Jn 5,5-9) a prikázal apoštolom, aby tiež uzdravovali (por. Lk 9,1-2; Mk 6,13). Evanjelizácia bola od začiatku spojená s uzdravovaním ako znamením dôveryhodnosti Božieho slova. Božie slovo je jako meč (por. Múd 18,15-16; Zjv 19,15), čo oddeľuje od každého zla a pobáda sa rozhodnúť pre Krista. Pán Boh (zvyčajne) dáva uzdravenie svetu cez sviatosti, charizmy a modlitby. Ani jeden spôsob uzdravovania nemožno monopolizovať, hoci sviatosť Eucharistie je sviatosťou uzdravenia „par excellence“. Uzdravenie býva často výsledkom spojenia viacerých spôsobov (v Lurdoch je najviac uzdravení pri požehnaní s Eucharistiou). Uzdravovanie cez charizmy a modlitby môže byť spojené s použitím požehnaných predmetov (kríž, zázračná medaila, obraz...). Predmety sa však nemôžu používať poverčivo a magicky. Pri uzdravovaní ide o tajomstvo Lásky. Jeden sa telesne uzdraví, druhý nie. Boh – Láska má dva spôsoby pomoci: - odňať zlo; - dať silu zlo hrdinsky znášať.“¹⁷²

---

¹⁷⁰ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s.126-127.

¹⁷¹ Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 208-209.

¹⁷² CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 121.

Pri charizme uzdravovania nejde o hľadanie výnimočností, zvláštností, ale práve naopak. Charizma uzdravovania len potvrdzuje, že Boh je prítomný a prejavuje svoju Božskú moc.¹⁷³

Asi tretina evanjelií hovorí o tom, ako Ježiš uzdravoval chorých a kriesil mŕtvych. Ježiš neuzdravuje preto, aby niečo ukázal, ale pretože prišiel „záchrániť, čo bolo stratené“ (Lk 19,10), pretože má súcit s ľuďmi, pretože miluje a chce život. Práve preto popri hlásaní evanjelia prináleží téme uzdravovania chorých neodmysliteľné miesto v jeho výrokoch o poslaní. „Poslal ich zvestovať Božie kráľovstvo a uzdravovať“ (Lk 9,2). Ježiš bol vnímaný ako mocný lekár tela i duše. Uzdravujúca moc Ducha Svätého sa neprejavuje len na ľudskom tele, ale na celom človeku.¹⁷⁴

„Samotná okamžitá fyzická úľava ešte nie je znakom pravého uzdravenia. Po autentickom uzdravení začína rásť obetavá láska, pravý pokoj, čistá radosť a trvalé obrátenie. Modlitbové zhromaždenie za uzdravenie býva zvyčajne ukončené otázkou, či chce niekto dosvedčiť svoje uzdravenie. Ak v spoločensťve bola atmosféra radosti (z Pána a z viery), a nie ovzdušie akéhosi vystupňovaného vzrušenia, potom je táto otázka namieste (ide o potrebné povzbudenie viery), lebo nenúti „podvádzať“.“¹⁷⁵

„Celý človek je „objektom“ uzdravenia. Človek, jednota tela i duše, má tri základné dimenzie – fyzickú (telo), psychickú (rozum – vôľa) a duchovnú (spirituálnu). [...]. Hriech ako prvotná rana je koreňom všetkých zranení (por. Reconciliatio et paenitentia 3), lebo ničí harmóniu stvorenia (v človeku i mimo neho), a najmä ničí vzťah k Stvoriteľovi. Zranenia sú vnútorné (nadprirodzené i prirodzené) a vonkajšie. Ako hriech raní celého človeka (hoci nerovnako postihne dimenzie v človeku), tak aj uzdravenie lieči celého človeka.“¹⁷⁶

- Charizma konania zázrakov

V Jánovom evanjeliu je napísané: „Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi“ (Jn 14,12).¹⁷⁷

V súčasnosti sa preferuje viac náboženstvo racionálne ako nadprirodzené. V evanjeliu je skôr vidieť učebnicu sociálnych vecí, než všemohúceho Boha. Veriaci veria viac sebe než

¹⁷³ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 140.

¹⁷⁴ Porov. CANTALAMESSA, R.: Žpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 251-257.

¹⁷⁵ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 123.

¹⁷⁶ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 122.

¹⁷⁷ SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 2298.

Bohu. Pravda však učí, že v rovine prirodzeného života sa zázrak môže javiť ako nadprirodzená udalosť, avšak v rovine spásy sa javí ako normálny a podstatný jav.¹⁷⁸

Charizma zázrakov sa spája s charizmou uzdravovania. Uzdravenie nie je viazané priamo na človeka, kým dar zázrakov sa môže prejavovať v oblasti prírodných zákonov, keď ich výnimočne presahuje alebo v iných životných udalostiach, ktoré sa chápu ako nadprirodzené. Je potrebné, aby boli ľudia obozretní, opatrní a zvažovali okolnosti zázrakov, tak ako to s rozvahou robí svätá Cirkev, ale nie je možné ospravedlniť strach, skepticizmus, nedôveru, ktorú voči zázrakom majú kresťania, prípadne aj niektorí predstavitelia hierarchie v Cirkvi.¹⁷⁹

Svätý Pavol pripomína zvláštnu charizmu Ducha spočívajúcu v „moci konať skutky (doslova *dynameis*, mocné skutky)“. Táto prednosť Ducha, prejavujúca sa konaním divov, je viditeľná v Ježišovom živote, ale aj živote prvotnej cirkvi. Zo Skutkov apoštolov je jasne vidieť význam uzdravovania, zázrakov a divov v rodiacej sa cirkvi. V Božom zámere zázrak slúži na to, že človeka vyvedie z náboženskej rutiny, ktoré všetko redukuje na naučený ľudský príkaz, ale spôsobuje otrasy svedomiam udržuje pri živote údiv, ktorý je pre vzťah s Bohom nevyhnutný. Okamžitý zázrak pomáha človeku vnímať trvalý zázrak života. Súčasne zázrak slúži aj k zmäteniu „múdrosti múdrych“. V Biblii zázrak nikdy nie je samoučelný a ešte menej slúži k povzneseniu osoby, ktorá ho vykonala. Zázrak je podnetom k viere a má slúžiť k povzneseniu určitého významu. Zázrak má aj v súčasnosti blahodarnú a krásnu funkciu, pokiaľ je vdľačne prijímaný ako znamenie Božej lásky k človeku a ako podnet k viere. Význam zázraku je v evanjeliách dvojznačný. Kladný je vtedy, keď je prijímaný s vdľačnosťou, radosťou a keď prebúdza vieru v Krista a záporný vtedy, keď je požadovaný alebo vymáhaný za účelom uverenia. Duch dáva cirkvi konať zázraky v každej dobe, aj v dnešnej a nikdy neprestáva.¹⁸⁰

- Charizma viery

Viera má charakter čnosti a nie charizmy, ale existuje aj charizma viery. Je to vnútorná, náhla a jednorazová istota, ktorá obdarenému umožňuje, aby v mene Ježiša Krista v danom okamihu vykonal mimoriadne veci. Charizmu viery je nutné odlišovať od náboženskej

---

¹⁷⁸ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 152.

¹⁷⁹ Porov. KUKLA, M.: Charizmy Ducha Svätého,

<http://www.jezuiti.sk/blog/miroslavkuklasj/2008/co-su-charizmy/>, (15.03.2011).

¹⁸⁰ Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 179-183.

exaltovanosti trochu viac „senzitívnejšieho“ človeka, ktorý si svoje vnútorné presvedčenie vytvára sám.¹⁸¹

„Charizmatická viera je nadprirodzená schopnosť v istej chvíli nepochybne uveriť, čo Boh práve koná (uzdravuje telo – napr. niekomu sa vracia sluch; lieči dušu – napr. niekto zo srdca odpustil; alebo teraz Pán neuzdravuje, čaká). Isté „uverenie“ sa zvyčajne zverejní. Väčšina charizmatických uzdravení sa vyvíja. Ak aj chorý prijme túto vieru, napomôže mu k úplnému vyzdraveniu, ak chorý pochybuje, uzdravenie sa zbrzdí, alebo celkom zastaví a neduh sa aj môže vrátiť (Philippe Madre).“¹⁸²

Charizma viery je zosilnený prejav Ducha, ktorý veriacim dáva možnosť v danej chvíli pod jeho vplyvom hovoriť slová, konať skutky, vidieť životnú situáciu, akoby sa už stala. Inými slovami, človek poznáva v sebe s veľkou istotou, že Pán so svojou mocou je tu, aby vykonal svoje dielo, hoci navonok sa zatiaľ nič nepozoruje, nič nedeje. Vplyv charizmy spôsobuje, že prijímateľ nielen verí, že Boh môže niečo uskutočniť, ale verí, že to uskutoční a podľa toho koná. V liste Hebrejom sa píše: „Viera je základom toho, v čo dúfame, dôkazom toho, čo nevidíme“ (Hebr 11,1).¹⁸³

Charizma viery je akési vnútorné svetlo istoty prijaté vo viere, ktoré človeka vedie k následnému konaniu aj napriek tomu, že navonok nič tomu nenasvedčuje. Akoby videl uskutočnené to, čo ešte nie je. Vplyv charizmy spôsobuje, že prijímateľ nielen verí, že Boh môže niečo uskutočniť, ale verí, že to uskutoční, a podľa toho koná.¹⁸⁴

3.3. Ovocie Ducha Svätého

Význam ovocia Ducha Svätého vo vzťahu ku charizmám je taký, že sila a moc charizmiem je zjavná a skutočná v súčinnosti s ovocím Ducha Svätého. Ovocie Ducha Svätého je dielom Ducha Svätého a zlý duch ovocie Ducha Svätého nedokáže napodobniť, ale charizmy zlý duch dokáže zneužiť aj napodobniť. Preto je vhodné, keď sa charizmy používajú v kontexte ovocia Ducha Svätého.

„Ale ovocím Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, dobrota, dobrotivosť, vernosť, krotkosť a zdržanlivosť; proti takým veciam nieta zákona“ (Gal 5,22-23).¹⁸⁵

¹⁸¹ Porov. MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 109-110.

¹⁸² CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 122.

¹⁸³ Porov. KUKLA, M.: Charizmy Ducha Svätého,

<http://www.jezuiti.sk/blog/miroslavkuklasj/2008/co-su-charizmy/>, (15.03.2011).

¹⁸⁴ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, str. 169.

¹⁸⁵ SVÄTÉ PÍSMA STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: SSV, 1998, s. 2440.

„Ovocie Ducha – na rozdiel od chariziem – majú všetci, ktorí úprimne hľadajú Boha. Ježiš učil, že dobré ovocie prináša ten, kto je spojený s ním (por. Jn 15,5.16; Mt 13,8-9).“¹⁸⁶

„Ovocia Ducha sa však týka závažnejšia teologická otázka: sú totožné s cnosťami alebo vôbec? Tomáš Akvinský uvádza, že to sú skutky, vôbec nie zvyky, a preto sa od cností líšia. Ich pôvodcom totiž nie je „recta ratio“ ako u cností, ale vyšší princíp, ktorým je sám Duch Svätý. Preto je ich treba považovať za činy Ducha.“¹⁸⁷

„Na rozdiel od chariziem, ktoré sú výlučným dielom Ducha, ktorý ich udeľuje, komu a kedy chce, ovocie je výsledkom spolupráce milosti so slobodou.“¹⁸⁸

„Ovocie Ducha sa líši od darov Ducha, ktoré sú u každého človeka iné, taktiež tým, že sú rovnaké pre všetkých. Nie všetci môžu byť v cirkvi apoštolmi, prorokmi, evanjelistami, ale všetci bez rozdielu, od prvého po posledného, môžu a majú byť láskyplní, trpezliví, pokorní a pokojní. Ovocie Ducha je kristologické, a preto svedčí o tesnom vzťahu s Kristom.“¹⁸⁹

Ovocím Ducha sú dokonalosti, ktoré v ľuďoch Duch Svätý utvára ako prvotiny večnej slávy. Tradícia Cirkvi ich vymenúva dvanásť: „láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, zhovievavosť, dobrotá, láskavosť, vľúdnosť, vernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota“ (Gal 5,22-23).¹⁹⁰

Ak je niekto pokrstený v Duchu, je vidieť, ako rastie v ovocí Ducha a stáva sa človekom láskavým, zdvorilým, radostným, plným pokoja. Na základe toho aké ovocie strom prináša je možné zistiť, či je strom silný alebo nie. Sila človeka v Duchu Svätom sa neprejavuje prostredníctvom chariziem, ale ovocím Ducha Svätého. Zlý duch dokáže napodobniť akúkoľvek charizmu, ale ovocie Ducha nikdy. Charizmy sú mocné a cenné iba vtedy, ak ich možno vnímať vo svetle ovocia Ducha.¹⁹¹

Svätý Duch je ten, ktorý oživuje veriacich, zvnútra ich povzbudzuje k prežívaniu Božej prítomnosti i k rodeniu Božích skutkov a Božieho ovocia. Prinášať ovocie v pravý čas a v hojnej miere, nie je ani tak úmerné zvýšenej aktivite človeka, ale predovšetkým miere jeho otvorenosti voči Duchu Svätému. Duch Svätý je ten, ktorý koná cez veriacich. Duch Boží sa v nich stáva zárukou, že nebudú nadmieru vyčerpaní, unavení, ale v pravom čase budú prinášať jeho ovocie, jeho skutky. Prinášať ovocie Ducha, nesúvisí len s konaním

¹⁸⁶ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 124.

¹⁸⁷ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 282.

¹⁸⁸ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 282.

¹⁸⁹ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 282-283.

¹⁹⁰ Porov. KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, čl. 1832.

¹⁹¹ Porov. VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: Per Immaculatam, 2005, s. 134.

dobrych skutkov. Je možné často krát stáť pred otázkou či skutky, ktoré konajú veriaci sú len ich vlastné, alebo sú to skutočne skutky Božie. Je potrebné vnútorne skúmať širšie dôsledky vykonaného skutku.¹⁹²

Vo filozofii devätnásteho a dvadsiateho storočia sa stal pojem skúsenosti kľúčovým problémom. V dnešnom chápaní tohto slova je bezprostredná a priama prítomnosť toho, čo sa javí človeku. Skúsenosť je teda opakom poznania, ktoré nie je priame, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom niečoho iného, skrze vyučovania, skrze abstraktné pojmy.¹⁹³

Ak človek koná v spojení s Kristom spoznáva, že On sám posväcuje jeho skutky. Vďaka Božej milosti sa ľudský a kresťanský život stáva plodným vzhľadom na prítomnosť i budúcnosť.¹⁹⁴

Exorcista Peter Brodek a teológ, biskup Marián Chovanec popisujú jednotlivé ovocie Ducha Svätého nasledovne:

- Láska

V Prvom liste Korint'anom v trinástej kapitole sa nachádza hymnus na lásku zaradený medzi kapitolami o duchovných daroch a ich používaní. Otcova láska je stredobodom pravej služby. Láska je Božou podstatou, láska Božieho Ducha otvára ľuďom cestu k mnohorakému ovociu Ducha. Láska Ducha Svätého je láska, ktorá tvorí. O láske je možné povedať, že je ako prameň. Voda, ktorá je priamo z prameňa, vždy občerství.¹⁹⁵

Človek potrebuje dar Ducha, aby si zamiloval Boha, čo ho podnecuje a pripravuje na stretnutie s bohom. Kresťanská láska, ktorá je náročná a konkrétna, je vlastne zjednotením sa s Bohom.¹⁹⁶

- Radosť

Prvý krok k Božej radosti vychádza z čistého svedomia. Radosť z oslobodenia od hriechu nie je len osobnou radosťou, ale je to radosť všetkých, ktorí sú už oslávení v nebi. Druhý krok k Božej radosti je krok k Božiemu zjaveniu, k Božiemu slovu. Radosť z Boha je sila veriacich. Je to vnútorný jasot, ktorý je rovnaký v čase veselosti i zármutku.¹⁹⁷

Boh dáva ľuďom malé i veľké radosti zo života, tzv. prirodzené radosti. Nadprirodzená radosť pochádza z právd zjavenia, že Boh je Stvoriteľ a Spasiteľ a vrcholí v pozvaní do

---

¹⁹² Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s.179-180.

¹⁹³ Porov. ŠPIDLÍK, T.: Spiritualita kresťanského Východu. Systematická príručka, Olomouc: Refugium, 2002, s. 105.

¹⁹⁴ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 178.

¹⁹⁵ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 182.

¹⁹⁶ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 124-125.

¹⁹⁷ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 186.

Božej radosti. Radosť, ktorú v dušiach ľudí utvára Duch, pochádza „z prameňa spásy“. Kto počúva Božie slovo a zachováva ho, prekypuje radosťou, lebo žije v Božej milosti.¹⁹⁸

- Pokoj

Pokoj sprevádza vnútorné priateľstvo s Bohom i priateľstvo s ľuďmi, pričom duša sa chráni pred hriechom. Je dielom Ducha Svätého v srdci človeka, ktorý s ním dôverne spolupracuje a necháva seba pretvárať na Boží obraz.¹⁹⁹

Pokoj, ktorý v srdciach ľudí utvára Duch, môže byť len v srdci, ktoré je „hodné“ pokoja, t. j. nevládne v ňom hriech, roztržitosť a nedôvera.²⁰⁰

- Trpezlivosť

Trpezlivosť je znášanie nepríjemností bez odporu. Trpezlivosť je prejavom lásky v utrpení. Boh má trpezlivosť s hriešnikmi. Božia trpezlivosť nie je nikdy slabosť, ale výzva na obrátenie. Trpezlivosť, ktorú utvára v dušiach Duch, pochádza z dôvery v Boha, prekonáva ťažkosti a vzbudzuje nádej.²⁰¹

- Zhovievavosť

Zhovievavosť sa úzko spája s trpezlivosťou. Trpezlivosť je vnímaná najmä ako schopnosť čakať. Zhovievavosť pomáha otvárať si oči pre objektívnejšie videnie situácie bližneho. V tomto ovocí veriacich Duch Svätý učí pozeráť na bližneho jeho vlastným pohľadom.²⁰²

Zhovievavosť je zameraná na niekoho. Sväté Písmo zjavuje, že Boh je zhovievavý voči hriešnikom. Tí, čo nasledujú Ježiša, by mali byť zhovievaví. Zhovievavosť, ktorú utvára Duch, umožňuje tolerantnejšie pozeráť na bližneho.²⁰³

- Láskavosť

O láske sa hovorí, že je Božou podstatou. Láskavosť, ako prejav lásky Božej, je možné vidieť vo svetle vonkajších prejavov lásky, tu sa dá vidieť lásku „oblečenú“ do skutkov. Láskavosť je prejavom lásky, ktorá vie dať aj viac, než by si žiadali „normálne“ okolnosti alebo základná spoločenská spravodlivosť.²⁰⁴

Láskavosť je prejavom lásky, pretože láska musí byť konkrétna. Sú dve krajnosti. Láskavosť bez lásky, vtedy je láskavosť dotieravá a odpudzujúca; a láska bez láskavosti, vtedy je láska okyptená, bez potrebného vonkajšieho prejavu. Láskavosť, ktorú v dušiach

¹⁹⁸ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 125.

¹⁹⁹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 189.

²⁰⁰ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 125.

²⁰¹ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 126.

²⁰² Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 194-196.

²⁰³ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 126.

²⁰⁴ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 197.

Ľudí utvára Duch, je vítaným prejavom pravej lásky. Láskovosť je láska oblečená do skutkov.²⁰⁵

- Dobrota

Duch Svätý, ktorý pôsobí v životoch veriacich, premieňa ľudské srdcia a stvára ich na Boží obraz. Neraz až do takej miery, že i v sebe samých môžu pozorovať nový rozmer lásky, prejavujúci sa ich zvýšeným snažením sa o dobrotivosť.²⁰⁶

Ak človek bude nasledovať Ježiša, bude mať podiel na jeho добрote. Dobrota od Ducha je praktická snaha byť dobrý ku každému. Nepopiera však pravdu ani poriadok, to by bola slabosť.²⁰⁷

- Vľúdnosť

Boh sa prejavuje ako vzor vľúdnosti. Preukazuje vľúdnosť voči všetkým ľuďom a vyzýva aj ľudí k napodobňovaniu. Vľúdnosť je plodom lásky (jej vonkajší prejav) a trpezlivosti. Vľúdnosť, ktorú utvára v srdci človeka Duch, je láskavá a umiernená trpezlivosť.²⁰⁸

- Vernosť

Týmto ovocím sa ľudia opierajú jeden o druhého. Boh im ukazuje vernosť nie len z pohľadu vzťahu človeka k človeku, ale tiež vo vzťahu k nemu. On zo svojej strany je nekonečne verný voči ľuďom, lebo seba samého zaprieť nemôže. Vrcholným dôkazom Božej vernosti je obeta Ježiša Krista na kríži.²⁰⁹

Vernosť je charakteristickou vlastnosťou Boha. Vernosť v malom je základom väčšej vernosti. Vernosť, ktorú v dušiach ľudí utvára Duch, je konkrétny prejav dobroty voči druhej osobe – v prvom rade voči Ježišovi.²¹⁰

- Miernosť

Miernosť udržuje ľudí v potrebnej rovnováhe. Zohľadňuje aj ich prirodzené potreby, lebo aj v nich je treba spoznávať i naplňovať Božiu vôľu. Ovocie miernosti sa môže porovnávať so sebadisciplínou. Ide o oslavu Boha nasledovaním Ježiša Krista.²¹¹

Skromnosť je prejavom miernosti. Skromnosť má sprevádzať celý kresťanský život v boji proti pokušeniam. Súvisí s bedlivosťou, ktorá sa stará o dosiahnutie vytýčeného cieľa. Miernosť, ktorú v dušiach ľudí utvára Duch, je ideálnou mierou všetkých

²⁰⁵ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 127.

²⁰⁶ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 201.

²⁰⁷ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 126-127.

²⁰⁸ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 127.

²⁰⁹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 205-206.

²¹⁰ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 127-128.

²¹¹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 212.

pozemských dobier. Je to vlastnosť osoby, ktorá má správnu mieru v každej oblasti života.²¹²

- Zdržanlivosť

Zdržanlivosť je viac zameraná na druhých ako na samého človeka. Teda ide viac o posvätenie blížneho. Aj keď na zdržanlivosť sa nazerá viac s ohľadom na blížneho, nesmie sa zabúdať, že ovocie zdržanlivosti má veľmi veľký význam pre vlastné posvätenie, lebo v zdržanlivom srdci sa rodí priestor pre to, čo je Božie, pre ďalšie pôsobenia Ducha.²¹³

Sväté písmo hovorí o zdržanlivosti ako o potrebnom odriekaní istých príjemností (aj dovolených). Zdržanlivosť je spolu s modlitbou a almužnou podstatným znakom poníženosti, nádeje a lásky človeka pred Bohom. Zdržanlivosť a miernosť sa navzájom prelínajú. Miernosť je viac-menej zameraná na osobnú sebadisciplínu (vyváženosť osoby) a zdržanlivosť je orientovaná aj navonok k druhému.²¹⁴

- Čistota

Podľa Svätého písma je čistota dispozícia človeka, ktorá mu umožňuje, aby sa mohol priblížiť k posvätným veciam. V zjavení pojem čistoty postupne smeruje k vnútornej mravnosti a počestnosti. Čistota, ktorú v srdci človeka utvára Duch, znamená v širšom zmysle slova absenciu každého hriechu. V špecifickom zmysle čistota znamená absenciu hriechu proti šiestemu a deviatemu Božiemu prikázaniu. Na základe toho je čistota pozitívnou integráciou sexuality do osobnosti človeka a zároveň aj vnútorná jednota človeka v jeho telesnom a duchovnom bytí.²¹⁵

---

²¹² Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 128.

²¹³ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 218-219.

²¹⁴ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 128-129.

²¹⁵ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 129.

4. Poslanie chariziem v živote Cirkvi

V záverečnej kapitole sa práca zaoberá poslaním chariziem v živote Cirkvi, kde sa snaží priblížiť krst v Duchu Svätom, obnovu, svätosť a charizmatické spoločenstvá, kde je možné badať poslanie chariziem. Charizmy ako dar Ducha Svätého majú vtedy význam, keď prispievajú k budovaniu spoločenstva, teda Cirkvi.

Charizmy slúžia predovšetkým na budovanie Cirkvi. Sú určené na budovanie a rast Kristovho Tela, ktorým je Cirkev. Charizmy sa viažu na silu, s akou sa vydáva svedectvo a evanjelizuje.²¹⁶

Skutočnosť, že Boh je ten istý, včera, dnes aj zajtra, ešte neznamená, že taký má byť aj človek. Duchovný život je putovanie po ceste viery, to znamená, že človek musí byť ochotný byť v pohybe. Významným prejavom spolupráce s Duchom Svätým je svätosť človeka. Každý kresťan je povolaný ku svätosti: „Buďte svätí, lebo ja, Pán, váš Boh, som svätý“ (Lv 19,2). Rast do svätosti je proces, kedy sa človek stáva stále viac podobný Kristovi a začínajú sa v ňom ukazovať plody Ducha Svätého. Ak človek odpovie na volanie Boha vydat' sa na cestu a budovať Božie kráľovstvo, nachádzať nových učeníkov a milovať a slúžiť svojmu blížnemu, potrebuje žiadať Ducha Svätého, aby ho naplnil svojimi darmi.²¹⁷

Všetky veľké dary, ktoré dáva Duch, sú v porovnaní s láskou ničím. Proroctvá, poznanie tajomstiev, dar jazykov sú bez lásky, i najväčšie skutky a obete sú bez lásky mŕtve. Láska charizmatická je láska, ktorú zapaluje v ľudských srdciach Duch Svätý, Kristov Duch. Charizmy sú služby, sú prejavy Ducha.²¹⁸

4.1. Krst v Duchu Svätom – Vylatie Ducha Svätého

Na to, aby človek mohol prijímať charizmy a dary je nutné, aby našiel hlbšie spojenie s Bohom prostredníctvom Ducha Svätého. „Krst v Duchu Svätom“ reaktualizuje Boží život v človeku. Človek sa stáva oveľa viac vnímavý na prejavy Ducha Svätého.

„Krst v Duchu Svätom“ je skúsenosť, ktorá by mala meniť život človeka. Boh chce, aby bol človek svätý, ako je Boh svätý. Boh chce, aby človek poznal radosť pravej slobody a kráčal k svätosti. Človek má zodpovednosť za svoj duchovný pokrok.²¹⁹

²¹⁶ Porov. MADRE, P.: Túžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 21.

²¹⁷ Porov. WHITEHEAD, CH.: Letnice jsou pro život, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 88-89.

²¹⁸ Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 174.

²¹⁹ Porov. WHITEHEAD, CH.: Letnice jsou pro život, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 90.

V Slovníku spirituality sa píše, že „za kľúčový moment turíčnej skúsenosti bol vždy považovaný „krst v Duchu Svätom.“²²⁰ A ďalej sa uvádza, že ľudia, ktorí cítia, že dosiahli dostačujúci stupeň duchovnej zrelosti, ktorý ich vedie k úplnému odovzdaniu sa Božiemu Duchu, žiadajú skupinu, aby s nimi a nad nimi modlila s cieľom obdržať novú a pôsobivejšiu prítomnosť Ducha Svätého práve skrze „krst v Duchu Svätom“.²²¹

K terminológii sa uvádza: „Na tomto mieste je nutné ďalšie terminologické upresnenie súvisiace s veľmi delikátnymi teologickými problémami. Pojem „krst v Duchu“, ktorý je možné dobre chápať v súvislostiach katolíckej náuky, je v skutočnosti viazaný na tradíciu turíčnej cirkvi a predpokladá biblickú a teologickú víziu odlišnú od katolíckej. V č. 6 článku viery turíčnej evanjelickej cirkvi je povedané: „Veríme v krst Ducha Svätého ako v mocné Božie pôsobenie prenikajúce spaseného človeka a viditeľne sa prejavujúcim biblickým znamením hovorenia novými jazykmi.“²²²

Je možné si ľahko všimnúť, že turíčne vyznanie viery rozlišuje spásu, totiž obrátenie k viere, ktorá jediná vedie ku znovuzrodeniu a druhú skúsenosť alebo tzv. druhé požehnanie, v ktorom dostáva človek dar Ducha Svätého. Katolícke učenie však tvrdí, že je jeden krst (Ef 4,6) a nie jeden krst vodou a jeden Duchom Svätým, ktorým sú ľudia spasení. Birmovaním človek dostane nový dar Ducha Svätého, ktorý je akýmsi utvrdením v živote viery a svedectva. Preto „krst v Duchu Svätom“ neznamená pre katolícku charizmatickú obnovu prvé prijatie Ducha Svätého, ale je to jeho nové vyliatie ako odpoveď na dispozíciu žiadateľa a modlitbu príhovoru nejakej modlitbovej skupiny.²²³

Preto ku katolíckemu ponímaniu pojmu „krst v Duchu Svätom“ slovník spirituality uvádza: „Pretože pojem krst je dvojnásobný, dáva katolícka charizmatická obnova prednosť inému výrazu, ktorý rovnako pochádza z Písma, „vyliatie Ducha“ (Sk 2,17). Používajú sa taktiež iné výrazy pomáhajúce chápať stále lepšie pravý význam tejto udalosti: uvoľnenie Ducha Svätého, obnova Duchom Svätým, prejav krstu, aktualizácia darov obdržaných „in potentia“ v krste atď.“²²⁴

Elias Vella poukazuje na otázku, ktorú kladie Pavol mužom v Efeze: „Dostali ste aj Ducha Svätého, keď ste uverili?“ (Sk 19,2). Prítomnosť Ducha Svätého treba vo veriacich

²²⁰ BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 331.

²²¹ Porov. BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 331.

²²² BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 331.

²²³ Porov. BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 331.

²²⁴ BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 332.

rozdúchavať. Je potrebné byť pokrstený v Duchu. Židia sa pýtali Petra: „Čo máme robiť, aby sme vošli do nebeského kráľovstva?“ Peter im hovorí o tom, že potrebujú tri veci:

- Kajajte sa! Odporúča veriacim zanechať doterajšie cesty a začať žiť novým životom.
- Dajte sa pokrstiť! Hovorí o navrátení sa ku Kristovi, aby si veriaci obliekli Ježiša ako nový odev, ako nový životný štýl.
- Prijmite Ducha Svätého! Je veľmi dôležité, aby v ľuďoch Duch Svätý žil. To znamená: Dajte sa pokrstiť Duchom Svätým a v ňom!²²⁵

Krst Duchom nie je len nejaká výsada pre členov charismatickej obnovy. Ide o skúsenosť celej Cirkvi. Krst je možné rozdeliť na tri dimenzie. Krst je prechod zo smrti do života. Ide o veľkonočné tajomstvo. Krst je len jeden. Nie sú tri krsty. Krst je len jeden, ale môže sa na neho pozeráť z rozličných hľadísk. Ide o krst vodou, krst krvou, krst Duchom Svätým:

- Krst vodou – ide o očistenie človeka, jeho pokánie a obnova. Predstavuje obrátenie zo stavu hriechu do stavu milosti. Voda, pri krste, je symbolom očistenia človeka.
- Krst krvou – každý prechádza vo svojom živote utrpením. Byť pokrstený krvou znamená vyjsť z utrpenia ako nový človek. Človek, ktorý je pokrstený krvou prijíma utrpenie a premieňa všetku energiu, ktorá pochádza z krstu, na dobro svoje aj iných.
- Krst v Duchu – spôsobí, že človek nechá, aby jeho život viedol Svätý Duch. Pomocou krstu v Duchu začína poznávať Ježiša vo svojom živote. Slovo poznať je tu v zmysle: „Viem, kto si.“ V biblických semitských jazykoch poznať niekoho značí nielen vedieť, kto je, ale mať s ním osobnú skúsenosť, poznať ho dôverne. To znamená, že tu ide o niečo osobné.²²⁶

Svätý Tomáš Akvinský hovorí o túžbe po „krste v Duchu“, že neexistuje dôvod, pre ktorý by sa katolíci, ktorí veria, že už prijali Ducha Svätého pri sviatostnej iniciácii, nemohli tešiť na nové „zoslanie Ducha“. Je vhodné pripomenúť, že v biblickom jazyku „zoslanie Ducha“, „vyliatie Ducha“ a „pokrstenie v Duchu“ sú rozličné spôsoby, ktorými sa môže vyjadriť jedna vec. Teda túžba po „krste v Duchu“ je pre pokrsteného a birmovaného kresťana v úplnej zhode s tradičnou katolíckou teológiou. Svätý Tomáš Akvinský v súvislosti s „krstom v Duhu“ poukazuje na to, že musí spôsobiť skutočnú „obnovu“ osoby, v ktorej Duch začína prebývať novým spôsobom. Hovorí, že milosti,

²²⁵ Porov. VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: Per Immaculatam, 2005, s. 109-113.

²²⁶ Porov. VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: Per Immaculatam, 2005, s. 104-115.

ktoré človek týmto spôsobom získava sú skôr charizmatické, než sviatosťné milosti. Z pohľadu Tomáša Akvinského ide o intímnejšie a „skúsenejšie“ poznanie Boha prítomného v duši, poznanie spôsobujúce „vzplanutie v ešte vrúcnejšiu lásku“.²²⁷

Páter Cantalamessa hovorí o krste v Duchu Svätom čo nazval „obnovou a aktiváciou nielen krstu a birmovky, ale všetkých udalostí stavu milosti človeka v živote: kňazská vysviacka, rehoľné sľuby, manželstvo. Najbežnejší účinok tejto milosti je, že Duch Svätý sa stáva z viac menej abstraktného objektu viery, skutočnosťou skúsenosti. Duch Svätý je to, čo Cirkev dnes potrebuje najviac.“²²⁸

Pápež Ján Pavol II. hovorí o druhej evanjelizácii, to znamená, že všetky kresťanské kultúry musia byť znova evanjelizované a znova pokrstené.²²⁹

Všetky štyri evanjeliá pripisujú Jánovi Krstiteľovi prorocko, že Ježiš bude „krstiť Svätým Duchom“, mnohé dôkazy svedčia o tom, že najlepšimi svedkami toho, ako Ján sám chápal svoje prorocko, sú Matúš a Lukáš. Podávajú slová takto: „Bude vás krstiť Duchom Svätým a ohňom.“ Daný text, tak ako aj použitie výrazov „duch“ a „oheň“ sa podobajú textom zo Starého zákona a naznačujú úmysel Jána Krstiteľa zvýrazniť rozdiel medzi svojím vlastným krstom vodou a medzi „krstom v Duchu a ohni“, ktorý prináša niekto iný, ako rozdiel medzi očisťovacím aktom pokánia, ktorý pripravuje ľudí na súd, a samotným očisťovacím súdom, ktorý môže očistiť celého človeka.²³⁰

Jacques Philippe na príklade svätého Petra približuje „vyliatie Ducha Svätého“. Prvé „vyliatie Ducha Svätého“ v živote svätého Petra bolo nepochybne vo chvíli jeho povolania, keď Peter pocítil potrebu zanechať všetko (remeslo, rodinu), aby nasledoval Krista. Duch Svätý odhaľuje Petrovi, kto je Ježiš, a zároveň nový zmysel jeho existencie, vzbudzuje v ňom veľkú radosť a šťastie. Ide o radostné „vyliatie Ducha Svätého“, ktoré otvárajú srdce. Duch Svätý obohacuje ľudskú existenciu novou prítomnosťou Krista a novým pochopením toho, čo je zmyslom ľudského života. Petrove zapretie Krista sa stane príležitosťou hlbokého „vyliatie Ducha Svätého“, ktoré sa prejaví Petrovými slzami. Je to jedno z tých bolestných „vyliatí“, ktoré ochudobňujú, radikálne obnažujú, no napokon sa ukážu ako nekonečne prospešné, pretože človekovi odhalia jeho nemohúcnosť, úbohosť a ničotu. Od tej chvíle je už nútený sa neopierať o svoje vlastné sily, o svoje domnelé klady a čnosti, ale počíta výlučne s Božím milosrdenstvom a vernosťou a získava nekonečnú

²²⁷ Porov. SULLIVAN, F. A.: Charizmy a Charizmatická obnova, Bratislava: Serafín, 1998, s. 76-77.

²²⁸ CANTALAMESSA, R.: Duch Svätý je terapia. Rím, 14.12.2007, http://www.modlitba.sk/htm/uvahy/kazne/can/can_21.htm, (01.04. 2011).

²²⁹ Porov. VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: Per Immaculatam, 2005, s. 116-119.

²³⁰ Porov. SULLIVAN, F. A.: Charizmy a Charizmatická obnova, Bratislava: Serafín, 1998, s. 68-70.

slobodu. Duch Svätý priviedol Petra k zásadnému obratu: prešiel od dôvery v seba k dôvere v Boha a od namýšľavosti k nádeji. Skutočná nádej, ktorá spája s Bohom, vychádza jedine zo zakúsenia vlastnej bytostnej úbohosti. Turíce boli pre Petra a jeho učeníkov slávnostným „vyliatím Ducha Svätého“. Toto vyliatie naplňa človeka Božou prítomnosťou, úzko spája s Kristom a jeho najkrajším plodom je odvaha milovať. Peter zapálený láskou, rozliatou v srdci skrze Ducha Svätého, sa stal od tej chvíle neúnavným apoštolom, celkom oddaný službe bratom a sestrám z celého srdca.²³¹

Táto doba potrebuje ľudí, ktorí sa vydajú na cestu svätosti. Cirkev prešla veľmi dlhé obdobie, kedy veriaci len zachovávali zákony. Svätosť spočívala dlho v tom, že poslúchali zákony. Človek bol považovaný za dobrého kresťana, keď nevynechal nedeľnú omšu, keď občas prijal sviatosť zmierenia, keď praktizoval nejaký druh pobožnosti. V dnešnej dobe kresťania potrebujú skutočné „vyliatie Ducha Svätého“, ktoré kresťanov privedie k pravej oddanosti Kristovi. Nie je to oddanosť vyjadrená len ústami, ale rozhodnutie, ktoré zmení ľudské postoje i život.. Práve „vyliatie Ducha Svätého“ dáva kresťanom potrebnú silu, aby dokázali bojovať s problémami a ťažkosťami. Dôsledkom „krstu v Duchu Svätom“ je predovšetkým to, že človek svoj život odovzdá Kristovi, prijme ho za Pána svojho života, tým začína cesta ku svätosti. Skutočným cieľom „krstu v Duchu Svätom“ je radikálna zmena. Svätý František z Assisi nezmenil svet tým, že chcel meniť svoje prostredie, okolie, ale tým, že urobil radikálnu zmenu vo svojom vlastnom živote. Matka Tereza z Kalkaty zapôsobila na svet nie prácou, ale svätosťou. Svet sa nebojí ľudí, ktorí pracujú pre Boha, svet sa bojí ľudí, ktorí Bohu patria.²³²

Prosba o „krst v Duchu Svätom“ by mala byť stálou modlitbou kresťanov. Medzi dôvody, ktoré nabádajú k modlitbe o „krst v Duchu Svätom“ patria:

- Kresťania potrebujú „vyliatie Ducha Svätého“ do rôznych oblastí ich osobnosti.
- Pre kresťana je potrebné prijať „krst v Duchu Svätom“ tak často, ako sa potrebuje stretávať so svojím Pánom, Ježišom.
- Duch Svätý chce neustále obdarovávať človeka novými darmi. Každý dar je prejavom jeho lásky. Existuje toľko darov, koľko je spôsobov lásky. Každé „vyliatie Ducha Svätého“ je novým prejavom lásky.
- Mnohé dary sú v človeku situované ako zárodok, ktoré do človeka vložil Duch Svätý. Dary sa začínajú v človeku vzrášťať následkom ich používania.

---

²³¹ Porov. PHILIPPE, J.: Vnútna sloboda, Bratislava: Serafín, 2003, s. 103-107.

²³² Porov. VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladateľstvá, 2006, s. 146-147.

- Dary sú pre človeka natoľko dôležité, nakoľko prinášajú ovocie a nie výsledky, ktoré sú účinkom darov človeka.
- Duch Svätý sa prejavuje v človeku vzácne a silne, keď človek prijíma sviatosti. V každej prijatej sviatosti je človek opätovne naplnený Duchom Svätým. Dary sú pokračovaním sviatostí.²³³

„Krst v Duchu Svätom“ dáva kresťanom príležitosť zahájiť (začať) cestu svätosti, ktorá predpokladá skutočné rozhodnutie pre Boha. Pravosť človeka, ktorý prijal „krst v Duchu Svätom, nespočíva v konaní zázrakov, ale spočíva v žití života v dôvernom spojení s Bohom.²³⁴

4.2. Svätosť a dary Ducha Svätého v kontexte chariziem

„Dejiny zaznamenávajú taktiež celú radu charizmatických „prebudení“ čiže obdobia charakteristických na mimoriadne silné prejavy darov a činov Ducha: obdobia mučeníkov, rozmach mníšstva (čo je v prvom rade jav charizmatický, a až potom druhotne asketický), prvotná evanjelizácia Európy, misie k Slovanským národom poznamenané hojnými darmi a charizmami, františkánske hnutie a neuveriteľný rozkvet rehoľných rádov, z ktorých sa každý právom odvoláva na „charizmu“ svojho zakladateľa. Pius XII. sa teda nemýlil, keď tvrdil, že v cirkvi nikdy nechýbali ani nebudú chýbať „osoby obdarené podivuhodnými darmi“.²³⁵

Duchovná úroveň svätca závisí na jeho láske. Závisí tiež na jeho radosti, na prijímaní Božej vôle v ťažkostiach, na jeho trpezlivosti a čakaní na Boha. Svätec je trpezlivý a dokáže čakať na Boží okamih. Svätec je láskavý, pokorný a veľkorysý. Toto je ovocie, o ktorom rozpráva apoštol Pavol. Ovocie Ducha je základom duchovného života kresťana. Keď sa cirkev rozhodne niekoho kanonizovať, skúma, ako vo svojom živote daný svätec prežíval ovocie Ducha, a nie charizmy. Príkladom je Panna Mária. Nie je u nej badať mimoriadne charizmy, robila zázraky ani neuzdravovala, ale medzi stvorenými bytosťami bola najsvätejšia, pretože naplno a dokonale prežívala ovocie Ducha.²³⁶

²³³ Porov. VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 146-147.

²³⁴ Porov. VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 164-167.

²³⁵ CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 166-167.

²³⁶ Porov. VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 233.

Dôležité sú aj charizmy aj ovocie. Je potrebné sa však vyvarovať dvoch krajností:

- aby kresťania neboli ako ľudia, ktorí síce žijú ovocie Ducha (pokojne a sväto), ale nestarajú sa o svoje špecifické poslanie v tele cirkvi;
- aby kresťania neboli ako ľudia, ktorí sú síce naplnení charizmami, ale nezáleží im na tom, aby vo svätosti prinášali ovocie Ducha.²³⁷

Svätý Serafim zo Sarova tvrdí, že cieľom kresťanského života je získať Ducha Svätého. Cieľom pôsobenia Ducha Svätého v živote človeka je vzbudiť a dať vzrast božským čnostiam viery, nádeje a lásky. Všetky ostatné charizmy, dary či pôsobenia milosti sú iba prostriedkami pre vzrast viery, nádeje a lásky, Tieto tri božské čnosti nemožno od seba oddeľovať. Ani jedna nemôže bez ostatných dvoch skutočne jestvovať. Najdôležitejšia z čností je láska. „Na sklonku života budeme súdení podľa lásky“, hovorí svätý Ján z Kríža. Svätý apoštol Pavol zdôrazňuje jej podstatnú úlohu: „A keby som takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol“ (1 Kor 13,2). O niečo ďalej dodáva: „A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska“ (1 Kor 13,13). Viera a nádej sú dočasné, sú iba pre túto zem, potom pominú: viera bude nahradená videním a nádej vlastnením, iba láska nikdy neprestane: láska nebude nahradená ničím, lebo je zavŕšením. Láska je na tejto zemi najplnšou účasťou na živote v nebi. Viera a nádej sú v službách lásky, ktorá jediná je definitívnej povahy.²³⁸

Svätý Tomáš tvrdí, že dary Ducha Svätého sú potrebné, aby človek mohol dosiahnuť večný život. Pre oslabenie prvotným hriechom sa bez silnej podpory od Boha sa človek nevie ubrániť pokušeniam a hriechu. Činnosť darov je teda potrebná v snahe o dokonalosť, ktorá vyžaduje od človeka úplné oddanie sa Bohu. Teologálne čnosti nasmerujú človeka k Bohu, ale vzhľadom na ich ľudský spôsob pôsobenia nechajú ho na nižšom stupni vo vzťahu k poslednému cieľu. Dary zasa pripravujú dušu na ochotné a náležité prijatie Božieho pôsobenia, ktoré uvádza človeka na cestu svätosti života. Dary dopĺňajú nadprirodzený život a napomáhajú plný rozvoj nadprirodzeného života. Niektoré z nich majú zvláštny význam v určitých chvíľach a situáciách života alebo sú praktizované jednotlivými skupinami osôb. Celá činnosť človeka musí byť usmerňovaná Duchom Svätým.²³⁹

---

²³⁷ Porov. VELLA, E.: Duch svatý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 236.

²³⁸ Porov. PHILIPPE, J.: Vnútna sloboda, Bratislava: Serafín, 2003, s. 110-111.

²³⁹ Porov. MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 1, Bratislava: Serafín, 2005, s. 42-43.

Sila človeka v Duchu Svätom sa neprejavuje charizmami, ale ovocím Ducha. Zlý duch dokáže napodobniť akúkoľvek charizmu, ale ovocie Ducha nikdy. Charizmy sú mocné a cenné iba vtedy, ak ich je možné vnímať vo svetle ovocia Ducha Svätého.²⁴⁰

„Každý dar Ducha Svätého sa volá milosť. Podľa špecializácie má milosť rôzne mená, napr. pomáhajúca milosť, sviatostná milosť, osobitná milosť čiže charizma (porov. KKC 2003). Najvzácnejšia zo všetkých je posväcujúca milosť, ktorá robí človeka svätým.“²⁴¹

Ovocie Ducha Svätého je najjasnejšie vonkajšie znamenie jeho činnosti. Dary Ducha Svätého majú dôležitú úlohu, ale nie sú znamením duchovnej zrelosti. Sú rozdávané nezaslúžene, nie podľa zásluh. Dary sú dávané k tomu, aby pomohli niečo dosiahnuť; sú nástrojmi k tomu, aby človek mohol priniesť ovocie Ducha. Všetky dary majú byť používané riadne a v láske k budovaniu Kristovho tela – Cirkvi. Dary sú veľmi užitočné a je úlohou človeka ich prijať a pritom stále hľadať Darcu všetkých darov.²⁴²

Duch Svätý je poznateľný taktiež prostredníctvom znamení, chariziem. Tieto znamenia sú veľmi rôzne. Pri čítaní životopisov svätých je možné nadobudnúť dojem, že sú podivuhodní, mimoriadni a že boli veľmi dôležití. Tieto zázračné znamenia spomínané ako znamenia božského potvrdenia života Božích služobníkov, ktorým „vládla láska“. Zázrak potvrdzuje silu modlitby, ale nie bezprostredne svätosť osoby.²⁴³

Dary sú znamenia, ktoré ľudí vedú k Bohu, sú to nástroje na splnenie úlohy, nie cieľa samého o sebe.²⁴⁴

Svätosť neznamená realizáciu určitého modelu dokonalosti, ktorý by bol pre všetkých ľudí totožný. Svätosť, ktorú chce od človeka Boh, je úplne iná, človeka prekvapuje a prevyšuje jeho očakávania, pretože iba Boh dokáže tvoriť jedinečné diela, človek len napodobňuje. Aby človek mohol dosiahnuť svätosť, tak by sa nemal uspokojiť s dodržovaním všeobecných, pre všetkých platných princípov. Človek potrebuje poznať, čo Boh očakáva práve od neho a čo žiada od niekoho iného. Prostriedkov, ako človek môže poznať, čo chce od neho Boh je viacero. Medzi základné prostriedky patrí vnuknutie z Božej milosti. Ide o vnútorné nabádanie, o pohnútky z Ducha Svätého v hĺbke srdca

---

²⁴⁰ Porov. VELLA, E.: Duch svatý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 160.

²⁴¹ CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 102.

²⁴² Porov. WHITEHEAD, CH.: Letnice jsou pro život, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 82-83.

²⁴³ Porov. ŠPIDLÍK, T.: Vnitřně zakoušet, Olomouc: Refugium, 2009, s. 184-185.

²⁴⁴ Porov. WHITEHEAD, CH.: Letnice jsou pro život, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 25.

človeka, ktorými Boh človeku ukazuje, čo od neho žiada. Základná dynamika, ktorá človeka vedie postupne ku svätosti je verné prijímanie každej milosti.²⁴⁵

Každý z ľudí, ktorí milovali a milujú Boha, si prežili svoj kríž, svoje utrpenie. Takisto apoštol Pavol, ak by ho Pán nevystavil na jeho životnej ceste ťažkým utrpeniam, bolestným udalostiam, nedospel by k takej hlbkej a výraznej zrelosti svojho posolstva, ktoré aj v súčasnosti burcuje svedomie ľudí. Touto silou pre každého bolo a je Božie slovo, ktoré, oživené Svätým Duchom, dáva silu k prekonávaniu akýchkoľvek prekážok.²⁴⁶

Svätí sa pričiňujú o dokonalosť človeka svojím príkladom života človeka a orodovaním u Boha. Ich život odhaľuje ľuďom, akými rôznymi spôsobmi možno praktizovať čnosti a ako získať svätosť v rozličných podmienkach a pobáda ľudí vykročiť na cestu dokonalosti. Svätci približujú ľuďom ideál svätosti. V skutočnosti nemajú moc pri rozdávaní milostí, môžu ich však u Boha vyprosovať. U svätých láska dosiahla plný rozkvet, a to tak vo vzťahu k Bohu, ako aj k ľuďom. Všetci svätí sú pripravení pomáhať ľuďom zo solidarity, ktorá spája všetkých členov mystického Kristovho tela.²⁴⁷

Charizmy nie sú udeľované kvôli svätosti alebo za účelom svätosti nejakého človeka, ale platí aj to, že charizmy nezostanú zdravé, pokiaľ nemôžu zakoreniť v osobnej svätosti.²⁴⁸

4.3. Obnova v Cirkvi

Zážitok Ducha Svätého v podobe „vyliatia Ducha Svätého“ pobáda človeka, spoločenstvo, Cirkev k obnove pokladu, v podobe rozličných darov, služieb, ktorý každý človek, spoločenstvo a Cirkev dostali od Boha. Boh pôsobí neustálu obnovu všetkého.

Cirkev je na ceste k plnosti, je pútničkou v čase k plnosti. Kristus ju stále nabáda, aby zo svojho pokladu vynášala veci staré i nové. Obnova kriesi k životu niečo, čo prepadlo k zabudnutiu, neživotnosti. Typickým príkladom je obnova liturgická a biblická, *aggiornamento* (zdnešenie) Jána XXIII., ktoré situujú kresťanstvo do dnešného sveta. Všetky tieto obnovy sú darom Ducha Svätého.²⁴⁹

---

²⁴⁵ Porov. PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, s. 17-22.

²⁴⁶ Porov. MARTINI, C. M.: Prorocký hlas v meste, Bratislava: Serafín, 2001, s. 149.

²⁴⁷ Porov. MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 1, Bratislava: Serafín, 2005, s. 133-134

²⁴⁸ Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 171.

²⁴⁹ Porov. ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, s. 200-201.

Obnova sa dá definovať ako proces, na ktorého začiatku býva nejaká udalosť. Boh stále koná v životoch ľudí nové veci a každý kresťan potrebuje neustálu obnovu. Obnovou sa nazýva premieňajúce a mocné pôsobenie Ducha Svätého. Obnova v katolíckej Cirkvi je zvrchované dielo Ducha Svätého uprostred katolíckych kresťanov, skrze čo sú ľudia pozvaní k tomu, aby odovzdali svoje životy Bohu a uznali tak jeho moc.²⁵⁰

V Pastorálnej konštitúcii o súčasnom svete sa píše: „...Cirkev má sprítomňovať, ba priam zviditeľňovať Boha Otca a jeho vteleného Syna tým, že sa pod vedením Ducha Svätého neprestajne obnovuje a očisťuje. To sa dosiahne najmä svedectvom živej a zrelej viery, to jest viery pripravenej pravdivo vidieť ťažkosti a schopnej prekonávať ich. Skvelým svedectvom takejto viery boli a sú mnohí mučeníci. Činorodosť viery sa má prejavovať tým, že preniká celý, i svetský život veriacich a že ich pohýna k spravodlivosti a láske, hlavne voči tým, ktorí sú v núdzi. Čo však najviac prispieva sprítomňovať Boha, je bratská láska veriacich, ktorí jednomyselne spolupracujú pri šírení evanjeliovej viery a slúžia ako znamenie jednoty.“²⁵¹

Podľa Charlesa Whiteheada sa dá definovať, čo Obnova nie je:

- Katolícka charizmatická obnova nie je jednoliatym celosvetovým hnutím ako sú ostatné hnutia v cirkvi;
- nemá zakladateľa ani skupinu zakladateľov, ako je tomu u ostatných hnutí – je zvrchovaným dielom Ducha Svätého;
- nemá žiadne formálne iniciačné kurzy ani zoznamy členov.

Teda Obnova je:

- veľmi rôznorodé spoločenstvo jednotlivcov, skupín, služieb a činností, ktoré sú často navzájom nezávislé, nachádzajú sa v rôznych štádiách rozvoja a majú rozličné dôrazy. Všetky rôznorodé výrazy Obnovy sú oživované Duchom a jej účinnosť vychádza z jeho moci;
- zatiaľ čo sa kladie dôraz na vzťahy a vzájomné kontakty než na štruktúry, všetci zdieľajú spoločnú základnú skúsenosť so zmocňujúcou prítomnosťou Ducha a majú rovnaké všeobecné ciele;

---

²⁵⁰ Porov. WHITEHEAD, CH.: Katolícka charizmatická obnova, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 3-5.

²⁵¹ DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu: Gaudium et spes, Praha: Zvon, 1995, čl. 21.

- mnohé skupiny sa považujú za súčasť jednej veľkej charizmatickej rodiny. Nepotrebnú sa nejako špeciálne začleniť do nejakej charizmatickej štruktúry na miestnej alebo národnej rovine.²⁵²

Obnova je osobná skúsenosť prítomnosti a moci Ducha Svätého, ktorý mnohými spôsobmi oživuje milosť krstu človeka. Duch Svätý udeľuje svoju moc, ktorou dáva človeku svoje dary pre službu a misiu.²⁵³

F. Sullivan zhrňuje podstatné prvky skutočnej charizmatickej obnovy do týchto bodov:

- rastúca vernosť cirkvi vo všetkých jej údoch jej povolaniu;
- predovšetkým Duch Svätý spôsobuje túto obnovu, cirkev má aktívne odpovedať;
- Duch Svätý dáva všetky potrebné charizmatické dary, ktoré cirkev v danej dobe potrebuje;
- Duch Svätý vedie kresťanov k rozpoznávaniu, k pochopeniu zmyslu týchto darov a k ich používaniu;
- Duch Svätý vedie laikov k používaniu týchto darov v spoločenstve s pastiermi a pastierov vedie k ich rozpoznávaniu a rozvíjaniu u veriacich;
- Duch Svätý dáva autorite cirkvi charizmu rozlišovania k posudzovaniu a podpore pravých darov, aby neuhášala Ducha Svätého;
- výber osôb k pastoračnej práci v cirkvi je uskutočňovaný na základe uznávanej prítomnosti darov Ducha, ktoré sú nutné ku zvláštnemu úradu;
- v každom mieste eucharistickom spoločenstve používajú jednotlivci svoje dary pod vedením pastiera.²⁵⁴

Podľa Slovníka spirituality H. Mühlen kladie v katolíckej charizmatickej obnove dôraz na schopnosť prekonať priepasť medzi vierou a skúsenosťou, na nevyhnutnosť skutočnej skúsenosti s Duchom Svätým, ktorý otvára cestu k stretnutiu s Kristom a Otcom v Cirkvi. Podľa Mühlena pozabudnutie na Ducha Svätého privádza kresťanov ku spochybneniu Boha samotného. Charizmatická obnova pomáha kresťanom opustiť ateizmus rozumu a ateizmus srdca, dáva možnosť hovoriť o Bohu nahlas a uvádza kresťanov do „novej

²⁵² Porov. WHITEHEAD, CH.: Katolícka charizmatická obnova, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 8-9.

²⁵³ Porov. WHITEHEAD, CH.: Katolícka charizmatická obnova, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 14.

²⁵⁴ Porov. BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 328.

doby“, o ktorej hovorí Gaudium et Spes a je poznamenaná istou socializáciou v náboženskej rovine a prechodom od monoteistickej skúsenosti Boha k trinitárnej.²⁵⁵

Teológia a pastorácia, ak chcú byť živé, potrebujú charizmatický rozmer, veľkosť aj vrúcnosť. Zdravá obnova sa realizuje v dôstojných hraniciach:

- Neuhášať Ducha – „Ducha neuhášajte, prorockými nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte! Chráňte sa zla v akejkoľvek podobe!“ (1 Sol 5,19-22). Je potrebné odstraňovať nedôveru voči charizmám a racionalistický prístup k náboženstvu.
- Zachovať poriadok – „Nech sa všetko deje slušne a po poriadku“ (1 Kor 14,40). Poriadok patrí ku konaniu Boha vo vnútri aj navonok. Poriadok by nemal vylúčiť zdravú prispôsobivosť a normálnu životaschopnosť.“²⁵⁶

Snaha o obnovu Cirkvi mala svoje vyjadrenie ako na učiteľskej tak na pastoračnej úrovni. Všeobecne boli obrodné prúdy veľmi silno pastoračné vo svojej motivácii a snažili sa o oživenie života prostredníctvom hlbšieho pochopenia evanjelia a Cirkvi. Myslenie obnovy malo najväčší praktický dopad na organizované hnutia a pre duchovnú a pastoračnú obnovu, ktorá vyrástla medzi katolíckmi od dvadsiatych rokov dvadsiateho storočia.²⁵⁷

Katolícka charizmatická obnova v cirkvi nie je preto, aby vytvárala viac skupín alebo aby budovala nejakú veľkú organizáciu. Predovšetkým má túžbu pomáhať druhým, aby ich kresťanské životy boli obnovené. Nejaká miera organizovanosti môže byť nutná, aby sa dielu Ducha Svätého vytvoril priestor, inak je ale potrebné obmedziť inštitúcie na minimum.²⁵⁸

Charizmy a inštitúcie sú akoby dve ramená kríža. Charizmy bez inštitúcie sú odsúdené k chaosu a inštitúcie bez chariziem sú odsúdené k nehybnosti. Inštitúcie charizmy neumŕtvujú, ale naopak charizmám zaručujú budúcnosť i minulosť. Inštitúcie charizmy chránia pred vyhorením a dávajú im skúsenosť Ducha Svätého.²⁵⁹

Katolícka charizmatická obnova tu nie je preto, aby popierala Bibliu, Cirkev, Tradíciu. Človek, ktorý prežije krst Duchom, objavuje novú lásku k Svätému Písmu. Aby bolo porozumené Božím cestám, je potreba nielen Ducha Svätého a Božie slovo, ale tiež

²⁵⁵ Porov. BARRUFFO, A. [...]: Charismatické, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 328.

²⁵⁶ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 80.

²⁵⁷ Porov. HOCKEN, P.: Strategie Ducha? Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998, s. 108.

²⁵⁸ Porov. WHITEHEAD, CH.: Katolícka charizmatická obnova, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 9-10.

²⁵⁹ Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 172.

nazhromaždenú múdrosť a skúsenosť dvoch tisíc rokov kresťanstva. Vo veciach náuky a kresťanského života musí byť Písmo interpretované vo svetle tejto múdrosti a skúsenosti. Tradícia predstavuje odovzdávanie živej pravdy z generácie na generáciu. Učiteľský úrad cirkvi nie je nadradený Božiemu slovu, ale je jeho služobníkom.²⁶⁰

Božie pôsobenie sa vymyká obyčajným ľudským schémam. Zážitok Ducha Svätého je náboženský zážitok a otvára nový zmysel účinkovania Boha v živote človeka., pričom toto účinkovanie zahŕňa jednu alebo viaceré charizmy.²⁶¹

„Charizmatická skúsenosť v katolíckej cirkvi zdôrazňuje rovnako úlohu Panny Márie v súvislosti s Božou Trojicou a s cirkvou. Máriine „áno“ vyjadruje dokonalosť súhlasu a odovzdanie sa plánu, ktorý má Boh s človekom a uskutočňuje ho skrze Ducha. Ak je Kristus prvým charizmatikom, tak je Mária vynikajúcou charizmatičkou, pretože obdržala plnosť Ducha Svätého, neustále počúvala jeho hlas, nikdy ho nezarmútila a už od Turíc sa aktívne podieľala na zrode cirkvi.“²⁶²

Obnova bez charizmatického života a bez mystického života nebude dlho podnetom k obnove. Duchovnú obnovu netvorí len charizmy. Tvorí však súčasť jej zvláštnej milosti, spoluvytvárajú jej identitu a majú značný podiel na jej životaschopnosti a rozvíjaní sa.²⁶³

Nový zážitok prítomnosti Ducha Svätého je náboženský zážitok, ktorý otvára v živote človeka nový zmysel prítomnosti Boha v živote človeka, pričom toto účinkovanie zvyčajne zahŕňa jednu alebo viac chariziem. Tento zážitok – skúsenosť je vlastne aktualizácia (obnova) prijatých darov alebo rozvinutie darov Ducha Svätého.²⁶⁴

Obnova má teda veľký význam pre človeka. Obnova sa snaží otvárať srdce človeka pre pôsobenie Ducha Svätého, aby sa mohli obnoviť dary Ducha Svätého v čase, v ktorom daný človek žije. Kresťan mení aj postoj k sviatostiam, prehĺbuje sa jeho vzťah s Bohom.

4.4. Charizmatické spoločenstvá

„Moc Ducha Svätého podľa Ježišovho sľubu, udalosť Turíc a charizmy, ktoré sú misijným impulzom oživujúceho sa kresťanského spoločenstva, sú stabilnými prvkami v živote cirkvi. Stávajú sa však zvlášť prítlačlivými v niektorých historických obdobiach.

²⁶⁰ Porov. WHITEHEAD, CH.: Letnice jsou pro život, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008, s. 31-33.

²⁶¹ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 107.

²⁶² BARRUFFO, A. [...]: Charizmatikové, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 329.

²⁶³ Porov. MADRE, P.: Tůžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 43.

²⁶⁴ Porov. SLANINKA, L.: Oživujúce vanutie Ducha Svätého, Trnava: AD TEAM, 2011, s. 41.

V dobe, kedy sa niektoré aspekty života cirkvi ocitajú v kríze, zosilňuje sa volanie po novom pochopení osoby Ducha Svätého, zosielaného bez prestania Otcom i Synom, a jeho úlohy vzhľadom ku spáse ľudí.²⁶⁵

Plnosť života sa nežije v intimite a egoizme jednotlivca. Plnosť života sa prežíva vtedy, keď ľudia tvoria telo Ježiša Krista, v ktorom má každý človek svoje miesto, svoju charizmu a svoju službu: slúžiac iným a prijímajúc službu od ostatnej časti tela. Preto ľudia, ktorí prijali dar Ducha, by mali byť integrovaní do spoločenstva.²⁶⁶

Pápež Pavol VI. hovorí, že každý človek potrebuje radikálne obrátenie. Vo svojom dokumente o evanjelizácii hovorí: „že naše prostredie môžu zmeniť iba spoločenstvá, ktoré radikálne prežívajú evanjelium.“²⁶⁷

Evanjelium svätého Marka (porov. Mk 3,13-19) poukazuje na hodnotu spoločenstva, ktoré Ježiš vytvoril vyvolením dvanástich apoštolov. Téma spoločenstva rezonuje od začiatku Ježišovho verejného účinkovania. Charizmatické spoločenstvo nie je nejaké zvláštne spoločenstvo, ale riadne, skutočné spoločenstvo. Hovoriť o charizmatickom spoločenstve znamená približovať normálne, základné hodnoty spoločenstva, ako ho predstavoval Ježiš Kristus i život prvých kresťanov, ovplyvnený Duchom Svätým. V spoločenstve je Ježiš prítomný mystickým spôsobom a pôsobí skrze osobitné vanutie Ducha Svätého. Duch Svätý vysvetľuje, dáva poznávať, vyučuje, obdarúva rôznymi darmi a charizmami, najmä vzájomnou láskou. Charizmatické spoločenstvo sa dáva a otvára v službe ľuďom prostredníctvom Ducha Svätého. V charizmatickom spoločenstve sa prejavuje Duch Svätý i Božia moc.²⁶⁸

Atmosféra spoločnej, jednomyselnej modlitby, vytvára vhodné podmienky pre silnejšie pôsobenie Ducha Svätého, s možnosťou prejavu rôznych chariziem. Ak sa v spoločenstve charizmy prejavujú, tak je to prejav prítomnosti Ducha Svätého a je to ďalšie pozvanie k službe ľuďom či rozličným potrebám, za ktoré sa spoločenstvo modlí.²⁶⁹

„Charizmatické spoločenstvá používajú vkladanie rúk. Ruky sa ľahko položia na hlavu žiadateľa, na jeho plecia, alebo sa len vystrú k nemu (bez kontaktu) a pritom sa odrieka modlitba. Nejde o sviatostný obrad, ani to nie je nejaký magický úkon. Ide o viditeľné

---

²⁶⁵ BARRUFFO, A. [...]: Charismatické, in: FIORES S. D., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 324.

²⁶⁶ Porov. TARDIF, E.: V ohni lásky Ducha Svätého, Bratislava: LÚČ, 2009, s. 95-96.

²⁶⁷ PAVOL VI.: Evangelii Nuntiandi, Zvolen: Združenie JAS, 1992, čl. 13.

²⁶⁸ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 221-223.

²⁶⁹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 226.

gesto solidarity s konkrétnym blížnym a gesto túžby vyprosiť žiadateľovi od Boha pomoc.“²⁷⁰

Charizma jazykov, charizma prorocstva, charizma poznania, charizma slova, charizma uzdravovania, charizma rozlišovania duchov, charizma výkladu jazykov, charizma zázrakov či charizma viery, toto všetko sa aktívne sprítomňuje v spoločenstve, ktoré je otvorené pre Ducha Svätého. Prejavy Ducha Svätého v modliaciach sa ľuďoch dovoľujú obnovene a hlbšie prežívať vzťah s Bohom. Kde pôsobí Duch Svätý, tam sa obnovuje vzťah k Božiemu slovu, ožíva vzťah k Eucharistii, lepšie sa chápe potreba Cirkvi v rozmere hierarchickom i bratskom. Vnútoraná premena je pre obdarovaného človeka najpresvedčivejším dôkazom pôsobenia Ducha Svätého, pričom si človek uvedomuje, že táto premena presahuje jeho ľudské úsilie. V charizmatickom spoločenstve majú možnosť jeho účastníci prežiť túto skúsenosť, pričom pôsobením Ducha Svätého sa vytvára priestor, aby mohli v ňom sa aj iné charizmy prejaviť a slúžiť na všeobecný úžitok.²⁷¹

Uplatňovanie chariziem či iných darov Ducha Svätého sa môže realizovať v rôznych oblastiach každodenného života človeka. Špecifickým miestom alebo oblasťou služby je samotné spoločenstvo a jeho modlitbová úloha v preberaní zodpovednosti za rôzne oblasti života tak jednotlivcov ako aj spoločnosti. Dar rozlišovania, uplatňovaný v spoločenstve, účinne pomáha vidieť aj ďalšie úlohy a potreby, ktoré je potrebné uskutočniť pre dobro miestnej i všeobecnej Cirkvi. Každý Boží dar je zvýraznený dobre formovaným charakterom kresťana.²⁷²

„Dar Ducha Svätého je na budovanie Cirkvi ako spoločenstva veriacich a spoločenstvo veriacich je zároveň potrebné, aby v ňom jednotlivý kresťan dospieval ku svojej zrelosti.“²⁷³

Spoločenstvo alebo modlitbová skupina by mala vedieť charizmy prijímať aktívne. Boh rozdeľuje svoju milosť podľa vlastného spôsobu. Pri prijímaní chariziem v spoločenstve by mali byť splnené tri podmienky:

- Bratská jednota. Najdôležitejšie je, aby členovia spoločenstva nažívali v bratskej jednote. Jednota sa zakladá na bratskej láske, o ktorú by sa mali členovia spoločenstva neustále usilovať a preukazovať ju. Je to zhromaždenie, v ktorom sa sprítomňuje Kristus. Charizmatický život sa nemôže rozvíjať tam, kde sa neprežíva

---

²⁷⁰ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 80.

²⁷¹ Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 226-227.

²⁷² Porov. BRODEK, P.: Duch Svätý – dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, s. 227-228.

²⁷³ SLANINKA, L.: Oživujúce vanutie Ducha Svätého, Trnava: AD TEAM, 2011, s. 36.

bratská láska. Hybnou silou spoločenstva zameraného na duchovnú obnovu by mala byť veľkodušnosť.

- Evanjelizačná horlivosť. Charizmy majú hlavne význam pri budovaní Cirkvi, nemali by zostať len v uzavretom spoločenstve. Skupina, v ktorej vládne bratská láska, vďaka hojnej milosti, ktorú prijala, spravidla ochotnejšie slúži najnúdznejším (v materiálnej, mravnej alebo v duchovnej oblasti), tým, ktorí to naliehavo potrebujú. Človek (charizmatik), ktorý svedectvo vydáva svojím životom a prácou, má výrazne evanjelizačný charakter a uspôsobuje ho k používaniu chariziem.
- Evanjeliová chudoba. Získanie chariziem nie je podmienené životom vo veľkej, najmä materiálnej chudobe. Každý kresťan by mal byť preniknutý duchom chudoby. Duch chudoby umožňuje kresťanom sa spoliehať viac na Boha ako na ľudí a organizovať svoj život v dôvere v Boha. Evanjeliová chudoba je nevyhnutnou pre prijatie chariziem. Pápež Pavol VI. hovorí, že každý človek potrebuje radikálne obrátenie. Vo svojom dokumente o evanjelizácii hovorí: „že naše prostredie môžu zmeniť iba spoločenstvá, ktoré radikálne prežívajú evanjelium.“²⁷⁴

Podstatným prvkom charizmatického spoločenstva musí byť láska – k Bohu a k bližným. Konkretizáciou tejto lásky je:

- účasť na učení apoštolov;
- bratské spoločenstvo;
- Eucharistia;
- spoločná modlitba.²⁷⁵

V knihe Bruna Secondina sa k téme spoločenstva a chariziem uvádza, že chápať charizmu ako spôsob nasledovania Krista znamená, že pravé spoločenstvo v sebe nerozlučne spojuje spoločenstvo s Bohom a spoločenstvo veriacich. To, že charizma vytvára a upevňuje spoločenstvo cirkvi, ukazuje, že nové vzťahy medzi veriacimi sú vždy zakorenené v samom usporiadaní cirkvi ako spoločenstvo miestnych cirkví. Podobne kvalitu chariziem misijnej práce je poznať v tom, ako vedie charizmatický dar kresťana k novému chápaniu a uskutočňovaniu krstnej milosti. Krstná milosť totiž začleňuje človeka do spoločenstva, v ktorom sa prejavujú všetky autentické dary Ducha Svätého.²⁷⁶

---

²⁷⁴ Porov. MADRE, P.: Túžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, s. 18-24.

²⁷⁵ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 79.

²⁷⁶ Porov. SECONDIN, B.: Nová hnutí v Církví, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 90.

Podľa Svätého Otca Benedikta XVI. autentickosť nových chariziem je zaručená ich disponibilitou podriaďiť sa cirkevnej autorite. „Mnohé cirkevné hnutia a nové spoločenstvá boli uznané Svätou stolicou a sú bezpochyby pokladané za Boží dar pre celú Cirkev. Ďalšie, ktoré stoja ešte na počiatku svojho pôsobenia, si vyžadujú bdelé a vnímavé sprevádzanie zo strany pastierov jednotlivých miestnych cirkví.“²⁷⁷

Skupinám alebo spoločenstvám sa priznáva, že sú „znamenitým pôsobením Ducha Svätého medzi tými, ktorí veria v Krista“, a že teda „majú hľadať priestor k svojmu šíreniu tam, kde je toho treba“. Musí sa to, ale diať v súlade s usporiadaním miestnej Cirkvi, jej náboženskými a kultúrnymi tradíciami a jej pastoračným zameraním.²⁷⁸

Charizmy sú darom udeľovaným každému k úžitku všetkým. Sviatosťi sú dary udeľované celej cirkvi k posväteniu jednotlivcov. Charizmy sú dary udeľované jednotlivcom k posväteniu celku.²⁷⁹

Duch Svätý používa ako rozumný nástroj človeka, ktorý sa mu oddá. Duch zasahuje človeka vždy slobodne. Charizmatici sú hýbateľmi v Cirkvi, lebo sú proti vlažnosti a pohodlnej existencii. Charizmatici svedčia o Kristovi nad rámec zvyčajných foriem.²⁸⁰

Spoločenstvo (grécky *koinonia*) znamená tiež zjednotenie, spoluúčasť. V krste človek prijíma podiel na dare jednoty. Duch Svätý tvorí základ spoločenstva. Duch Svätý tvorí nielen jednotu, ale tiež rozmanitosť cirkvi. Udeľuje rôzne charizmy, rôzne dary jednotlivcom aj partikulárnym cirkvám. Cirkev sa preto neprejavuje iba inštitucionálne, ale aj charizmaticky. Charizmatická rôznorodosť jednotu cirkvi nenarušuje, ale spôsobuje veľké obohatenie vnútorného cirkevného života.²⁸¹

Ak človek prijme „krst v Duchu Svätom“, Boh ho automaticky volá k budovaniu spoločenstva. Žiadny kresťan nie je osamotený jednotelec. Všetci kresťania by sa mali zapojiť do budovania Kristovho tela prostredníctvom rôznych chariziem, ktoré dostávajú. Duch rozdáva rôzne dary: dar chvály, proroctva, múdrosti, uzdravovania, služby atď.

---

²⁷⁷ BENEDIKT XVI.: Hnutia v Cirkvi a nové spoločenstvá, http://www.storico.radiovaticana.org/slo/storico/200805/206079_benedikt_xvi._hnutia_v_cirkvia_nove_spolocenstva_su_jednou_z_najdolezitejsich_noviniok,_ktore_vznikli_z_posobenia_ducha_svateho.html, (08.04.2011).

²⁷⁸ Porov. SECONDIN, B.: Nová hnutí v Cirkvi, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 37.

²⁷⁹ Porov. CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 169.

²⁸⁰ Porov. CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, s. 86.

²⁸¹ Porov. DOLISTA, J.: Veřím v Ducha svatého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 39-43.

Všetky charizmy ľudia dostávajú k budovaniu spoločenstva v súlade s plánom, ktorý má Boh pre každého človeka.²⁸²

Charizmy sú dary, ktoré Duch Svätý priamo dáva kresťanom, aby nimi slúžili spoločenstvu, pričom ich používanie je zamerané na konkrétny výsledok. Boh volá každého človeka ku svätosti a službe druhým ľuďom. Charizmy nehovoria nič o osobnom živote charismatickej osoby. Znakom duchovného a dôverného spojenia s Ježišom Kristom je ovocie Ducha Svätého.²⁸³

Každá charizma zaväzuje k aktívnemu zaangažovaniu sa pre kresťanskú obec. Úlohou charizmy nie je osobné zviditeľnenie obdarovaného alebo vlastné sebauspokojenie sa, ale úlohou charizmy je budovaniu celku. Charizma teda nie je osobné vyznamenanie, ale záväzok pre spoločenstvo. Charizmy by nemali oddeľovať vo vnútri spoločenstva tých, ktorí ich majú, od tých, ktorí ich nemajú, ale oddeľujú cirkevné spoločenstvo od sveta. Slúžia k tomu, aby spoločenstvo budilo vo svete pozornosť a pôsobilo ako znamenie pre svet.²⁸⁴

Kresťania, ktorí zažili „krst v Duchu Svätom“ prežívajú Cirkev ako skutočné spoločenstvo, v ktorom existuje vzájomná služba charizmami a vedomie zodpovednosti za konkrétne spoločenstvo. Prehlbuje sa používanie chariziem, ale objavujú sa aj nové dary, ako sú dar prorocstva, uzdravovanie, hovorenie v jazykoch, poznanie, vyučovanie, vedenie a organizácia, starostlivosť o mládež, múdrosť a rada, atď.²⁸⁵

Z uvedeného teda vyplýva, že Duch Svätý vytvára spoločenstvá a existujú veriaci zo všetkých vekových skupín a stavov, ktorí sa pravidelne stretávajú, aby počúvali Božie slovo, spoločne sa modlili, vymieňali si navzájom svoje duchovné skúsenosti, aby do spoločenstva vnášali dary Ducha Svätého, ktoré im boli darované. Spoločenstvo je miestom prejavu a pôsobenia chariziem a celého dynamizmu Ducha Svätého. Spoločenstvo je základná bunka. Vytvárajú sa rôzne spoločenstvá, nové farské a mimofarské skupiny, modlitebné spoločenstvá v reholiach a nové spoločenstvá života (komunity). Všetky tieto spoločenstvá sa chápu ako živé bunky Kristovho tela - Cirkvi.

---

²⁸² Porov. VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 161-162.

²⁸³ Porov. VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 236-240.

²⁸⁴ Porov. Biblická úvaha o kňazoch a laikoch, http://www.ti.rafael.sk/skripta/historia_o_laikoch.doc, (16.02.2011).

²⁸⁵ Porov. SLAVÍK, M.: Křest Duchem svatým, http://www.pastorace.cz/index.php?typ=texty&sel_char=D&sel_tema=7&sel_podtema=820&sel_text=2614, (26.11.2011).

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo priblížiť charizmy ako poklad Cirkvi. Diplomová práca poukazuje na základe citácií z Božieho slova, dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu a Katechizmu Katolíckej cirkvi na význam chariziem a ich potrebu.

Charizmy majú svoju povahu znamenia a znamenie v sebe postihuje aj niečo nepostihnuteľné. Charizmy môžu znepokojsovať a ich používanie môže byť nebezpečné, najmä pokiaľ ich niekto používa z iných ako nezištných dôvodov, chce napríklad nadobudnúť moc, ovládať iných. Rušivo môžu pôsobiť aj niekedy v Cirkvi. Svojim zmyslovým rozmerom, totiž vzbudzujú obavu, že pritiahnu svojou nezvyčajnosťou a môžu následne prispievať k prehnanej reakcii medzi veriacimi. Niektorí veľmi logicky založení ľudia sa stavajú príliš skepticky k charizmám. Preto diplomová práca poukazuje na to, čo charizma je a na to, čo nie je charizma.

Vzhľadom k istej stálej novosti i opatrnosti voči charizmám je k dispozícii len obmedzené množstvo a druh literatúry, hlavne odbornej. Niekoľko autorov napísalo pomerne hodnotné knižné publikácie na tému chariziem. Veľký prínos má, ba priam až nadčasový, kniha ThDr. Josefa Zvěřinu *Teologie agapé*.

Táto diplomová práca podáva ucelený prehľad a to podstatné z jednotlivých kníh primárnych a sekundárnych prameňov k problematike, ktorá je už obsiahnutá aj v nadpise tejto práce. Je ale pravdou, že viaceré kapitoly, či podkapitoly by si zaslúžili aj samostatné pojednanie v nejakej inej práci.

Treba zdôrazniť, že charizmy zo života Cirkvi nikdy nevymizli. Charizmy treba zbaviť tajomnosti. Nejde o žiadne mimoriadne milosti, ktoré by boli vyhradené nejakej špecificky vybranej skupine ľudí, ani nie duchovne vyzretým, ba pre ich obdržanie nie je potrebné ani svätenie. Charizmy si nevyžadujú ani svätosť. Charizmy tvoria súčasť bežného kresťanského života. Charizmy sú spontánne prítomné, pôsobia a získať ich môže ktokoľvek.

V rannej Cirkvi v apoštolských časoch sa používali často a hojne sa vyskytovali v rôznych obdobiach dejín kresťanstva v rámci duchovnej obnovy. Používali sa však akoby v skrytosti, ako napríklad v kláštoroch, alebo ich používali spôsobilejší jednotlivci, hlavne svätci. Bez osobnej modlitby a spolupráce s Duchom Svätým nie je možné rozvíjať charizmatický život.

Teológia poukazuje, že charizma je prejavom nezaslúženej milosti. Každá charizma nadobúda svoju špecifickú podobu v závislosti od osoby, ktorá ju dostala. Charizmy treba

prijímať aktívne, ale nie hocijako. Tak ako vo všetkom, aj pri charizmách je potrebné si dávať pozor na klamstvo či zneužitie zlým duchom. Je nutné si uvedomiť, že je veľmi potrebná duchovná bdelosť. Diabol sa snaží mariť plody a činnosť chariziem najmä cez citové vzťahy. K tomu je nutné rozpoznávať a rozlišovať charizmy. Pokiaľ sa charizmy používajú v správnom duchu a používajú sa k duchovnému rastu, tak prispievajú k budovaniu Cirkvi, účinnej evanjelizácii a k všeobecnému osohu v službe. K tomu je potrebné si všimnúť kritériá rozlišovania chariziem, ktoré táto práca predkladá. Najvyšším kritériom je láska, od ktorej sa musí odvíjať každé konanie.

Charizmy predstavujú veľkú výzvu vrúcnejšie sa modliť, čoraz dôvernejšie sa zhovárať s Bohom a upevňovať spoločenstvo s bratmi a sestrami. Človek by si mal byť vedomý, že správne používanie chariziem prináša so sebou plodnosť, ktorá nie je viazaná na užívateľa, ale priamo na dávanú milosť. Žiadna charizma nezaručuje neomylnosť, treba skúmať pravdivosť chariziem a potvrdenie v spoločenstve. Nepravá charizma narúša jednotu spoločenstva. Je vhodné v pokore hľadať a prijať pravdu.

Duch Svätý je Duchom jednoty a poriadku, nemôže si sám sebe protirečiť. Bohu záleží na tom, aby veriaci jeho dary rozvíjali. Charizmy pre toho, kto ich dostal, neznameniajú trvalý stav. Človek tak, ako ich dostal, tak ich môže kedykoľvek stratiť. Je nádherné vidieť ako apoštoli a ranná Cirkev pod vplyvom Ducha Svätého žila a slúžila aj pomocou darov a chariziem. O to viac aj dnešní kresťania túžia (by mali túžiť) po nových Turícach. K tomu slúžia príkladné životy svätých ako výzva pre každého jedného človeka, ktorý verí v Trojjediného Boha. Cirkev vo svojom učení nezabúda na charizmy a píše o nich ako aj Božie slovo.

Výzvou pre Cirkev je, aby túžila po charizmách a prosila si o ne Ducha Svätého, ktorý je darca všetkých darov. Aj Cirkev musí stále viac zo dňa na deň sa učiť používať charizmy. Objavovať ich úlohy a miesto v každodennom živote kresťana.

Práca rozoberá a popisuje dary Ducha Svätého a charizmy a následné plody – ovocie Ducha Svätého. Dá sa povedať, že Duch Svätý je naozaj štedrý darca, ktorý nie je ničím obmedzený. V rámci dostupných možností práca približuje jednotlivé rozličné dary čo najbližšie. Ako príklad je dar prorockva. Prorocké slovo je vždy oslobodzujúce. Pravým cieľom prorockého daru je oslobodenie človeka a prehlbovanie vedomostí Božích tajomstiev. Ďalej je dar uzdravovania. Boh je Pánom života. Jeho milosrdenstvo sa vzťahuje na celého človeka, na dušu i telo. Choroba duše a tela nie je zámerom Boha. Uzdravovanie je znamením prichádzajúceho Božieho kráľovstva. Charakterizujúce znaky

sú obrátenie, život v milosti, poslušnosť Duchu Svätému, sebadarovanie, duch služby. Najväčším kritériom služby darov a chariziem je nezištne sa darujúca láska *agapé*.

Cirkev istým spôsobom prežíva neustále Turíce, počas ktorých Duch Svätý neustále pôsobí. Duchovná obnova, ktorú Cirkev prežíva, má tiež turíčny charakter. V dejinách Cirkvi je možné nájsť obdobia, v ktorých duchovné obrodenie prebiehalo intenzívnejšie.

V Cirkev zažíva duchovnú obnovu so skúsenosťou spojenou s vyliatím Ducha Svätého. Je to oživujúce sprítomnenie milosti krstu, ktoré sa ponúka každému človeku. Vďaka tejto skúsenosti rastie viera, nádej a bratská láska, či túžba modliť sa a v Cirkvi, slúžiť Kristovi. Duch Svätý však vane cez stáročia a charizmy ponúka a zdarma dáva, podľa toho komu a ako chce.

Práve „vyliatie Ducha Svätého“ dáva človeku možnosť vykročiť na cestu svätosti. Svätosť a spása sú podstatné skutočnosti pre život človeka, od ktorých by sa mal odvíjať. Používanie chariziem ešte nie je znakom svätosti človeka. Svätosť je možné vidieť u človeka podľa používania darov a zárukou pravosti je prejav ovocia Ducha Svätého v konkrétnom človeku.

Poslanie chariziem si viditeľné v každej etape života Cirkvi. Prejav chariziem je obzvlášť badať v charizmatických spoločenstvách, ktoré sa ale musia pridržať istých pravidiel ako bratská láska, evanjelizačná horlivosť a evanjeliová chudoba. Je potrebné neustále starať sa a dbať na autenticitu pôvodu chariziem a používať charizmy k posväteniu druhých ľudí.

Dôležitá je rovnako spolupráca charizmatických spoločenstiev s hierarchiou Cirkvi a vzájomná spolupráca pri budovaní Božieho kráľovstva. Veľmi dôležitá je spolupráca charizmatických spoločenstiev s miestnou cirkvou, tak aby sa neuháňalo pôsobenie Ducha Svätého a neustále rástlo Kristovo Telo - Cirkev. Veriaci sa nesmú báť ako kedysi ustráchaní apoštoli vo Večeradle. Práve dnešná doba je výzvou pre kresťanov, aby túžili po charizmách, aby mohli slúžiť ľuďom a vydávať svedectvo o добрote Boha.

Táto diplomová práca prináša ucelený pohľad na charizmy a vvedenie do jednotlivých tém, ktoré s nimi úzko súvisia. Pre ďalšie štúdium niektorej oblasti je potrebné siahnuť po niektorej publikácii zo zoznamu literatúry. Charizmy pochádzajú od Ducha Svätého. On je však v prvom rade Duchom Lásky. Nech teda všetkých vtiahne do tejto bezhraničnej lásky Boha a dá všetkým v nej zotrvať naveky.

Zoznam použitých skratiek

čl. – článok

gr. – grécky

KKC – Katechizmus Katolíckej Cirkvi

napr. – napríklad

NZ – Nový Zákon

porov. – porovnaj

s. – strana, stránky, strán

SSV – Spolok svätého Vojtecha

SZ – Starý Zákon

t. j. – to je

tzv. – takzvané

Biblické skratky jednotlivých biblických kníh sú použité podľa: SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1998.

Zoznam použitej literatúry a prameňov

Primárna literatúra:

- BRODEK, P.: Duch Svätý, dary, charizmy, ovocie, Nitra: Garmond, 2004, 231 s.
ISBN 80-89148-08-5.
- CANTALAMESSA, R.: Zpěv Ducha, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001,
371 s. ISBN 80-71092-445-8.
- DOKUMENTY DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu, Praha: Zvon, 1995, 603 s.
ISBN 80-7113-089-3.
- FIORES D. S., GOFFI, T.: Slovník spirituality, Kostelní Vydří: Karmelitánské
nakladatelství, 1999, 1295 s. ISBN 80-7192-338-9.
- KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: SSV, 1999, 918 s.
ISBN 80-968638-6-X.
- SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO I NOVÉHO ZÁKONA, Trnava: Spolok svätého Vojtecha,
1998, 2623 s. ISBN 80-7162-236-2.
- VELLA, E.: Duch svätý – pramen života, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství,
2006, 291 s. ISBN 978-80-7195-043-1.
- ZVĚŘINA, J.: Teologie agapé, Praha: Vyšehrad, 2003, 414 s. ISBN 80-7021-432-5.

Sekundárna literatúra:

- BAUMERT, N.: Dary Ducha Ježíšova. Charismatická dimenze církve. 3.díl. Teologický
rozbór charismatické dimenze církve, Praha: Pastorační středisko, 1994.
- DEGRO, I.: Charismatické hnutie, Prešov: Réma, 1997, 34 s. ISBN 80-967559-2-7.
- Didaché – Pánovo učenie podľa dvanástich apoštolov pohanským národom, Nitra:
Kňazský seminár sv. Gorazda, 2000, 31 s.
- DOLISTA, J.: Veřím v Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství,
2002, 79 s. ISBN 80-7192-576-4.
- DOUGLAS, J. D.: Nový biblický slovník, Praha: Návrat domů, 1996, 1243 s.
ISBN 80-85495-65-1.
- DUFOUR, L.: Slovník biblickej teológie, Zagreb: Kršćanska Sadašnjost, 1990, 1632 s.
- HERIBAN, J.: Průručný lexikón biblických vied, Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila
a Metoda, 1992, 1348 s.
- HOCKEN, P.: Strategie Ducha?, Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladatelství, 1998,
271 s. ISBN 80-7192-370-2.

- CHOVANEC, M.: Pneumatológia, Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2006, 138 s.
ISBN 80-88741-67-X.
- JÁN PAVOL II.: Familiaris Consortio, Trnava: SSV, 1993, 195 s. ISBN 80-969416-1-5.
- JÁN PAVOL II.: Novo Millennio Ineunte, Trnava: SSV, 2001, 86 s. ISBN 80-7162-345-8.
- JÁN PAVOL II.: Veritatis Splendor, Trnava: SSV, 1994, 180 s. ISBN 80-85959-96-8.
- JÁN PAVOL II.: Vita Consecrata, Trnava: SSV, 1996, 191 s. ISBN 80-7162-042-4.
- JERZY, W. G.: Teológia spoločnosti s Bohom, Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2005, 416 s. ISBN 80-7165-534-1.
- JOURNET, CH.: Promluvy o Duchu svatém, Praha: Krystal OP, 131 s.
ISBN 978-80-87183-12-0.
- MADRE, P.: Dar poznání, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000, 49 s.
ISBN 80-7192-489-X.
- MADRE, P.: Tajemství Boží lásky a služba uzdravování, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, 183 s. ISBN 80-7192-390-7.
- MADRE, P.: Tůžte po charizmách, Bratislava: Lúč, 1996, 47 s. ISBN 80-7114-182-8.
- MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 1, Bratislava: Serafín, 2005, 245 s. ISBN 80-8081-001-X.
- MARCHETTI, A.: Kompendium teológie duchovného života 2, Bratislava: Serafín, 2007, 254 s. ISBN 978-80-8081-068-9.
- MARSCH, M.: Uzdravení skrze Bibli, Kostelní Vydří: Karmelitánske nakladatelství, 2008, 135 s. ISBN 978-80-7195-146-9.
- MARTINI, C. M.: Prorocký hlas v meste, Bratislava: Serafín, 2001, 171 s.
ISBN 80-88944-34-1.
- Modlitby a piesne pre Gréckokatolíkov, Prešov: Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, 1994, 960 s. ISBN 80-967218-1-X.
- PAVOL VI.: Evangelii Nuntiandi, Zvolen: Združenie JAS, 1992, 63 s.
ISBN 80-900248-4-6.
- PHILIPPE, J.: Ve škole Ducha svätého, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003, 87 s. ISBN 978-80-7192-666-5.
- PHILIPPE, J.: Vnútorná sloboda, Bratislava: Serafín, 2003, 162 s. ISBN 80-88944-78-3.
- RUPNIK, M.: Spiritualita, In: Haas, A. et al.: Studijní texty ze spirituální teologie I.: axiomy duchovního života, Olomouc: Refugium, 2003, 164 s.
ISBN 80-86045-98-6.

- RUPNIK, M.: Uvedení do duchovního života, Olomouc: Refugium, 2003, 68 s.
ISBN 80-86715-09-4.
- SECONDIN, B.: Nová hnutí v Církvi, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999,
159 s. ISBN 80-7192-391-5.
- SCHNEIDER, H.: Význam „krstu Duchom“ v Charismatickej obnove katolíckej Cirkvi.
Charismatické zošity 4.
- SLANINKA, L.: Oživujúce vanutie Ducha Svätého, Trnava: AD TEAM, 2011, 84 s.
ISBN 978-80-970671-0-6.
- SULLIVAN, F. A.: Charizmy a charismatická obnova, Bratislava: Serafín, 1998, 181 s.
ISBN 80-88944-01-5.
- ŠPIDLÍK, T.: Prameny svetla, Olomouc: Refugium, 1995, 414 s. ISBN 80-901957-2-5.
- ŠPIDLÍK, T.: Spiritualita kresťanského Východu. Systematická príručka,
Olomouc: Refugium, 2002, 614 s. ISBN 80-86045-84-6.
- ŠPIDLÍK, T.: Vnitřně zakoušet, Olomouc: Refugium, 2009, 391 s. ISBN 80-901957-2-5.
- TARDIF, E.: V ohni lásky Ducha Svätého, Bratislava: Lúč, 2009, 136 s.
ISBN 978-80-7114-748-0.
- VELLA, E.: Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava: Lúč, 2005, 247 s.
ISBN 80-968854-6-4.
- WHITEHEAD, CH.: Katolícka charismatická obnova, Kostelní Vydří: Karmelitánské
nakladatelství, 2010, 39 s. ISBN 978-80-7195-203-9.
- WHITEHEAD, CH.: Letnice jsou pro život, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství,
2008, 166 s. ISBN 978-80-7195-236-7.

Internetové zdroje:

- BAUMERT, N.: Dary Ducha Ježíšova – 1.část,
http://www.pastorace.cz/index.php?typ=texty&sel_char=D&sel_tema=7&sel_podtema=735, (17.02.2011).
- BENEDIKT XVI.: Hnutia v Cirkvi a nové spoločenstvá,
http://www.storico.radiovaticana.org/slo/storico/200805/206079_benedikt_xvi._hnutia_v_cirkvia_nove_spolocenstva_su_jednou_z_najdolezitejsich_noviniiek,_ktore_vznikli_z_posobenia_ducha_svateho.html, (08.04.2011).
- Biblická úvaha o kňazoch a laikoch, http://www.ti.rafael.sk/skripta/historia_o_laikoch.doc,
(16.02.2011).

CANTALAMESSA, R.: Duch Svätý je terapia Rím, 14.12.2007,

http://www.modlitba.sk/hm/uvahy/kazne/can/can_21.htm, (01.04. 2011).

KOCZULAP, W.: Dar vysvetľovania jazykov,

<http://www.koinonia.sk/sk/rubrika/temy/charizmy-ducha-svateho/>, (23.03.2011).

KUKLA, M.: Charizmy Ducha Svätého,

<http://www.jezuiti.sk/blog/miroslavkuklasj/2008/co-sucharizmy/>, (02.03.2011).

MÁTEL, A.: Rozpoznanie chariziem,

http://www.andrejmatel.info/Texty/.../Rozpoznovanie_chariziem, (11.02.2011).

OPATRŇÝ, A.: Duch svätý v dokumentech II. vatikánskeho koncilu,

<http://www.cho.cz/clanky/Duch-svaty-v-dokumentech-2-vatikanskeho-koncilu-I.html>,
(17.02.2011).

SLAVÍK, M.: Křest Duchem svatým,

http://www.pastorace.cz/index.php?typ=texty&sel_char=D&sel_tema=7&sel_podtema=820&sel_text=2614, (26.11.2011).